

DZIENNIK USTAW

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 16 października 2014 r.

Poz. 1402

OBWIESZCZENIE MARSZAŁKA SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 4 września 2014 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o Straży Granicznej

1. Na podstawie art. 16 ust. 1 zdanie pierwsze ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 197, poz. 1172 i Nr 232, poz. 1378) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. z 2011 r. Nr 116, poz. 675), z uwzględnieniem zmian wprowadzonych:

- 1) ustawą z dnia 1 kwietnia 2011 r. o zmianie ustawy o Policji oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 117, poz. 677),
- 2) ustawą z dnia 30 czerwca 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo lotnicze oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 170, poz. 1015),
- 3) ustawą z dnia 29 lipca 2011 r. o zmianie ustawy o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 171, poz. 1016),
- 4) ustawą z dnia 16 września 2011 r. o wymianie informacji z organami ścigania państw członkowskich Unii Europejskiej (Dz. U. Nr 230, poz. 1371),
- 5) ustawą z dnia 11 maja 2012 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 664),
- 6) ustawą z dnia 15 czerwca 2012 r. o skutkach powierzania wykonywania pracy cudzoziemcom przebywającym wbrew przepisom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. poz. 769),
- 7) ustawą z dnia 13 lipca 2012 r. o zmianie ustawy o działach administracji rządowej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 951),
- 8) ustawą z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz. U. poz. 628),
- 9) ustawą z dnia 28 maja 2013 r. o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 675),
- 10) ustawą z dnia 13 czerwca 2013 r. o zmianie ustaw regulujących wykonywanie niektórych zawodów (Dz. U. poz. 829),
- 11) ustawą z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy o Policji oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1351),
- 12) ustawą z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. poz. 1650 oraz z 2014 r. poz. 463),
- 13) ustawą z dnia 24 stycznia 2014 r. o zmianie ustawy o Policji, ustawy o Straży Granicznej, ustawy o Państwowej Straży Pożarnej, ustawy o Biurze Ochrony Rządu, ustawy o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu, ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych, ustawy o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym,

ustawy o służbie funkcjonariuszy Służby Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służby Wywiadu Wojskowego, ustawy o Służbie Więziennej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 502),

- 14) ustawą z dnia 14 marca 2014 r. o zmianie ustawy – Prawo o ruchu drogowym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 486),
- 15) ustawą z dnia 21 marca 2014 r. o zmianie ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 619),
- 16) ustawą z dnia 4 kwietnia 2014 r. o świadczeniach odszkodowawczych przysługujących w razie wypadku lub choroby pozostających w związku ze służbą (Dz. U. poz. 616),
- 17) wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 30 lipca 2014 r. sygn. akt K 23/11 (Dz. U. poz. 1055)

oraz zmian wynikających z przepisów ogłoszonych przed dniem 28 sierpnia 2014 r.

2. Podany w załączniku do niniejszego obwieszczenia tekst jednolity ustawy nie obejmuje:

- 1) art. 9 i art. 10 ustawy z dnia 1 kwietnia 2011 r. o zmianie ustawy o Policji oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 117, poz. 677), które stanowią:

„Art. 9. Funkcjonariusze wymienieni w art. 1, art. 2 i art. 4–7 oraz strażacy wymienieni w art. 3, uprawnieni do urlopu wychowawczego, którzy przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, na podstawie art. 186⁷ ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94, z późn. zm.^{a)}), podjęli służbę w obniżonym wymiarze czasu służby lub złożyli wnioski o obniżenie wymiaru czasu służby – korzystają z tego uprawnienia na dotychczasowych zasadach.

Art. 10. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.”;

- 2) art. 14, art. 19 i art. 20 ustawy z dnia 30 czerwca 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo lotnicze oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 170, poz. 1015), które stanowią:

„Art. 14. 1. Zadania związane z kontrolą bezpieczeństwa w związku z przewozem lotniczym, o których mowa w art. 186b ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy zmienianej w art. 1, do czasu ich przejęcia przez zarządzających lotniskami, jednak nie dłużej niż przez okres 18 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, wykonuje Straż Graniczna na dotychczasowych zasadach w zakresie liczby funkcjonariuszy Straży Granicznej wspólnie ze służbą ochrony lotniska. Przejęcie przez zarządzającego lotniskiem wykonywania zadań związanych z kontrolą bezpieczeństwa odbywa się na podstawie porozumienia zawartego, nie później niż w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, przez właściwego terytorialnie komendanta oddziału Straży Granicznej i zarządzającego lotniskiem.

2. W okresie 18 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy kontrolę bezpieczeństwa mogą wykonywać także funkcjonariusze Straży Granicznej niespełniający wymagań, o których mowa w art. 186b ust. 10 ustawy zmienianej w art. 1.

3. Do czasu przejęcia przez zarządzającego lotniskiem, o którym mowa w ust. 1, zadań związanych z kontrolą bezpieczeństwa koszty, o których mowa w art. 74 ust. 2 ustawy zmienianej w art. 1, związane z wykonywaniem przez funkcjonariuszy Straży Granicznej kontroli bezpieczeństwa pokrywane są na dotychczasowych zasadach, zgodnie z art. 17 ustawy z dnia 12 października 1990 r. o ochronie granicy państwowej (Dz. U. z 2009 r. Nr 12, poz. 67, z 2010 r. Nr 164, poz. 1108 oraz z 2011 r. Nr 50, poz. 255).

^{a)} Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 113, poz. 717, z 1999 r. Nr 99, poz. 1152, z 2000 r. Nr 19, poz. 239, Nr 43, poz. 489, Nr 107, poz. 1127 i Nr 120, poz. 1268, z 2001 r. Nr 11, poz. 84, Nr 28, poz. 301, Nr 52, poz. 538, Nr 99, poz. 1075, Nr 111, poz. 1194, Nr 123, poz. 1354, Nr 128, poz. 1405 i Nr 154, poz. 1805, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, Nr 135, poz. 1146, Nr 196, poz. 1660, Nr 199, poz. 1673 i Nr 200, poz. 1679, z 2003 r. Nr 166, poz. 1608 i Nr 213, poz. 2081, z 2004 r. Nr 96, poz. 959, Nr 99, poz. 1001, Nr 120, poz. 1252 i Nr 240, poz. 2407, z 2005 r. Nr 10, poz. 71, Nr 68, poz. 610, Nr 86, poz. 732 i Nr 167, poz. 1398, z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 133, poz. 935, Nr 217, poz. 1587 i Nr 221, poz. 1615, z 2007 r. Nr 64, poz. 426, Nr 89, poz. 589, Nr 176, poz. 1239, Nr 181, poz. 1288 i Nr 225, poz. 1672, z 2008 r. Nr 93, poz. 586, Nr 116, poz. 740, Nr 223, poz. 1460 i Nr 237, poz. 1654, z 2009 r. Nr 6, poz. 33, Nr 56, poz. 458, Nr 58, poz. 485, Nr 98, poz. 817, Nr 99, poz. 825, Nr 115, poz. 958, Nr 157, poz. 1241 i Nr 219, poz. 1704, z 2010 r. Nr 105, poz. 655, Nr 135, poz. 912, Nr 182, poz. 1228, Nr 224, poz. 1459, Nr 249, poz. 1655 i Nr 254, poz. 1700 oraz z 2011 r. Nr 36, poz. 181, Nr 63, poz. 322 i Nr 80, poz. 432.

4. Osoby wpisane przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy na listę operatorów kontroli bezpieczeństwa prowadzoną przez Prezesa Urzędu wpisuje się na listę, o której mowa w art. 186b ust. 10 ustawy zmienianej w art. 1.”

„Art. 19. Przepisy art. 1 ust. 2 pkt 5a lit. c ustawy zmienianej w art. 2 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą stosuje się przez okres 18 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

Art. 20. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem:

- 1) art. 1 pkt 10 – który wchodzi w życie z dniem ogłoszenia;
 - 2) art. 1 pkt 147 w zakresie art. 205a ust. 1 pkt 3 – który wchodzi w życie po upływie 7 dni od dnia ogłoszenia;
 - 3) art. 1 pkt 116 lit. d i pkt 120 w zakresie art. 179 ust. 7 – które wchodzi w życie po upływie 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy;
 - 4) art. 1 pkt 12, 13 i 83 – które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2012 r.;
 - 5) art. 3 w zakresie art. 22a – który wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia.”;
- 3) art. 76 ustawy z dnia 29 lipca 2011 r. o zmianie ustawy o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 171, poz. 1016), który stanowi:

„Art. 76. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 września 2011 r., z wyjątkiem:

- 1) art. 71 ust. 3, który wchodzi w życie z dniem ogłoszenia;
 - 2) art. 1 pkt 4 lit. a, b i e w zakresie ust. 6, pkt 5–7, pkt 9 lit. a–d, pkt 10, pkt 13 lit. b, pkt 15 w zakresie art. 14 ust. 4–7 i pkt 16 w zakresie art. 14b oraz art. 5, art. 6, art. 9, art. 18, art. 45, art. 58 i art. 59, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2012 r.”;
- 4) odnośnika nr 1 oraz art. 36 ustawy z dnia 16 września 2011 r. o wymianie informacji z organami ścigania państw członkowskich Unii Europejskiej (Dz. U. Nr 230, poz. 1371), które stanowią:

„¹⁾ Niniejsza ustawa wdraża decyzję ramową Rady 2006/960/WSiSW z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie uproszczenia wymiany informacji i danych wywiadowczych między organami ścigania państw członkowskich Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE L 386 z 29.12.2006, str. 89) i decyzję ramową Rady 2008/977/WSiSW z dnia 27 listopada 2008 r. w sprawie ochrony danych osobowych przetwarzanych w ramach współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych (Dz. Urz. UE L 350 z 30.12.2008, str. 60) oraz dostosowuje przepisy do decyzji Rady 2007/845/WSiSW z dnia 6 grudnia 2007 r. dotyczącej współpracy pomiędzy biurami ds. odzyskiwania mienia w państwach członkowskich w dziedzinie wykrywania i identyfikacji korzyści pochodzących z przestępstwa lub innego mienia związanego z przestępstwem (Dz. Urz. UE L 332 z 18.12.2007, str. 103) oraz decyzji Rady 2008/615/WSiSW z dnia 23 czerwca 2008 r. w sprawie intensyfikacji współpracy transgranicznej, szczególnie w zwalczaniu terroryzmu i przestępczości transgranicznej (Dz. Urz. UE L 210 z 06.08.2008, str. 1).”

„Art. 36. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2012 r.”;

- 5) art. 10 i art. 11 ustawy z dnia 11 maja 2012 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 664), które stanowią:

„Art. 10. Funkcjonariuszom Straży Granicznej służby stałej, których emerytura policyjna jest ustalana na podstawie przepisów działu II rozdziału 1 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin, okresy służby, o których mowa w art. 74 ust. 2 ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej, w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 2012 r., pełnionej do dnia 31 grudnia 2012 r. zalicza się do wysługi emerytalnej za jeden rok służby półtora roku służby.

Art. 11. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2013 r., z wyjątkiem przepisów art. 18i ustawy zmienianej w art. 1 i art. 18h ustawy zmienianej w art. 2, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2025 r.”;

- 6) odnośnika nr 1 oraz art. 25 i art. 26 ustawy z dnia 15 czerwca 2012 r. o skutkach powierzania wykonywania pracy cudzoziemcom przebywającym wbrew przepisom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. poz. 769), które stanowią:

„¹⁾ Niniejsza ustawa dokonuje w zakresie swojej regulacji wdrożenia postanowień dyrektywy 2009/52/WE z dnia 18 czerwca 2009 r. przewidującej minimalne normy w odniesieniu do kar i środków stosowanych wobec pracodawców zatrudniających nielegalnie przebywających obywateli krajów trzecich (Dz. Urz. UE L 168 z 30.06.2009, str. 24).”

„Art. 25. 1. Zbiorne wyniki kontroli, o których mowa w art. 10d ust. 23a ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej, oraz w art. 18 ust. 2a ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o Państwowej Inspekcji Pracy, za rok 2012, obejmują wskazanie procentowego udziału podmiotów powierzających wykonywanie pracy cudzoziemcom przebywającym bez ważnego dokumentu uprawniającego do pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w podziale na sekcje, zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności (PKD).

2. Zbiorne wyniki kontroli, za rok 2012, stanowią podstawę do dokonania pierwszej oceny ryzyka i określenia sektorów działalności, o których mowa w art. 4 ust. 7 pkt 1 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Art. 26. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.”;

- 7) art. 63 ustawy z dnia 13 lipca 2012 r. o zmianie ustawy o działach administracji rządowej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 951), który stanowi:

„Art. 63. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2013 r., z wyjątkiem art. 54 ust. 2, art. 55 ust. 2 oraz art. 57 ust. 2 i 3, które wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.”;

- 8) art. 85 ustawy z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz. U. poz. 628), który stanowi:

„Art. 85. Ustawa wchodzi w życie z dniem 5 czerwca 2013 r.”;

- 9) art. 29–33 i art. 38 ustawy z dnia 28 maja 2013 r. o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 675), które stanowią:

„Art. 29. 1. Pracownik korzystający w dniu wejścia w życie ustawy z dodatkowego urlopu macierzyńskiego ma prawo do części takiego urlopu w wymiarze odpowiadającym różnicy między wymiarem urlopu określonym w art. 182¹ ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą a wymiarem udzielonego mu urlopu.

2. Części urlopu udziela się bezpośrednio po wykorzystaniu urlopu w udzielonym wymiarze, na pisemny wniosek pracownika, składany nie później niż do dnia zakończenia udzielonego wcześniej urlopu.

3. Pracownikowi, o którym mowa w ust. 1, urlopu rodzicielskiego, o którym mowa w art. 182^{1a} ustawy zmienianej w art. 1, udziela się na pisemny wniosek, składany nie później niż do dnia zakończenia udzielonego wcześniej urlopu.

4. Przepisy ust. 1–3 stosuje się odpowiednio do policjanta, strażaka, żołnierza zawodowego oraz funkcjonariusza: Straży Granicznej, Służby Więziennej, Biura Ochrony Rządu, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego i Służby Celnej, korzystających w dniu wejścia w życie ustawy z dodatkowego urlopu macierzyńskiego.

Art. 30. 1. Pracownik korzystający w dniu wejścia w życie ustawy z dodatkowego urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego ma prawo do części takiego urlopu w wymiarze odpowiadającym różnicy między wymiarem urlopu określonym w art. 183 § 3 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą a wymiarem udzielonego mu urlopu.

2. Części urlopu udziela się bezpośrednio po wykorzystaniu urlopu w udzielonym wymiarze, na pisemny wniosek pracownika, składany nie później niż do dnia zakończenia udzielonego wcześniej urlopu.

3. Pracownikowi, o którym mowa w ust. 1, urlopu rodzicielskiego, o którym mowa w art. 182^{1a} ustawy zmienianej w art. 1, udziela się na pisemny wniosek, składany nie później niż do dnia zakończenia udzielonego wcześniej urlopu.

4. Przepisy ust. 1–3 stosuje się odpowiednio do policjanta, strażaka, żołnierza zawodowego oraz funkcjonariusza: Straży Granicznej, Służby Więziennej, Biura Ochrony Rządu, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowe-

go i Służby Celnej, korzystających w dniu wejścia w życie ustawy z dodatkowego urlopu macierzyńskiego na warunkach urlopu macierzyńskiego.

Art. 31. 1. Pracownik, którego dziecko urodziło się po dniu 31 grudnia 2012 r., niespełniający przesłanek, o których mowa w art. 29 ust. 1, ma prawo do dodatkowego urlopu macierzyńskiego w wymiarze odpowiadającym różnicy między wymiarem urlopu określonym w art. 182¹ ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą a wymiarem wykorzystanego urlopu.

2. Dodatkowego urlopu macierzyńskiego udziela się nie później niż w terminie 14 dni od dnia wejścia w życie ustawy, na pisemny wniosek pracownika, złożony nie później niż w terminie 7 dni od dnia wejścia w życie ustawy.

3. Bezpośrednio po wykorzystaniu dodatkowego urlopu macierzyńskiego, o którym mowa w ust. 1, pracownik ma prawo do urlopu rodzicielskiego, udzielanego w wymiarze i na zasadach określonych w art. 182^{1a} ustawy zmienianej w art. 1.

4. Urlopu rodzicielskiego udziela się na pisemny wniosek pracownika, składany nie później niż do dnia zakończenia dodatkowego urlopu macierzyńskiego, o którym mowa w ust. 1.

5. Przepisy ust. 1–4 stosuje się odpowiednio do policjanta, strażaka, żołnierza zawodowego oraz funkcjonariusza: Straży Granicznej, Służby Więziennej, Biura Ochrony Rządu, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego i Służby Celnej.

Art. 32. 1. Pracownik, który po dniu 31 grudnia 2012 r. przyjął dziecko na wychowanie i wystąpił do sądu opiekuńczego z wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie przysposobienia dziecka lub przyjął dziecko na wychowanie jako rodzina zastępcza, z wyjątkiem rodziny zastępczej zawodowej, niespełniający przesłanek, o których mowa w art. 30 ust. 1, ma prawo do dodatkowego urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego w wymiarze odpowiadającym różnicy między wymiarem urlopu określonym w art. 183 § 3 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą a wymiarem wykorzystanego urlopu.

2. Dodatkowego urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego udziela się nie później niż w terminie 14 dni od dnia wejścia w życie ustawy, na pisemny wniosek pracownika, złożony nie później niż w terminie 7 dni od dnia wejścia w życie ustawy.

3. Bezpośrednio po wykorzystaniu dodatkowego urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego, o którym mowa w ust. 1, pracownik ma prawo do urlopu rodzicielskiego, udzielanego w wymiarze i na zasadach określonych w art. 182^{1a} ustawy zmienianej w art. 1.

4. Urlopu rodzicielskiego udziela się na pisemny wniosek pracownika, składany nie później niż do dnia zakończenia dodatkowego urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego, o którym mowa w ust. 1.

5. Przepisy ust. 1–4 stosuje się odpowiednio do policjanta, strażaka, żołnierza zawodowego oraz funkcjonariusza: Straży Granicznej, Służby Więziennej, Biura Ochrony Rządu, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego i Służby Celnej.

Art. 33. Pracodawca jest obowiązany uwzględnić wniosek pracownika, o którym mowa w art. 28, art. 29 ust. 2 i 3, art. 30 ust. 2 i 3, art. 31 ust. 2 i 4 oraz w art. 32 ust. 2 i 4.”

„Art. 38. Ustawa wchodzi w życie z dniem 17 czerwca 2013 r., z wyjątkiem art. 34 ust. 2–5, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2014 r.”;

10) art. 50 ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o zmianie ustaw regulujących wykonywanie niektórych zawodów (Dz. U. poz. 829), który stanowi:

„Art. 50. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 1, art. 5, art. 8, art. 9, art. 10, art. 13, art. 15, art. 16, art. 17, art. 24, art. 28 ust. 1 pkt 4 i 5 oraz ust. 2 i 3, art. 36–42 oraz art. 49 ust. 3, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2014 r.”;

11) art. 9 ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy o Policji oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1351), który stanowi:

„Art. 9. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.”;

12) odnośnika nr 1 oraz art. 513 ust. 1 i art. 522 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. poz. 1650 oraz z 2014 r. poz. 463), które stanowią:

„¹⁾ Niniejsza ustawa dokonuje w zakresie swojej regulacji wdrożenia:

- 1) dyrektywy Rady 2001/40/WE z dnia 28 maja 2001 r. w sprawie wzajemnego uznawania decyzji o wydalaniu obywateli państw trzecich (Dz. Urz. WE L 149 z 02.06.2001, str. 34; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 19, t. 4, str. 107);
- 2) dyrektywy Rady 2001/51/WE z dnia 28 czerwca 2001 r. uzupełniającej postanowienia art. 26 Konwencji Wykonawczej do Układu z Schengen z dnia 14 czerwca 1985 r. (Dz. Urz. WE L 187 z 10.07.2001, str. 45; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 19, t. 4, str. 160);
- 3) dyrektywy Rady 2003/86/WE z dnia 22 września 2003 r. w sprawie prawa do łączenia rodzin (Dz. Urz. UE L 251 z 03.10.2003, str. 12, z późn. zm.);
- 4) dyrektywy Rady 2003/110/UE z dnia 25 listopada 2003 r. w sprawie pomocy w przypadkach tranzytu do celów deportacji drogą powietrzną (Dz. Urz. UE L 321 z 06.12.2003, str. 26, z późn. zm.);
- 5) dyrektywy Rady 2003/109/WE z dnia 25 listopada 2003 r. dotyczącej statusu obywateli państw trzecich będących rezydentami długoterminowymi (Dz. Urz. UE L 16 z 23.01.2004, str. 44, z późn. zm.);
- 6) dyrektywy Rady 2004/81/WE z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie dokumentu pobytowego wydawanego obywatelom państw trzecich, którzy są ofiarami handlu ludźmi lub wcześniej byli przedmiotem działań ułatwiających nielegalną imigrację, którzy współpracują z właściwymi organami (Dz. Urz. UE L 261, z 06.08.2004, str. 19, z późn. zm.);
- 7) dyrektywy Rady 2004/114/WE z dnia 13 grudnia 2004 r. w sprawie warunków przyjmowania obywateli państw trzecich w celu odbywania studiów, udziału w wymianie młodzieży szkolnej, szkoleniu bez wynagrodzenia lub wolontariacie (Dz. Urz. UE L 375 z 23.12.2004, str. 12, z późn. zm.);
- 8) dyrektywy Rady 2005/71/WE z dnia 12 października 2005 r. w sprawie szczególnej procedury przyjmowania obywateli państw trzecich w celu prowadzenia badań naukowych (Dz. Urz. UE L 289 z 03.11.2005, str. 15, z późn. zm.);
- 9) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/115/WE z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie wspólnych norm i procedur stosowanych przez państwa członkowskie w odniesieniu do powrotów nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich (Dz. Urz. UE L 348 z 24.12.2008, str. 98);
- 10) dyrektywy Rady 2009/50/WE z dnia 25 maja 2009 r. w sprawie warunków wjazdu i pobytu obywateli państw trzecich w celu podjęcia pracy w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji (Dz. Urz. UE L 155 z 18.06.2009, str. 17);
- 11) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/52/WE z dnia 18 czerwca 2009 r. przewidującej minimalne normy w odniesieniu do kar i środków stosowanych wobec pracodawców zatrudniających nielegalnie przebywających obywateli krajów trzecich (Dz. Urz. UE L 168 z 30.06.2009, str. 24, z późn. zm.);
- 12) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/36/UE z dnia 5 kwietnia 2011 r. w sprawie zapobiegania handlowi ludźmi i zwalczania tego procederu oraz ochrony ofiar, zastępującej decyzję ramową Rady 2002/629/WSiSW (Dz. Urz. UE L 101 z 15.04.2011, str. 1, z późn. zm.);
- 13) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/51/UE z dnia 11 maja 2011 r. zmieniającej dyrektywę Rady 2003/109/WE w celu rozszerzenia jej zakresu na osoby objęte ochroną międzynarodową (Tekst mający znaczenie dla EOG) (Dz. Urz. UE L 132 z 19.05.2011, str. 1);
- 14) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/95/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie norm dotyczących kwalifikowania obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców jako beneficjentów ochrony międzynarodowej, jednolitego statusu uchodźców lub osób kwalifikujących się do otrzymania ochrony uzupełniającej oraz zakresu udzielanej ochrony (Dz. Urz. UE L 337 z 20.12.2011, str. 9);
- 15) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/98/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie procedury jednego wniosku o jedno zezwolenie dla obywateli państw trzecich na pobyt i pracę na terytorium państwa członkowskiego oraz w sprawie wspólnego zbioru praw dla pracowników z państw trzecich przebywających legalnie w państwie członkowskim (Dz. Urz. UE L 343 z 23.12.2011, str. 1, z późn. zm.).”

Art. 513. „1. Do postępowań administracyjnych, których nie zakończono do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy decyzją ostateczną, a które zostały wszczęte przed tym dniem na podstawie:

- 1) ustaw zmienianych w niniejszej ustawie,
- 2) ustawy, o której mowa w art. 521,
- 3) ustawy z dnia 28 lipca 2011 r. o zalegalizowaniu pobytu niektórych cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz o zmianie ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i ustawy o cudzoziemcach (Dz. U. Nr 191, poz. 1133 i Nr 291, poz. 1707)

– stosuje się przepisy dotychczasowe.”

„Art. 522. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 maja 2014 r., z wyjątkiem art. 470 pkt 3 lit. a w zakresie art. 3a pkt 3, art. 470 pkt 3 lit. b oraz art. 470 pkt 4, 5 i 11–16, które wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.”;

- 13) art. 13 i art. 15–19 ustawy z dnia 24 stycznia 2014 r. o zmianie ustawy o Policji, ustawy o Straży Granicznej, ustawy o Państwowej Straży Pożarnej, ustawy o Biurze Ochrony Rządu, ustawy o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu, ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych, ustawy o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym, ustawy o służbie funkcjonariuszy Służby Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służby Wywiadu Wojskowego, ustawy o Służbie Więziennej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 502), które stanowią:

„Art. 13. 1. Funkcjonariusz lub żołnierz przebywający w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy na zwolnieniu lekarskim otrzymuje uposażenie za czas przebywania na tym zwolnieniu na dotychczasowych zasadach do czasu upływu terminu określonego w zaświadczeniu lekarskim.

2. Funkcjonariusz lub żołnierz przebywający w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy na zwolnieniu lekarskim może udokumentować czas przebywania na tym zwolnieniu zaświadczeniem lekarskim wystawionym przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.”

„Art. 15. 1. Funkcjonariuszom, którzy rozpoczęli służbę przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, nagrodę roczną za rok 2014 wlicza się według zasad dotychczasowych, z tym że do okresu, od którego uzależnione jest przyznanie nagrody rocznej, zalicza się okresy niewykonywania zadań służbowych z powodu: korzystania z urlopu wychowawczego, urlopu macierzyńskiego, dodatkowego urlopu macierzyńskiego, urlopu ojcowskiego, urlopu rodzicielskiego, urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego, dodatkowego urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego.

2. Żołnierzom zawodowym, którzy rozpoczęli służbę przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, dodatkowe uposażenie roczne za rok 2014 wlicza się według zasad dotychczasowych.

Art. 16. Pierwsze zestawienie zbiorcze przyczyn przebywania na zwolnieniach lekarskich właściwe organy przedstawiają za okres liczony od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 17. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie:

- 1) art. 110b ustawy zmienianej w art. 1 zachowują moc do czasu wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 110b ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą,
- 2) art. 114 ust. 3 ustawy zmienianej w art. 2 zachowują moc do czasu wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 114 ust. 3 ustawy zmienianej w art. 2, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą,
- 3) art. 95d ustawy zmienianej w art. 3 zachowują moc do czasu wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 95d ustawy zmienianej w art. 3, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą,
- 4) art. 101 ust. 3 ustawy zmienianej w art. 4 zachowują moc do czasu wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 101 ust. 3 ustawy zmienianej w art. 4, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą,
- 5) art. 125 ust. 2 ustawy zmienianej w art. 5 zachowują moc do czasu wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 125 ust. 2 ustawy zmienianej w art. 5, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą,
- 6) art. 85 ust. 2 ustawy zmienianej w art. 8 zachowują moc do czasu wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 85 ust. 2 ustawy zmienianej w art. 8, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą

– nie dłużej jednak niż przez okres 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 18. Minister właściwy do spraw wewnętrznych w stosunku do funkcjonariuszy Policji, Straży Granicznej i Biura Ochrony Rządu oraz strażaków Państwowej Straży Pożarnej, Minister Sprawiedliwości w stosunku do funkcjonariuszy Służby Więziennej oraz Minister Obrony Narodowej w stosunku do żołnierzy zawodowych, po upływie

12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, przedstawią Sejmowi ocenę jej funkcjonowania, w szczególności w zakresie zasadności i skuteczności rozwiązań w niej przewidzianych.

Art. 19. Ustawa wchodzi w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.”;

- 14) odnośnika nr 1 oraz art. 10 i art. 11 ustawy z dnia 14 marca 2014 r. o zmianie ustawy – Prawo o ruchu drogowym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 486), które stanowią:

„¹⁾ Niniejsza ustawa w zakresie swojej regulacji wdraża dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/82/UE z dnia 25 października 2011 r. w sprawie ułatwień w zakresie transgranicznej wymiany informacji dotyczących przestępstw lub wykroczeń związanych z bezpieczeństwem ruchu drogowego (Dz. Urz. UE L 288 z 05.11.2011, str. 1).”

„Art. 10. Krajowe podmioty uprawnione przekazują po raz pierwszy informacje, o których mowa w art. 80p ust. 4 ustawy zmienianej w art. 1, w terminie do dnia 15 marca 2016 r., za okres od dnia wejścia w życie ustawy do dnia 31 grudnia 2015 r.

Art. 11. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.”;

- 15) art. 13 ustawy z dnia 21 marca 2014 r. o zmianie ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 619), który stanowi:

„Art. 13. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 12, który wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.”;

- 16) art. 48 i art. 51 ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o świadczeniach odszkodowawczych przysługujących w razie wypadku lub choroby pozostających w związku ze służbą (Dz. U. poz. 616), które stanowią:

„Art. 48. 1. Do postępowań w sprawie przyznania świadczeń odszkodowawczych wszczętych a niezakończonych decyzją ostateczną przed dniem wejścia w życie ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe.

2. W przypadku pogorszenia się stanu zdrowia funkcjonariusza, które jest następstwem wypadku lub choroby, z których tytułu wypłacono jednorazowe odszkodowanie na podstawie przepisów dotychczasowych, zwiększenie tego odszkodowania ustala się na zasadach określonych w art. 11.”

„Art. 51. Ustawa wchodzi w życie pierwszego dnia drugiego miesiąca następującego po miesiącu ogłoszenia.”.

Marszałek Sejmu: *E. Kopacz*

Załącznik do obwieszczenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej
Polskiej z dnia 4 września 2014 r. (poz. 1402)

USTAWA

z dnia 12 października 1990 r.

o Straży Granicznej

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. 1.¹⁾ Straż Graniczna jest jednolitą, umundurowaną i uzbrojoną formacją przeznaczoną do ochrony granicy państwowej, kontroli ruchu granicznego oraz zapobiegania i przeciwdziałania nielegalnej migracji.

1a. Nazwa „Straż Graniczna”, jej skrót „SG” oraz znak graficzny Straży Granicznej przysługują wyłącznie formacji, o której mowa w ust. 1.

1b. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, wzór znaku graficznego Straży Granicznej, uwzględniając w nim wizerunek orła białego ustalony dla godła państwowego oraz ustalając kolorystykę tego znaku.

2. Do zadań Straży Granicznej należy:

- 1)²⁾ ochrona granicy państwowej na lądzie i morzu;
- 2) organizowanie i dokonywanie kontroli ruchu granicznego;
- 2a)³⁾ zapobieganie i przeciwdziałanie nielegalnej migracji poprzez:
 - a) kontrolę przestrzegania przepisów dotyczących wjazdu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i pobytu na tym terytorium,
 - b) rozpoznawanie i analizowanie zagrożeń migracyjnych,
 - c) zwalczanie zagrożeń migracyjnych, w tym przestępczości związanej z nielegalną migracją,
 - d) realizowanie, w zakresie swojej właściwości, zadań określonych w ustawie z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. poz. 1650 oraz z 2014 r. poz. 463 i 1004),
 - e) współdziałanie z organami i podmiotami właściwymi w sprawach udzielania cudzoziemcom zezwoleń na wjazd na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub pobyt na tym terytorium, w tym wykonywanie czynności na wniosek tych organów i podmiotów, na zasadach określonych odrębnymi przepisami;
- 3) wydawanie zezwoleń na przekraczanie granicy państwowej, w tym wiz;
- 4) rozpoznawanie, zapobieganie i wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców, w zakresie właściwości Straży Granicznej, a w szczególności:
 - a) przestępstw i wykroczeń dotyczących zgodności przekraczania granicy państwowej z przepisami, związanych z jej oznakowaniem oraz dotyczących wiarygodności dokumentów uprawniających do przekraczania granicy państwowej,
 - b) przestępstw skarbowych i wykroczeń skarbowych wymienionych w art. 134 § 1 pkt 1 Kodeksu karnego skarbowego,
 - c) przestępstw i wykroczeń pozostających w związku z przekraczaniem granicy państwowej lub przemieszczaniem przez granicę państwową towarów oraz wyrobów akcyzowych podlegających obowiązkowi oznaczania znakami akcyzy, jak również przedmiotów określonych w przepisach o broni i amunicji, o materiałach wybuchowych, o ochronie dóbr kultury, o narodowym zasobie archiwalnym, o przeciwdziałaniu narkomanii oraz o ewidencji ludności i dowodach osobistych,

¹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 470 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. poz. 1650 oraz z 2014 r. poz. 463), która weszła w życie z dniem 1 maja 2014 r.

²⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 470 pkt 1 lit. b tiret pierwsze ustawy, o której mowa w odnośniku 1.

³⁾ Dodany przez art. 470 pkt 1 lit. b tiret drugie ustawy, o której mowa w odnośniku 1.

- d)⁴⁾ przestępstw i wykroczeń określonych w ustawie z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach oraz w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2012 r. poz. 680, z 2013 r. poz. 1650 oraz z 2014 r. poz. 1004),
 - e) przestępstw przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu oraz przestępstw przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji, pozostających w związku z wykonywaniem komunikacji lotniczej,
 - f) przestępstw określonych w art. 228, 229 i 231 Kodeksu karnego, popełnionych przez pracowników Straży Granicznej w związku z wykonywaniem czynności służbowych,
 - g) przestępstw określonych w art. 229 Kodeksu karnego, popełnionych przez osoby niebędące funkcjonariuszami lub pracownikami Straży Granicznej w związku z wykonywaniem czynności służbowych przez funkcjonariuszy lub pracowników Straży Granicznej,
 - h) przestępstw określonych w art. 190, 222, 223 i 226 Kodeksu karnego skierowanych przeciwko funkcjonariuszom Straży Granicznej podczas lub w związku z pełnieniem obowiązków służbowych,
 - i)⁵⁾ przestępstw określonych w art. 264a Kodeksu karnego oraz art. 9 i art. 10 ustawy z dnia 15 czerwca 2012 r. o skutkach powierzania wykonywania pracy cudzoziemcom przebywającym wbrew przepisom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. poz. 769),
 - j)⁶⁾ przestępstw określonych w art. 189a Kodeksu karnego i w art. 8 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Przepisy wprowadzające Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 554, z późn. zm.⁷⁾);
- 5) zapewnienie bezpieczeństwa w komunikacji międzynarodowej i porządku publicznego w zasięgu terytorialnym przejścia granicznego, a w zakresie właściwości Straży Granicznej – także w strefie nadgranicznej;
- 5a)⁸⁾ przeprowadzanie kontroli bezpieczeństwa:
- a) w środkach transportu w komunikacji międzynarodowej,
 - b) w zasięgu terytorialnym drogowego, kolejowego, morskiego i rzeczno-granicznego,
 - c)⁹⁾ w portach lotniczych na zasadach określonych w przepisach dotyczących ochrony lotnictwa cywilnego;
- 5b) zapewnienie bezpieczeństwa na pokładzie statków powietrznych wykonujących przewóz lotniczy pasażerów;
- 5c) (uchylony);¹⁰⁾
- 5d)¹¹⁾ współdziałanie z innymi organami i służbami w zakresie rozpoznawania zagrożeń terroryzmem i przeciwdziałania tym zagrożeniom;
- 6) osadzanie i utrzymywanie znaków granicznych na lądzie oraz sporządzanie, aktualizacja i przechowywanie granicznej dokumentacji geodezyjnej i kartograficznej;
- 7) ochrona nienaruszalności znaków i urządzeń służących do ochrony granicy państwowej;
- 8) (uchylony);
- 9)¹²⁾ gromadzenie i przetwarzanie informacji z zakresu ochrony granicy państwowej, kontroli ruchu granicznego, zapobiegania i przeciwdziałania nielegalnej migracji oraz udostępnianie ich właściwym organom państwowym;
- 10) nadzór nad eksploatacją polskich obszarów morskich oraz przestrzeganiem przez statki przepisów obowiązujących na tych obszarach;

⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 470 pkt 1 lit. b tiret trzecie ustawy, o której mowa w odnośniku 1.

⁵⁾ Dodana przez art. 15 pkt 1 ustawy z dnia 15 czerwca 2012 r. o skutkach powierzania wykonywania pracy cudzoziemcom przebywającym wbrew przepisom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. poz. 769), która weszła w życie z dniem 21 lipca 2012 r.

⁶⁾ Dodana przez art. 470 pkt 1 lit. b tiret trzecie ustawy, o której mowa w odnośniku 1.

⁷⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1997 r. Nr 160, poz. 1083, z 1998 r. Nr 113, poz. 715, z 2009 r. Nr 141, poz. 1149 i Nr 206, poz. 1589 oraz z 2010 r. Nr 98, poz. 626.

⁸⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 30 czerwca 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo lotnicze oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 170, poz. 1015), która weszła w życie z dniem 18 września 2011 r.

⁹⁾ Przepis był stosowany przez okres 18 miesięcy od dnia 18 września 2011 r. do dnia 18 marca 2013 r., zgodnie z art. 19 ustawy, o której mowa w odnośniku 8.

¹⁰⁾ Przez art. 470 pkt 1 lit. b tiret czwarte ustawy, o której mowa w odnośniku 1.

¹¹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 470 pkt 1 lit. b tiret piąte ustawy, o której mowa w odnośniku 1.

¹²⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 470 pkt 1 lit. b tiret szóste ustawy, o której mowa w odnośniku 1.

- 11) ochrona granicy państwowej w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej przez prowadzenie obserwacji statków powietrznych i obiektów latających, przelatujących przez granicę państwową na małych wysokościach, oraz informowanie o tych przelotach właściwych jednostek Sił Powietrznych Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej;
- 12) zapobieganie transportowaniu, bez zezwolenia wymaganego w myśl odrębnych przepisów, przez granicę państwową odpadów, szkodliwych substancji chemicznych oraz materiałów jądrowych i promieniotwórczych, a także zanieczyszczaniu wód granicznych;
- 13) zapobieganie przemieszczaniu, bez zezwolenia wymaganego w myśl odrębnych przepisów przez granicę państwową środków odurzających i substancji psychotropowych oraz broni, amunicji i materiałów wybuchowych;
- 13a) przeprowadzanie kontroli legalności wykonywania pracy przez cudzoziemców, prowadzenia działalności gospodarczej przez cudzoziemców, powierzenia wykonywania pracy cudzoziemcom;
- 14) wykonywanie zadań określonych w innych ustawach.

2a. Straż Graniczna prowadzi postępowania w sprawach rozpoznawania, zapobiegania i wykrywania przestępstw określonych w art. 228, 229 i 231 Kodeksu karnego, popełnionych przez funkcjonariuszy Straży Granicznej w związku z wykonywaniem czynności służbowych.

2b. Straż Graniczna realizuje zadania wynikające z przepisów prawa Unii Europejskiej oraz umów i porozumień międzynarodowych na zasadach i w zakresie w nich określonych.

3.¹³⁾ Straż Graniczna w zakresie określonym w ust. 2 i 2a współdziała z właściwymi organami i instytucjami Unii Europejskiej oraz innych państw.

4. Straż Graniczna współpracuje z Szefem Krajowego Centrum Informacji Kryminalnych w zakresie niezbędnym do realizacji jego zadań ustawowych.

Art. 2. Organy administracji rządowej, jednostki samorządu terytorialnego oraz państwowe i inne jednostki organizacyjne są obowiązane współdziałać z organami Straży Granicznej oraz zapewnić im niezbędne warunki do wykonywania zadań określonych w ustawie.

Rozdział 2

Organizacja Straży Granicznej

Art. 3. 1.¹⁴⁾ Komendant Główny Straży Granicznej jest centralnym organem administracji rządowej podległym ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych.

2. Komendanta Głównego Straży Granicznej powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

3. Zastępców Komendanta Głównego Straży Granicznej powołuje i odwołuje minister właściwy do spraw wewnętrznych na wniosek Komendanta Głównego Straży Granicznej.

4. Komendant Główny Straży Granicznej jest przełożonym wszystkich funkcjonariuszy Straży Granicznej, zwanych dalej „funkcjonariuszami”.

5. W razie zwolnienia stanowiska Komendanta Głównego Straży Granicznej minister właściwy do spraw wewnętrznych do czasu powołania nowego komendanta powierza pełnienie obowiązków Komendanta Głównego Straży Granicznej, na okres nie dłuższy niż 3 miesiące, jednemu z jego zastępców.

6. W razie czasowej niemożności sprawowania funkcji przez Komendanta Głównego Straży Granicznej minister właściwy do spraw wewnętrznych, do czasu ustania przeszkody w sprawowaniu tej funkcji przez dotychczasowego komendanta, nie dłużej jednak niż na 6 miesięcy, powierza pełnienie obowiązków Komendanta Głównego Straży Granicznej jednemu z jego zastępców.

Art. 3a. Do zakresu działania Komendanta Głównego Straży Granicznej należy w szczególności:

- 1)¹⁵⁾ kierowanie prowadzonymi przez Straż Graniczną działaniami w zakresie ochrony granicy państwowej, kontroli ruchu granicznego oraz zapobiegania i przeciwdziałania nielegalnej migracji;
- 2)¹⁵⁾ analizowanie zagrożeń bezpieczeństwa granicy państwowej i zagrożeń migracyjnych;

¹³⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 470 pkt 1 lit. c ustawy, o której mowa w odnośniku 1.

¹⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 470 pkt 2 ustawy, o której mowa w odnośniku 1.

¹⁵⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 470 pkt 3 lit. a ustawy, o której mowa w odnośniku 1.

- 3)¹⁶⁾ nadawanie regulaminów organizacyjnych komendom oddziałów Straży Granicznej oraz komórkom organizacyjnym Komendy Głównej Straży Granicznej, a także nadawanie statutów ośrodkom szkolenia Straży Granicznej i ośrodkom Straży Granicznej;
- 4) organizowanie i określanie zasad szkolenia zawodowego funkcjonariuszy oraz pracowników Straży Granicznej;
- 5)¹⁷⁾ sprawowanie nadzoru nad terenowymi organami Straży Granicznej oraz nad ośrodkami szkolenia Straży Granicznej i ośrodkami Straży Granicznej;
- 6) udział w przygotowaniu projektu budżetu państwa w zakresie dotyczącym Straży Granicznej, zgodnie z odrębnymi przepisami;
- 7) współdziałanie w zakresie realizowanych zadań z właściwymi organami państwowymi, jednostkami samorządu terytorialnego i organizacjami społecznymi;
- 8)¹⁸⁾ prowadzenie współpracy z organami i instytucjami Unii Europejskiej oraz organami i instytucjami innych państw właściwymi w sprawach określonych w art. 1 ust. 2 i 2a.

Art. 4. (uchylony).

Art. 5. 1. Terenowymi organami Straży Granicznej są:

- 1) komendanci oddziałów Straży Granicznej;
- 2) komendanci placówek i dywizjonów Straży Granicznej.

2. Komendanta oddziału Straży Granicznej powołuje i odwołuje minister właściwy do spraw wewnętrznych na wniosek Komendanta Głównego Straży Granicznej. Zastępców komendanta oddziału Straży Granicznej powołuje i odwołuje Komendant Główny Straży Granicznej na wniosek komendanta oddziału Straży Granicznej.

3. W razie zwolnienia stanowiska komendanta oddziału Komendant Główny Straży Granicznej, do czasu powołania nowego komendanta, powierza pełnienie obowiązków komendanta oddziału, na okres nie dłuższy niż 3 miesiące, jednemu z jego zastępców lub wyznaczonemu funkcjonariuszowi Straży Granicznej.

4. W razie czasowej niemożności sprawowania funkcji przez komendanta oddziału Komendant Główny Straży Granicznej, do czasu ustania przeszkody w sprawowaniu tej funkcji przez dotychczasowego komendanta, nie dłużej jednak niż na 6 miesięcy, powierza pełnienie obowiązków komendanta jednemu z jego zastępców lub wyznaczonemu funkcjonariuszowi Straży Granicznej.

5. Komendanta placówki i dywizjonu Straży Granicznej powołuje i odwołuje Komendant Główny Straży Granicznej na wniosek komendanta oddziału Straży Granicznej.

6. W razie zwolnienia stanowiska komendanta placówki lub komendanta dywizjonu właściwy komendant oddziału, do czasu powołania nowego komendanta, powierza pełnienie obowiązków komendanta placówki lub dywizjonu, na okres nie dłuższy niż 3 miesiące, jednemu z jego zastępców lub wyznaczonemu funkcjonariuszowi Straży Granicznej.

7. W razie czasowej niemożności sprawowania funkcji komendanta placówki lub komendanta dywizjonu, właściwy komendant oddziału, do czasu ustania przeszkody w sprawowaniu tej funkcji przez dotychczasowego komendanta, na okres nie dłuższy niż 6 miesięcy, powierza pełnienie obowiązków komendanta placówki lub dywizjonu jednemu z jego zastępców lub wyznaczonemu funkcjonariuszowi Straży Granicznej.

8. Komendanci oddziałów, placówek i dywizjonów Straży Granicznej są przełożonymi wszystkich podległych im funkcjonariuszy.

Art. 5a. 1. Komendant Główny Straży Granicznej wykonuje swoje zadania przy pomocy podległego mu urzędu – Komendy Głównej Straży Granicznej, zwanej dalej „Komendą Główną”.

2. Komendanci oddziałów, komendanci placówek oraz komendanci dywizjonów wykonują swoje zadania przy pomocy podległych im urzędów – komend oddziałów, placówek i dywizjonów.

3. Zadania dyrektora generalnego urzędu przewidziane w ustawie z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej (Dz. U. z 2014 r. poz. 1111) w stosunku do pracowników zatrudnionych w:

- 1) Komendzie Głównej wykonuje Komendant Główny Straży Granicznej;
- 2) komendach oddziałów, placówkach i dywizjonach Straży Granicznej wykonuje właściwy miejscowo komendant oddziału Straży Granicznej.

¹⁶⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 470 pkt 3 lit. a ustawy, o której mowa w odnośniku 1; wszedł w życie z dniem 30 grudnia 2013 r.

¹⁷⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 470 pkt 3 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 1; wszedł w życie z dniem 30 grudnia 2013 r.

¹⁸⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 470 pkt 3 lit. c ustawy, o której mowa w odnośniku 1.

Art. 6. 1. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w drodze rozporządzenia, tworzy i znosi oddziały Straży Granicznej, uwzględniając nadanie im nazwy, określenie siedziby oraz terytorialnego zasięgu działania.

2. Komendant Główny Straży Granicznej, w drodze zarządzenia:

- 1) tworzy i znosi placówki oraz dywizjony, a także określa ich terytorialny zasięg działania;
- 2) określa liczbę i rodzaj etatów w jednostkach organizacyjnych Straży Granicznej;
- 3) określa szczegółowy zakres zadań terenowych organów Straży Granicznej oraz organizację Komendy Głównej, komend oddziałów, placówek i dywizjonów.

3. Komendant Główny Straży Granicznej może, w drodze zarządzenia, określać wzory symboli jednostek organizacyjnych Straży Granicznej.

4.¹⁹⁾ Komendant Główny Straży Granicznej może, w drodze zarządzenia, tworzyć i znosić ośrodki szkolenia Straży Granicznej i ośrodki Straży Granicznej oraz określać ich organizację i zakres działania.

5.¹⁹⁾ Komendanta ośrodka szkolenia Straży Granicznej i ośrodka Straży Granicznej oraz ich zastępców powołuje i odwołuje Komendant Główny Straży Granicznej. Komendanci ośrodka szkolenia Straży Granicznej oraz ośrodka Straży Granicznej są przełożonymi wszystkich podległych im funkcjonariuszy.

Art. 6a. W postępowaniu administracyjnym w sprawach związanych z wykonywaniem zadań i kompetencji Straży Granicznej, jeżeli ustawy nie stanowią inaczej, organami wyższego stopnia są:

- 1) w stosunku do komendanta placówki oraz dywizjonu Straży Granicznej – komendant oddziału Straży Granicznej;
- 2) (uchylony);
- 3) w stosunku do komendanta oddziału Straży Granicznej – Komendant Główny Straży Granicznej.

Art. 7. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, warunki i sposób naliczeń etatowych w Straży Granicznej, uwzględniając terytorialny zasięg działania jednostek organizacyjnych oraz organizację i specyfikę pełnienia służby w tych jednostkach.

Art. 7a. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określa, w drodze rozporządzenia:

- 1) wzór i tryb nadawania sztandaru jednostkom organizacyjnym Straży Granicznej oraz tryb nadawania tym jednostkom imion;
- 2) wzór odznak resortowych oraz szczegółowe zasady i tryb ich nadawania funkcjonariuszom.

Art. 7b. Dzień 16 maja ustanawia się Świętem Straży Granicznej.

Art. 7c. W zakresie określonym w przepisach odrębnych działalność duszpasterska w Straży Granicznej prowadzona jest na podstawie porozumień Komendanta Głównego Straży Granicznej z przedstawicielami właściwego kościoła lub związku wyznaniowego.

Art. 8. Koszty związane z funkcjonowaniem Straży Granicznej pokrywane są z budżetu państwa.

Art. 8a. 1. Jednostki samorządu terytorialnego, państwowe jednostki organizacyjne, banki oraz instytucje ubezpieczeniowe mogą uczestniczyć w pokrywaniu wydatków inwestycyjnych, modernizacyjnych lub remontowych oraz kosztów utrzymania i funkcjonowania jednostek organizacyjnych Straży Granicznej, a także zakupu niezbędnych dla ich potrzeb towarów i usług.

2.²⁰⁾ Fundusz Wsparcia Straży Granicznej, zwany dalej „Funduszem” składa się z funduszu centralnego, funduszy oddziałów Straży Granicznej, ośrodków szkolenia Straży Granicznej i ośrodków Straży Granicznej.

3. Fundusz jest państwowym funduszem celowym.

4. Środki finansowe uzyskane przez Straż Graniczną od podmiotów, o których mowa w ust. 1, na podstawie umów zawartych przez:

- 1) Komendanta Głównego Straży Granicznej – są przychodami funduszu centralnego;
- 2) komendantów oddziałów Straży Granicznej – są przychodami funduszy oddziałów;

¹⁹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 470 pkt 4 ustawy, o której mowa w odnośniku 1; wszedł w życie z dniem 30 grudnia 2013 r.

²⁰⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 470 pkt 5 lit. a ustawy, o której mowa w odnośniku 1; wszedł w życie z dniem 30 grudnia 2013 r.

- 3) komendantów ośrodków szkolenia Straży Granicznej – są przychodami funduszy ośrodków szkolenia Straży Granicznej;
- 4)²¹⁾ komendantów ośrodków Straży Granicznej – są przychodami funduszy ośrodków Straży Granicznej.
 5. Środki Funduszu są przeznaczone na:
 - 1) pokrywanie wydatków inwestycyjnych, modernizacyjnych lub remontowych oraz kosztów utrzymania i funkcjonowania jednostek organizacyjnych Straży Granicznej;
 - 2) zakup niezbędnych na ich potrzeby towarów i usług.
 6. Środkami Funduszu dysponują:
 - 1) Komendant Główny Straży Granicznej – w zakresie funduszu centralnego;
 - 2) komendanci oddziałów Straży Granicznej – w zakresie funduszy oddziałów;
 - 3) komendanci ośrodków szkolenia Straży Granicznej – w zakresie funduszy ośrodków szkolenia Straży Granicznej;
 - 4)²²⁾ komendanci ośrodków Straży Granicznej – w zakresie funduszy ośrodków Straży Granicznej.
 7. Komendant Główny Straży Granicznej sporządza łączny plan finansowy i łączne sprawozdanie finansowe Funduszu.
 8. Zmiany kwot przychodów i kosztów Funduszu ujętych w planie finansowym Funduszu oraz przeniesienia wydatków pomiędzy poszczególnymi pozycjami planu dokonuje dysponent środków Funduszu.
 9. (uchylony).
 10. (uchylony).
 11. Minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady gospodarki finansowej Funduszu oraz tryb i terminy sporządzania jego planów i sprawozdań finansowych, uwzględniając postanowienia umów oraz racjonalne gospodarowanie środkami.

Rozdział 3

Zakres uprawnień Straży Granicznej

Art. 9. 1. W celu rozpoznawania, zapobiegania i wykrywania przestępstw i wykroczeń w zakresie określonym w art. 1 ust. 2 pkt 4 i w ust. 2a funkcjonariusze Straży Granicznej pełnią służbę graniczną, prowadzą działania graniczne, wykonują czynności operacyjno-rozpoznawcze i administracyjno-porządkowe oraz prowadzą postępowania przygotowawcze według przepisów Kodeksu postępowania karnego, a także wykonują czynności na polecenie sądu i prokuratury oraz innych właściwych organów państwowych w zakresie, w jakim obowiązek ten został określony w odrębnych przepisach.

1a. Straż Graniczna w celu realizacji ustawowych zadań może korzystać z informacji o osobie, w tym danych osobowych uzyskanych przez uprawnione organy, służby i instytucje państwowe w wyniku wykonywania czynności operacyjno-rozpoznawczych lub prowadzenia kontroli operacyjnej oraz przetwarzać je w rozumieniu ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926, z późn. zm.²³⁾), bez wiedzy i zgody osoby, której dane dotyczą.

1b. Administrator danych, o których mowa w ust. 1a, jest obowiązany udostępnić dane, z zastrzeżeniem ust. 1d, na podstawie imiennego upoważnienia Komendanta Głównego Straży Granicznej, komendanta oddziału Straży Granicznej lub upoważnionego funkcjonariusza, okazanego przez funkcjonariusza wraz z legitymacją służbową. Fakt udostępnienia tych danych podlega ochronie na podstawie ustawy z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz. U. Nr 182, poz. 1228).

1c. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, wzór upoważnienia, o którym mowa w ust. 1b, uwzględniając niezbędne dane upoważnionego funkcjonariusza oraz możliwość wydania upoważnień w imieniu Komendanta Głównego Straży Granicznej lub komendanta oddziału Straży Granicznej innym funkcjonariuszom.

²¹⁾ Dodany przez art. 470 pkt 5 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 1; wszedł w życie z dniem 30 grudnia 2013 r.

²²⁾ Dodany przez art. 470 pkt 5 lit. c ustawy, o której mowa w odnośniku 1; wszedł w życie z dniem 30 grudnia 2013 r.

²³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 153, poz. 1271, z 2004 r. Nr 25, poz. 219 i Nr 33, poz. 285, z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711, z 2007 r. Nr 165, poz. 1170 i Nr 176, poz. 1238, z 2010 r. Nr 41, poz. 233, Nr 182, poz. 1228 i Nr 229, poz. 1497 oraz z 2011 r. Nr 230, poz. 1371.

1d. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, zakres, warunki i tryb przekazywania Straży Granicznej informacji o osobie, uzyskanych w wyniku prowadzenia przez uprawnione organy, służby i instytucje czynności operacyjno-rozpoznawczych lub kontroli operacyjnej, uwzględniając zakres informacji niezbędnych do wykonywania ustawowych zadań Straży Granicznej, cel, organizację przekazywania informacji oraz sposób ich dokumentowania.

1e. Straż Graniczna może, w zakresie koniecznym do wykonywania jej ustawowych zadań, korzystać z informacji kryminalnej zgromadzonej w Krajowym Centrum Informacji Kryminalnych.

1f.²⁴⁾ Straż Graniczna, w celu zapewnienia skuteczności przeprowadzania kontroli legalności wykonywania pracy przez cudzoziemców oraz powierzania wykonywania pracy cudzoziemcom, może korzystać, na zasadach określonych w ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1442, z późn. zm.²⁵⁾), z danych zgromadzonych w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych na koncie ubezpieczonego oraz koncie płatnika składek, dotyczących cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń społecznych oraz płatników powierzających wykonywanie pracy cudzoziemcom.

2. (uchylony).

3. (uchylony).

4. (uchylony).

5. Funkcjonariusze w toku wykonywania czynności służbowych mają obowiązek respektowania godności oraz przestrzegania wolności i praw człowieka i obywatela.

6. W celu wykonywania zadań, o których mowa w art. 1 ust. 2, funkcjonariusze Straży Granicznej mogą być mianowani do pełnienia odpowiednich funkcji pełnomocników granicznych. Funkcję głównego pełnomocnika granicznego pełni Komendant Główny Straży Granicznej.

7. Komendant Główny Straży Granicznej określa:

- 1) metody i formy wykonywania zadań Straży Granicznej w zakresie nieobjętym innymi przepisami wydanymi na podstawie ustawy, w tym zadań wykonywanych poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie nieobjętym innymi przepisami wydanymi na podstawie ustawy oraz przepisami prawa Unii Europejskiej;
- 2) sposób pełnienia służby w zakresie nieobjętym innymi przepisami wydanymi na podstawie ustawy, w tym sposób pełnienia służby poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie nieobjętym innymi przepisami wydanymi na podstawie ustawy oraz przepisami prawa Unii Europejskiej;
- 3) szczegółowy tryb wydawania zezwoleń na przekraczanie granicy państwowej, w tym wiz, przez komendantów placówek Straży Granicznej;
- 4)²⁶⁾ szczegółowy sposób wykonywania czynności zleconych w trybie ust. 1 przez właściwe organy państwowe;
- 5)²⁶⁾ sposób i tryb gromadzenia i przetwarzania informacji z zakresu ochrony granicy państwowej, kontroli ruchu granicznego oraz zapobiegania i przeciwdziałania nielegalnej migracji;
- 6) sposób gospodarowania mieniem będącym w zarządzie Straży Granicznej;
- 6a) zakres oraz szczegółowe zasady szkolenia funkcjonariuszy i pracowników Straży Granicznej;
- 7) szczegółowe zasady szkolenia przewodników zwierząt, które wykorzystywane są do realizacji zadań Straży Granicznej, szkolenia tych zwierząt, a także normy wyżywienia zwierząt;
- 8) szczegółowe warunki bezpieczeństwa i higieny służby.

Art. 9a. 1. Udzielanie informacji o osobie, uzyskanych w czasie wykonywania czynności operacyjno-rozpoznawczych oraz w trybie, o którym mowa w art. 9 ust. 1a, dozwolone jest wyłącznie na żądanie sądu lub prokuratora, a także Szefa Krajowego Centrum Informacji Kryminalnych; wykorzystanie tych informacji może nastąpić tylko w celu ścigania karnego.

2. Zakaz określony w ust. 1 nie ma zastosowania, jeżeli ustawa nakłada obowiązek lub umożliwia udzielenie takich informacji określonemu organowi albo obowiązek taki wynika z umów lub porozumień międzynarodowych, a także w przypadkach, gdy zatajenie takiej informacji prowadziło do zagrożenia życia lub zdrowia innych osób.

²⁴⁾ Dodany przez art. 15 pkt 2 ustawy, o której mowa w odnośniku 5.

²⁵⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2013 r. poz. 1623, 1650 i 1717 oraz z 2014 r. poz. 567 i 598.

²⁶⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 470 pkt 6 ustawy, o której mowa w odnośniku 1.

Art. 9b. 1. Straż Graniczna przy wykonywaniu swoich zadań może korzystać z pomocy osób niebędących jej funkcjonariuszami. Zabronione jest ujawnianie danych o osobie udzielającej pomocy Straży Granicznej, w zakresie czynności operacyjno-rozpoznawczych.

2. Ujawnienie danych o osobie, o której mowa w ust. 1, może nastąpić jedynie w przypadkach i w trybie określonych w art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 21 czerwca 1996 r. o niektórych uprawnieniach pracowników urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw wewnętrznych oraz funkcjonariuszy i pracowników urzędów nadzorowanych przez tego ministra (Dz. U. Nr 106, poz. 491, z późn. zm.²⁷⁾).

3. Dane o osobie, o której mowa w ust. 1, mogą być ujawnione na żądanie prokuratora, także w razie uzasadnionego podejrzenia popełnienia przez tę osobę przestępstwa ściganego z oskarżenia publicznego w związku z wykonywaniem czynności operacyjno-rozpoznawczych; ujawnienie tych danych następuje w trybie określonym w art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 21 czerwca 1996 r. o niektórych uprawnieniach pracowników urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw wewnętrznych oraz funkcjonariuszy i pracowników urzędów nadzorowanych przez tego ministra.

4. Za udzielenie pomocy, o której mowa w ust. 1, osobom niebędącym funkcjonariuszami może być przyznane wynagrodzenie.

4a. Koszty podejmowanych przez Straż Graniczną czynności operacyjno-rozpoznawczych oraz wynagrodzenia osób, o których mowa w ust. 1, w zakresie, w jakim, ze względu na ochronę określoną w art. 9c ust. 1, nie mogą być stosowane przepisy o finansach publicznych i rachunkowości, pokrywane są z tworzonego na ten cel funduszu operacyjnego.

5. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze zarządzenia, sposób tworzenia funduszu operacyjnego i gospodarowania nim oraz podmioty właściwe w tych sprawach.

6. (uchylony).

Art. 9c. 1. W związku z wykonywaniem zadań wymienionych w art. 1 ust. 2 Straż Graniczna zapewnia ochronę form i metod realizacji zadań, informacji oraz własnych obiektów i danych identyfikujących funkcjonariuszy.

2. Przy wykonywaniu czynności operacyjno-rozpoznawczych funkcjonariusze mogą posługiwać się dokumentami, które uniemożliwiają ustalenie danych identyfikujących funkcjonariusza Straży Granicznej oraz środków, którymi posługuje się przy wykonywaniu zadań służbowych.

2a. Organy administracji rządowej i organy jednostek samorządu terytorialnego są obowiązane do udzielania Straży Granicznej w granicach swojej właściwości niezbędnej pomocy w zakresie wydawania i zabezpieczania dokumentów, o których mowa w ust. 2.

3. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, tryb wydawania dokumentów, o których mowa w ust. 2, sposób posługiwania się nimi, a także ich przechowywania, uwzględniając rodzaje dokumentów i cel, w jakim są wydawane, organy i osoby uprawnione do ich wydawania, posługiwania się nimi i ich przechowywania, czas, na jaki są wydawane dokumenty, czynności zapewniające ich ochronę oraz sposób ich przechowywania i ewidencji.

Art. 9d. Udzielenie informacji o szczegółowych formach, zasadach i organizacji, a także o prowadzonych czynnościach operacyjno-rozpoznawczych oraz o stosowanych środkach i metodach ich realizacji może nastąpić wyłącznie w przypadku, gdy istnieje uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa ściganego z oskarżenia publicznego w związku z wykonywaniem tych czynności. W takim przypadku udzielenie informacji następuje w trybie określonym w art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 21 czerwca 1996 r. o niektórych uprawnieniach pracowników urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw wewnętrznych oraz funkcjonariuszy i pracowników urzędów nadzorowanych przez tego ministra.

Art. 9e.²⁸⁾ 1. Przy wykonywaniu czynności operacyjno-rozpoznawczych, podejmowanych przez Straż Graniczną w celu zapobieżenia, wykrycia, ustalenia sprawców oraz uzyskania i utrwalenia dowodów, ściganych z oskarżenia publicznego, umyślnych przestępstw:

- 1) określonych w art. 163 § 1, art. 164 § 1, art. 165 § 1, art. 166 § 1 i 2, art. 167, art. 168, art. 171, art. 172, art. 173 § 1, art. 258, art. 264 § 2 i 3 i art. 299 § 1 Kodeksu karnego,
- 2) określonych w art. 270–275 Kodeksu karnego w zakresie dokumentów uprawniających do przekraczania granicy państwowej,

²⁷⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1997 r. Nr 70, poz. 443 i Nr 141, poz. 943, z 1998 r. Nr 131, poz. 860, z 2006 r. Nr 218, poz. 1592, z 2007 r. Nr 25, poz. 162, z 2010 r. Nr 182, poz. 1228 oraz z 2012 r. poz. 908.

²⁸⁾ Utracił moc z dniem 7 lutego 2016 r. w zakresie, w jakim nie przewiduje gwarancji niezwłocznego, komisijnego i protokołowego zniszczenia materiałów zawierających informacje objęte zakazami dowodowymi, co do których sąd nie uchylił tajemnicy zawodowej bądź uchylenie było niedopuszczalne, na podstawie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 30 lipca 2014 r. sygn. akt K 23/11 (Dz. U. poz. 1055).

- 3) skarbowych, o których mowa w art. 134 § 1 pkt 1 Kodeksu karnego skarbowego, jeżeli wartość przedmiotu czynu lub uszczuplenie należności publicznej przekraczają pięćdziesięciokrotną wysokość najniższego wynagrodzenia za pracę określonego na podstawie odrębnych przepisów,
- 4) pozostających w związku z przekraczaniem granicy państwowej lub przemieszczaniem przez granicę państwową towarów oraz wyrobów akcyzowych podlegających obowiązkowi oznaczania znakami akcyzy, jak również przedmiotów określonych w przepisach o broni, amunicji oraz o materiałach wybuchowych, a także o przeciwdziałaniu narkomanii,
- 5)²⁹⁾ określonego w art. 464 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach,
- 6) określonych w art. 228, 229 i 231 Kodeksu karnego, popełnionych przez funkcjonariuszy lub pracowników Straży Granicznej w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych,
- 6a) określonych w art. 229 Kodeksu karnego, popełnionych przez osoby niebędące funkcjonariuszami lub pracownikami Straży Granicznej w związku z wykonywaniem czynności służbowych przez funkcjonariuszy lub pracowników Straży Granicznej,
- 6b)³⁰⁾ określonych w art. 264a Kodeksu karnego oraz art. 10 ustawy z dnia 15 czerwca 2012 r. o skutkach powierzania wykonywania pracy cudzoziemcom przebywającym wbrew przepisom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- 6c)³¹⁾ określonych w art. 189a Kodeksu karnego i w art. 8 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Przepisy wprowadzające Kodeks karny,
- 7) ściąganych na mocy umów międzynarodowych,

gdy inne środki okazały się bezskuteczne albo będą nieprzydatne, sąd, na pisemny wniosek Komendanta Głównego Straży Granicznej, po uzyskaniu pisemnej zgody Prokuratora Generalnego, lub na pisemny wniosek komendanta oddziału Straży Granicznej, po uzyskaniu pisemnej zgody właściwego prokuratora okręgowego, może, w drodze postanowienia, zarządzić kontrolę operacyjną.

1a. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, przedstawia się wraz z materiałami uzasadniającymi potrzebę zastosowania kontroli operacyjnej.

2. Pisemną zgodę komendantowi oddziału Straży Granicznej, o którym mowa w ust. 1, wydaje prokurator okręgowy właściwy ze względu na siedzibę tego komendanta.

3. Postanowienie, o którym mowa w ust. 1, wydaje sąd okręgowy właściwy miejscowo ze względu na siedzibę organu Straży Granicznej składającego wniosek.

4. W przypadkach niecierpiących zwłoki, gdy mogłoby to spowodować utratę informacji lub zatarcie albo zniszczenie dowodów przestępstwa:

- 1) Komendant Główny Straży Granicznej, po uzyskaniu pisemnej zgody Prokuratora Generalnego,
- 2) komendant oddziału Straży Granicznej, po uzyskaniu pisemnej zgody prokuratora, o którym mowa w ust. 2,

może zarządzić kontrolę operacyjną, zwracając się jednocześnie do właściwego miejscowo sądu okręgowego z wnioskiem o wydanie postanowienia w tej sprawie. W razie nieudzielenia przez sąd zgody w terminie 5 dni od dnia zarządzenia kontroli operacyjnej, organ zarządzający wstrzymuje kontrolę operacyjną oraz dokonuje protokolarnego, komisyjnego zniszczenia materiałów zgromadzonych podczas jej stosowania.

5. (uchylony).

6. W przypadku zarządzenia kontroli operacyjnej wobec osoby podejrzanej lub oskarżonego, we wniosku organu Straży Granicznej o zarządzenie kontroli operacyjnej zamieszcza się informację o toczącym się wobec tej osoby postępowaniu.

7. Kontrola operacyjna jest prowadzona niejawnie i polega na:

- 1) kontrolowaniu treści korespondencji;
- 2) kontrolowaniu zawartości przesyłek;
- 3) stosowaniu środków technicznych umożliwiających uzyskiwanie w sposób niejawnie informacji i dowodów oraz ich utrwalanie, a w szczególności obrazu, treści rozmów telefonicznych i innych informacji przekazywanych za pomocą sieci telekomunikacyjnych.

²⁹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 470 pkt 7 lit. a ustawy, o której mowa w odnośniku 1.

³⁰⁾ Dodany przez art. 15 pkt 3 ustawy, o której mowa w odnośniku 5.

³¹⁾ Dodany przez art. 470 pkt 7 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 1.

8. Wniosek organu Straży Granicznej, o którym mowa w ust. 1, o zarządzenie przez sąd kontroli operacyjnej powinien zawierać w szczególności:

- 1) numer sprawy i jej kryptonim;
- 2) opis przestępstwa z podaniem jego kwalifikacji prawnej;
- 3) okoliczności uzasadniające potrzebę zastosowania kontroli operacyjnej, w tym stwierdzonej bezskuteczności lub nieprzydatności innych środków;
- 4) dane osoby lub inne dane pozwalające na jednoznaczne określenie podmiotu lub przedmiotu, wobec którego stosowana będzie kontrola operacyjna, ze wskazaniem miejsca lub sposobu jej stosowania;
- 5) cel, czas i rodzaj prowadzonej kontroli operacyjnej, o której mowa w ust. 7.

9. Kontrolę operacyjną zarządza się na okres nie dłuższy niż 3 miesiące. Sąd okręgowy może, na pisemny wniosek Komendanta Głównego Straży Granicznej lub komendanta oddziału Straży Granicznej, złożony po uzyskaniu pisemnej zgody prokuratora, o którym mowa w ust. 1, na okres nie dłuższy niż kolejne 3 miesiące, wydać postanowienie o jednorazowym przedłużeniu kontroli operacyjnej, jeżeli nie ustały przyczyny zarządzenia tej kontroli.

10. W szczególnie uzasadnionych przypadkach, gdy podczas stosowania kontroli operacyjnej pojawią się nowe okoliczności istotne dla zapobieżenia lub wykrycia przestępstwa albo ustalenia sprawców i uzyskania dowodów przestępstwa, sąd okręgowy właściwy miejscowo ze względu na siedzibę wnioskującego organu Straży Granicznej, na pisemny wniosek Komendanta Głównego Straży Granicznej lub komendanta oddziału Straży Granicznej, złożony po uzyskaniu pisemnej zgody prokuratora, o którym mowa w ust. 1, może wydać postanowienie o kontroli operacyjnej prowadzonej przez czas oznaczony również po upływie okresów, o których mowa w ust. 9.

11. Do wniosków, o których mowa w ust. 4, 9 i 10, stosuje się odpowiednio ust. 1a i 8. Sąd przed wydaniem postanowienia, o którym mowa w ust. 1, 4, 9 lub 10, zapoznaje się z materiałami uzasadniającymi wniosek, w szczególności zgromadzonymi podczas stosowania kontroli operacyjnej zarządzanej w tej sprawie.

12. Wnioski, o których mowa w ust. 1, 4, 9 i 10, sąd okręgowy rozpoznaje na posiedzeniu, jednoosobowo, przy czym czynności sądu związane z rozpoznaniem tych wniosków są wykonywane w warunkach przewidzianych dla przekazywania, przechowywania i udostępniania informacji niejawnych oraz z odpowiednim zastosowaniem przepisów wydanych na podstawie art. 181 § 2 Kodeksu postępowania karnego. W posiedzeniu sądu może wziąć udział wyłącznie prokurator i przedstawiciel organu Straży Granicznej wnioskującego o zarządzenie kontroli operacyjnej.

13. Podmioty wykonujące działalność telekomunikacyjną oraz podmioty świadczące usługi pocztowe są obowiązane do zapewnienia na własny koszt warunków technicznych i organizacyjnych umożliwiających prowadzenie przez Straż Graniczną kontroli operacyjnej.

14. Kontrola operacyjna powinna być zakończona niezwłocznie po ustaniu przyczyn jej zarządzenia, najpóźniej jednak z upływem okresu, na który została wprowadzona.

15. Organ Straży Granicznej, o którym mowa w ust. 1, informuje właściwego prokuratora o wynikach kontroli operacyjnej po jej zakończeniu, a na jego żądanie również o przebiegu tej kontroli.

16. W przypadku uzyskania dowodów pozwalających na wszczęcie postępowania karnego lub mających znaczenie dla toczącego się postępowania karnego Komendant Główny Straży Granicznej lub komendant oddziału Straży Granicznej przekazuje prokuratorowi, o którym mowa w ust. 1, wszystkie materiały zgromadzone podczas stosowania kontroli operacyjnej. W postępowaniu przed sądem, w odniesieniu do tych materiałów, stosuje się odpowiednio art. 393 § 1 zdanie pierwsze Kodeksu postępowania karnego.

16a. Wykorzystanie dowodu uzyskanego podczas stosowania kontroli operacyjnej jest dopuszczalne wyłącznie w postępowaniu karnym w sprawie o przestępstwo lub przestępstwo skarbowe, w stosunku do którego jest dopuszczalne stosowanie takiej kontroli przez jakikolwiek uprawniony podmiot.

16b. Prokurator, o którym mowa w ust. 1, podejmuje decyzję o zakresie i sposobie wykorzystania przekazanych materiałów. Art. 238 § 3–5 oraz art. 239 Kodeksu postępowania karnego stosuje się odpowiednio.

16c. Jeżeli w wyniku stosowania kontroli operacyjnej uzyskano dowód popełnienia przestępstwa lub przestępstwa skarbowego, w stosunku do którego można zarządzić kontrolę operacyjną, popełnionego przez osobę, wobec której była stosowana kontrola operacyjna, innego niż objęte zarządzeniem kontroli operacyjnej albo popełnionego przez inną osobę, o zgodzie na jego wykorzystanie w postępowaniu karnym orzeka postanowieniem sąd, który zarządził kontrolę operacyjną albo wyraził na nią zgodę w trybie określonym w ust. 4, na wniosek prokuratora, o którym mowa w ust. 1.

16d. Wniosek, o którym mowa w ust. 16c, prokurator kieruje do sądu nie później niż w ciągu miesiąca od dnia otrzymania materiałów zgromadzonych podczas stosowania kontroli operacyjnej, przekazanych mu przez organ Straży Granicznej niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 2 miesięcy od dnia zakończenia tej kontroli.

16e. Sąd wydaje postanowienie, o którym mowa w ust. 16c, w terminie 14 dni od dnia złożenia wniosku przez prokuratora.

17. Osobie, w stosunku do której była stosowana kontrola operacyjna, nie udostępnia się materiałów zgromadzonych podczas tej kontroli. Przepis nie narusza uprawnień wynikających z art. 321 Kodeksu postępowania karnego.

18. Organ Straży Granicznej, który wnioskował o zarządzanie kontroli operacyjnej, dokonuje niezwłocznie po zakończeniu kontroli protokolarnego, komisyjnego zniszczenia zgromadzonych podczas stosowania kontroli operacyjnej materiałów niezawierających dowodów pozwalających na wszczęcie postępowania karnego lub niemających znaczenia dla toczącego się postępowania karnego.

18a. O wydaniu i wykonaniu zarządzenia dotyczącego zniszczenia materiałów, o których mowa w ust. 18, organ Straży Granicznej jest obowiązany do niezwłocznego poinformowania prokuratora, o którym mowa w ust. 1.

19. Na postanowienia sądu w przedmiocie kontroli operacyjnej, o których mowa w ust. 1, 4, 9 i 10, przysługuje zażalenie organowi Straży Granicznej, który złożył wniosek o wydanie tego postanowienia. Do zażalenia stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego.

20. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości oraz ministrem właściwym do spraw łączności, określi, w drodze rozporządzenia, sposób dokumentowania kontroli operacyjnej oraz przechowywania i przekazywania wniosków i zarządzeń, a także przechowywania, przekazywania oraz przetwarzania i niszczenia materiałów uzyskanych podczas stosowania tej kontroli, uwzględniając potrzebę zapewnienia niejawnego charakteru podejmowanych czynności i uzyskanych materiałów oraz wzory stosowanych druków i rejestrów.

Art. 9f. 1. W sprawach o przestępstwa:

- 1) określone w art. 228 i 229 Kodeksu karnego, popełnione przez funkcjonariuszy i pracowników Straży Granicznej w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych,
- 1a) określone w art. 229 Kodeksu karnego, popełnione przez osoby niebędące funkcjonariuszami lub pracownikami Straży Granicznej w związku z wykonywaniem czynności służbowych przez funkcjonariuszy lub pracowników Straży Granicznej,
- 2) określone w art. 163 § 1, art. 164 § 1, art. 165 § 1, art. 166 § 1 i 2, art. 167, art. 168, art. 171, art. 172, art. 173 § 1, art. 258 i art. 264 § 2 i 3 Kodeksu karnego,
- 2a)³²⁾ określone w art. 264a Kodeksu karnego oraz art. 10 ustawy z dnia 15 czerwca 2012 r. o skutkach powierzania wykonywania pracy cudzoziemcom przebywającym wbrew przepisom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- 2b)³³⁾ określone w art. 189a Kodeksu karnego i w art. 8 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Przepisy wprowadzające Kodeks karny,
- 3) określone w art. 86, 87 i art. 91 Kodeksu karnego skarbowego,
- 4) pozostające w związku z przemieszczaniem przez granicę państwową wyrobów akcyzowych podlegających obowiązkowi oznaczania znakami akcyzy, jak również przedmiotów określonych w przepisach o broni i amunicji, o materiałach wybuchowych oraz o przeciwdziałaniu narkomanii,
- 5) ścigane na mocy umów międzynarodowych

– czynności operacyjno-rozpoznawcze, zmierzające do sprawdzenia uzyskanych wcześniej wiarygodnych informacji o przestępstwie oraz ustalenia sprawców i uzyskania dowodów przestępstwa, mogą polegać na dokonaniu w sposób niejawnym nabycia, zbycia lub przejęcia przedmiotów pochodzących z przestępstwa, ulegających przypadkowi, albo których wytwarzanie, posiadanie, przewożenie lub którymi obrót są zabronione, a także przyjęciu lub wręczeniu korzyści majątkowej.

2. Czynności operacyjno-rozpoznawcze, o których mowa w ust. 1, mogą polegać także na złożeniu propozycji nabycia, zbycia lub przejęcia przedmiotów pochodzących z przestępstwa, ulegających przypadkowi, albo których wytwarzanie, posiadanie, przewożenie lub którymi obrót są zabronione, a także przyjęcia lub wręczenia korzyści majątkowej.

³²⁾ Dodany przez art. 15 pkt 4 ustawy, o której mowa w odnośniku 5.

³³⁾ Dodany przez art. 470 pkt 8 ustawy, o której mowa w odnośniku 1.

3. Komendant Główny Straży Granicznej w sprawach o przestępstwa, o których mowa w ust. 1 pkt 1–5, a komendant oddziału Straży Granicznej w sprawach o przestępstwa, o których mowa w ust. 1 pkt 2–5, może zarządzić, na czas określony, czynności, o których mowa w ust. 1 i 2, po uzyskaniu pisemnej zgody prokuratora okręgowego właściwego ze względu na siedzibę organu Straży Granicznej zarządzającego te czynności, którego na bieżąco informuje o ich wynikach. Prokurator może zarządzić zaniechanie czynności w każdym czasie.

3a. Przed wydaniem pisemnej zgody prokurator zapoznaje się z materiałami uzasadniającymi przeprowadzenie czynności, o których mowa w ust. 1 i 2.

4. Czynności, o których mowa w ust. 1 i 2, zarządza się na okres nie dłuższy niż 3 miesiące. Komendant Główny Straży Granicznej lub komendant oddziału Straży Granicznej może, po uzyskaniu pisemnej zgody właściwego prokuratora, o którym mowa w ust. 3, jednorazowo przedłużyć stosowanie czynności na okres nie dłuższy niż kolejne 3 miesiące, jeżeli nie ustały przyczyny ich zarządzenia. Przepis ust. 3a stosuje się odpowiednio.

5. Przy wykonywaniu czynności, o których mowa w ust. 1 i 2, mogą być stosowane środki techniczne umożliwiające uzyskiwanie i utrwalanie treści informacji, w tym obrazu lub dźwięku.

6. W przypadku uzyskania dowodów pozwalających na wszczęcie postępowania karnego lub mających znaczenie dla toczącego się postępowania karnego Komendant Główny Straży Granicznej lub komendant oddziału Straży Granicznej przekazuje właściwemu prokuratorowi okręgowemu, o którym mowa w ust. 3, wszystkie materiały zgromadzone podczas stosowania czynności, o których mowa w ust. 1 i 2. W postępowaniu przed sądem, w odniesieniu do tych materiałów, stosuje się odpowiednio art. 393 § 1 zdanie pierwsze Kodeksu postępowania karnego.

6a. Zgromadzone podczas wykonywania czynności, o których mowa w ust. 1 i 2, materiały niezawierające dowodów pozwalających na wszczęcie postępowania karnego lub dowodów mających znaczenie dla toczącego się postępowania karnego podlegają niezwłocznemu, protokolarnemu i komisyjnemu zniszczeniu. Zniszczenie materiałów zarządza organ Straży Granicznej, który wnioskuje o zarządzenie czynności.

6b. O wydaniu i wykonaniu zarządzenia dotyczącego zniszczenia materiałów, o których mowa w ust. 6a, organ Straży Granicznej jest obowiązany do niezwłocznego poinformowania właściwego prokuratora, o którym mowa w ust. 3.

7. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości, określi, w drodze rozporządzenia, sposób przeprowadzania i dokumentowania czynności, o których mowa w ust. 1 i 2, przechowywania, przekazywania oraz przetwarzania i niszczenia materiałów uzyskanych podczas tych czynności, uwzględniając potrzebę zapewnienia niejawnego charakteru podejmowanych czynności i uzyskanych materiałów, oraz wzory stosowanych druków i rejestrów.

Art. 9g. 1. Przy wykonywaniu czynności operacyjno-rozpoznawczych podejmowanych w celu udokumentowania przestępstw, o których mowa w art. 9e ust. 1, albo ustalenia tożsamości osób uczestniczących w tych przestępstwach lub przejścia przedmiotów przestępstwa Komendant Główny Straży Granicznej lub komendant oddziału Straży Granicznej może zarządzić niejawne nadzorowanie wytwarzania, przemieszczania, przechowywania i obrotu przedmiotami przestępstwa, jeżeli nie stworzy to zagrożenia dla życia lub zdrowia ludzkiego.

2. O zarządzeniu, o którym mowa w ust. 1, zawiadamia się niezwłocznie właściwego ze względu na siedzibę organu zawiadamiającego prokuratora okręgowego, który może nakazać zaniechanie czynności w każdym czasie.

3. Organ Straży Granicznej, o którym mowa w ust. 1, bieżąco informuje prokuratora okręgowego, o którym mowa w ust. 2, o wynikach przeprowadzonych czynności.

4. Przy wykonywaniu czynności, o których mowa w ust. 1, mogą być stosowane środki techniczne umożliwiające uzyskiwanie i utrwalanie treści informacji, w tym obrazu lub dźwięku.

5. Stosownie do zarządzenia, o którym mowa w ust. 1, organy i instytucje publiczne oraz przedsiębiorcy są obowiązani dopuścić do dalszego przewozu przesyłki zawierające przedmioty przestępstwa w stanie nienaruszonym lub po ich usunięciu albo zastąpieniu w całości lub w części.

6. W przypadku uzyskania dowodów pozwalających na wszczęcie postępowania karnego lub mających znaczenie dla toczącego się postępowania karnego Komendant Główny Straży Granicznej lub komendant oddziału Straży Granicznej przekazuje prokuratorowi okręgowemu, o którym mowa w ust. 2, wszystkie materiały zgromadzone podczas stosowania czynności, o których mowa w ust. 1. W postępowaniu przed sądem, w odniesieniu do tych materiałów, stosuje się odpowiednio art. 393 § 1 zdanie pierwsze Kodeksu postępowania karnego.

7. Minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, sposób przeprowadzania i dokumentowania czynności, o których mowa w ust. 1, uwzględniając potrzebę zapewnienia niejawnego charakteru podejmowanych czynności i uzyskanych materiałów oraz wzory stosowanych druków i rejestrów.

Art. 10. 1. Komendant placówki Straży Granicznej koordynuje działania organów, służb i instytucji funkcjonujących w przejściach granicznych w zakresie, o którym mowa w art. 9 ust. 1.

2. Komendant placówki Straży Granicznej w celu zapewnienia bezpieczeństwa i przeciwdziałania zagrożeniom w komunikacji lotniczej, w uzasadnionych przypadkach, występuje do zarządzającego lotniskiem z wnioskiem o bezzwłoczne uniemożliwienie wykonywania pracy lub czynności zleconych osobom wykonującym zadania związane z kontrolą bezpieczeństwa w portach lotniczych.

3.³⁴⁾ Komendant oddziału Straży Granicznej w przypadku powzięcia wiadomości o wszczęciu postępowania karnego o przestępstwo umyślne przeciwko osobie, o której mowa w ust. 2, wykonującej zadania związane z kontrolą bezpieczeństwa w portach lotniczych lub o tym, że osoba ta wykonywała obowiązki służbowe znajdując się w stanie po użyciu alkoholu, środka odurzającego lub innej podobnie działającej substancji lub środka, niezwłocznie przekazuje tę wiadomość komendantowi wojewódzkiemu Policji właściwemu miejscowo w sprawie wykreślenia tej osoby z listy kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej lub kwalifikowanych pracowników zabezpieczenia technicznego, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia (Dz. U. z 2014 r. poz. 1099).

4.³⁴⁾ Komendant wojewódzki Policji informuje komendanta oddziału Straży Granicznej o wykreśleniu z listy kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej lub kwalifikowanych pracowników zabezpieczenia technicznego osoby, o której komendant oddziału Straży Granicznej przekazał wiadomość, o której mowa w ust. 3.

5.³⁵⁾ Komendant Główny Straży Granicznej zawiadamia niezwłocznie ministra właściwego do spraw wewnętrznych o powzięciu wiadomości o zaistnieniu przesłanek, o których mowa w art. 22 ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia, związanych z wykonywaniem przez przedsiębiorców działalności gospodarczej w zakresie usług ochrony osób i mienia.

Art. 10a. 1. Straż Graniczna, w zakresie swojej właściwości, z zachowaniem ograniczeń wynikających z art. 9e, może uzyskiwać informacje, w tym także niejawnie, gromadzić je, sprawdzać oraz przetwarzać.

2. Straż Graniczna może pobierać, gromadzić i wykorzystywać w celach wykrywczych i identyfikacyjnych odciski linii papilarnych, zdjęcia oraz dane osobowe, w tym ujawniające pochodzenie etniczne, przynależność wyznaniową oraz dane o stanie zdrowia, osób podejrzanych o popełnienie przestępstw ściganych z oskarżenia publicznego, a także osób o nieustalonej tożsamości lub usiłujących ukryć swą tożsamość, bez zgody i wiedzy osoby, której dane dotyczą.

3. Dane osobowe, o których mowa w ust. 2, z wyłączeniem danych ujawniających pochodzenie etniczne lub przynależność wyznaniową, przechowuje się, z zastrzeżeniem ust. 4 i 5, przez okres niezbędny do wykonania ustawowych zadań przez Straż Graniczną. Organy Straży Granicznej dokonują weryfikacji tych danych nie rzadziej niż co 10 lat od dnia uzyskania informacji.

4. Do przechowywania danych osobowych ujawniających pochodzenie etniczne lub przynależność wyznaniową osób skazanych za popełnienie przestępstw ściganych z oskarżenia publicznego nie stosuje się ograniczeń, o których mowa w ust. 3.

5. Dane osobowe ujawniające pochodzenie etniczne lub przynależność wyznaniową osób podejrzanych o popełnienie przestępstw ściganych z oskarżenia publicznego, które nie zostały skazane za te przestępstwa, podlegają komisijnemu i protokolarnemu zniszczeniu niezwłocznie po uprawomocnieniu się stosownego orzeczenia.

6. Straż Graniczna, w zakresie swojej właściwości, może uzyskiwać i przetwarzać informacje ze zbiorów danych prowadzonych przez organy władzy publicznej, w tym dane osobowe. Administratorzy danych gromadzonych w tych rejestrach są obowiązani do ich nieodpłatnego udostępniania funkcjonariuszom posiadającym upoważnienia, o których mowa w art. 9 ust. 1b.

7. Organy, o których mowa w ust. 6, mogą wyrazić pisemną zgodę na udostępnianie danych zgromadzonych w zbiorach jednostkom organizacyjnym Straży Granicznej, za pomocą urządzeń telekomunikacyjnych, bez konieczności składania pisemnego wniosku, jeżeli jednostki te spełniają łącznie następujące warunki:

- 1) posiadają urządzenia umożliwiające odnotowanie w systemie, kto, kiedy, w jakim celu oraz jakie dane uzyskał;
- 2) posiadają zabezpieczenia techniczne i organizacyjne uniemożliwiające wykorzystanie danych niezgodnie z celem ich uzyskania;
- 3) jest to uzasadnione specyfiką lub zakresem wykonywanych zadań albo prowadzonej działalności.

³⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 5 pkt 1 ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o zmianie ustaw regulujących wykonywanie niektórych zawodów (Dz. U. poz. 829), który wszedł w życie z dniem 1 stycznia 2014 r.

³⁵⁾ Dodany przez art. 5 pkt 2 ustawy, o której mowa w odnośniku 34.

8. Minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, sposób gromadzenia odcisków linii papilarnych, zdjęć oraz danych osobowych, warunki przechowywania, wykorzystania i sposób ich przekazywania innym organom uprawnionym na podstawie przepisów odrębnych, a także wzory wykorzystywanych dokumentów, uwzględniając przypadki i sposoby pobierania linii papilarnych, przeprowadzania wywiadu daktyloskopijnego oraz wykonywania zdjęć sygnalitycznych, a także kierując się potrzebą ochrony tych danych przed nieuprawnionym dostępem.

Art. 10b. 1.³⁶⁾ W celu zapobiegania lub wykrywania przestępstw Straż Graniczna może mieć udostępniane dane, o których mowa w art. 180c i 180d ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne (Dz. U. z 2014 r. poz. 243 i 827), zwane dalej „danymi telekomunikacyjnymi”, w trybie:

- 1) pisemnego wniosku Komendanta Głównego Straży Granicznej lub komendanta oddziału Straży Granicznej albo osoby przez nich upoważnionej,
- 2) ustnego żądania funkcjonariusza posiadającego pisemne upoważnienie osób, o których mowa w pkt 1,
- 3) za pośrednictwem sieci telekomunikacyjnej funkcjonariuszowi posiadającemu pisemne upoważnienie osób, o których mowa w pkt 1

– oraz może przetwarzać te dane.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, udostępnianie danych telekomunikacyjnych odbywa się bez udziału pracowników podmiotu prowadzącego działalność telekomunikacyjną lub przy niezbędnym ich udziale, jeżeli możliwość taką przewiduje porozumienie zawarte pomiędzy Komendantem Głównym Straży Granicznej a tym podmiotem.

3. Podmiot wykonujący działalność telekomunikacyjną udostępnia nieodpłatnie dane telekomunikacyjne, funkcjonariuszowi wskazanemu we wniosku właściwego organu Straży Granicznej lub funkcjonariuszowi, o którym mowa w ust. 1 pkt 2 i 3.

4. Udostępnienie Straży Granicznej danych telekomunikacyjnych może nastąpić przy pomocy sieci telekomunikacyjnej, jeżeli:

- 1) wykorzystywane sieci telekomunikacyjne zapewniają:
 - a) możliwość ustalenia osoby uzyskującej dane, ich rodzaju oraz czasu, w którym zostały uzyskane,
 - b) zabezpieczenie techniczne i organizacyjne uniemożliwiające osobie nieuprawnionej dostęp do danych;
- 2) jest to uzasadnione specyfiką lub zakresem wykonywanych przez jednostki organizacyjne Straży Granicznej zadań albo prowadzonych przez nie czynności.

5. Materiały uzyskane w wyniku czynności podjętych na podstawie ust. 1, które zawierają informacje mające znaczenie dla postępowania karnego, Straż Graniczna przekazuje właściwemu prokuratorowi.

6. Materiały uzyskane w wyniku czynności podjętych na podstawie ust. 1, które nie zawierają informacji mających znaczenie dla postępowania karnego, podlegają niezwłocznemu komisijnemu i protokolarnemu zniszczeniu.

Art. 10c. 1. Jeżeli jest to konieczne dla skutecznego zapobieżenia przestępstwom określonym w art. 9e ust. 1 lub ich wykrycia albo ustalenia sprawców i uzyskania dowodów, Straż Graniczna może korzystać z informacji dotyczących umów ubezpieczenia, a w szczególności z przetwarzanych przez zakłady ubezpieczeń danych podmiotów, w tym osób, które zawarły umowę ubezpieczenia, a także przetwarzanych przez banki informacji stanowiących tajemnicę bankową oraz informacji dotyczących umów o rachunek papierów wartościowych, umów o rachunek pieniężny, umów ubezpieczenia lub innych umów dotyczących obrotu instrumentami finansowymi, a w szczególności z przetwarzanych przez uprawnione podmioty danych osób, które zawarły takie umowy.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do:

- 1) spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych;
- 2) podmiotów wykonujących działalność na podstawie ustawy z dnia 26 października 2000 r. o giełdach towarowych (Dz. U. z 2014 r. poz. 197);
- 3) podmiotów wykonujących działalność ubezpieczeniową;
- 4) funduszy inwestycyjnych;

³⁶⁾ Utraci moc z dniem 7 lutego 2016 r. przez to, że nie przewiduje niezależnej kontroli udostępniania danych telekomunikacyjnych, o których mowa w art. 180c i art. 180d ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne (Dz. U. z 2014 r. poz. 243), na podstawie wyroku Trybunału Konstytucyjnego, o którym mowa w odnośniku 28.

5) podmiotów wykonujących działalność w zakresie obrotu papierami wartościowymi i innymi instrumentami finansowymi na podstawie ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. z 2014 r. poz. 94 i 586).

3. Informacje i dane, o których mowa w ust. 1, oraz informacje związane z przekazywaniem tych informacji i danych podlegają ochronie przewidzianej w przepisach o ochronie informacji niejawnych i mogą być udostępniane jedynie funkcjonariuszom prowadzącym czynności w danej sprawie i ich przełożonym, uprawnionym do sprawowania nadzoru nad prowadzonymi przez nich w tej sprawie czynnościami operacyjno-rozpoznawczymi. Akta zawierające te informacje i dane udostępnia się ponadto wyłącznie sądom i prokuratorom, jeżeli następuje to w celu ścigania karnego.

4. Informacje i dane, o których mowa w ust. 1, udostępnia się na podstawie postanowienia wydanego na pisemny wniosek Komendanta Głównego Straży Granicznej albo komendanta oddziału Straży Granicznej przez sąd okręgowy właściwy miejscowo ze względu na siedzibę organu Straży Granicznej składającego wniosek.

5. Wniosek, o którym mowa w ust. 4, powinien zawierać:

- 1) numer sprawy i jej kryptonim, jeżeli został jej nadany;
- 2) opis przestępstwa z podaniem jego kwalifikacji prawnej;
- 3) okoliczności uzasadniające potrzebę udostępnienia informacji i danych;
- 4) wskazanie podmiotu, którego informacje i dane dotyczą;
- 5) podmiot zobowiązany do udostępnienia informacji i danych;
- 6) rodzaj i zakres informacji i danych.

6. Po rozpatrzeniu wniosku sąd, w drodze postanowienia, wyraża zgodę na udostępnienie informacji i danych wskazanego podmiotu, określając ich rodzaj, zakres oraz podmiot obowiązany do ich udostępnienia, albo odmawia udzielenia zgody na udostępnienie informacji i danych. Przepis art. 9e ust. 12 stosuje się odpowiednio.

7. Na postanowienie sądu, o którym mowa w ust. 6, przysługuje zażalenie organowi Straży Granicznej wnioskującemu o wydanie postanowienia. Do zażalenia stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego.

8. W przypadku wyrażenia przez sąd zgody na udostępnienie informacji, uprawniony przez sąd organ Straży Granicznej pisemnie informuje podmiot obowiązany do udostępnienia informacji i danych o rodzaju i zakresie informacji i danych, które mają być udostępnione, podmiocie, którego informacje i dane dotyczą, oraz o osobie funkcjonariusza upoważnionego do ich odbioru. Do pisemnej informacji dołącza się postanowienie sądu.

9. W terminie do 120 dni od dnia przekazania informacji i danych, o których mowa w ust. 1, Straż Graniczna, z zastrzeżeniem ust. 10 i 11, informuje podmiot, o którym mowa w ust. 5 pkt 4, o postanowieniu sądu wyrażającym zgodę na udostępnienie informacji i danych.

10. Sąd, który wydał postanowienie o udostępnieniu informacji i danych, na wniosek Komendanta Głównego Straży Granicznej, złożony po uzyskaniu pisemnej zgody Prokuratora Generalnego, może odroczyć, w drodze postanowienia, na czas oznaczony, z możliwością dalszego przedłużania, obowiązek, o którym mowa w ust. 9, jeżeli zostanie uprawdopodobnione, że poinformowanie podmiotu, o którym mowa w ust. 5 pkt 4, może zaszkodzić wynikom podjętych czynności operacyjno-rozpoznawczych. Przepis art. 9e ust. 12 stosuje się odpowiednio.

11. Jeżeli w okresie, o którym mowa w ust. 9 lub 10, zostało wszczęte postępowanie przygotowawcze, podmiot wskazany w ust. 5 pkt 4 jest powiadamiany o postanowieniu sądu o udostępnieniu informacji i danych przez prokuratora lub, na jego polecenie, przez Straż Graniczną przed zamknięciem postępowania przygotowawczego albo niezwłocznie po jego umorzeniu.

12. Jeżeli informacje i dane, o których mowa w ust. 1, nie dostarczyły podstaw do wszczęcia postępowania przygotowawczego, organ wnioskujący o wydanie postanowienia pisemnie zawiadamia o tym podmiot, który informacje i dane przekazał.

13. Materiały zgromadzone w trybie, o którym mowa w ust. 1–10, niezawierające informacji potwierdzających zaistnienie przestępstwa podlegają niezwłocznemu, protokolarnemu, komisijnemu zniszczeniu. Zniszczenie materiałów zarządza organ Straży Granicznej, który wnioskował o udostępnienie informacji i danych.

14. Skarb Państwa ponosi odpowiedzialność za szkody wyrządzone naruszeniem przepisów ust. 3 na zasadach określonych w Kodeksie cywilnym.

Art. 10d. 1. Straż Graniczna prowadzi kontrolę, o której mowa w art. 1 ust. 2 pkt 13a, w celu ustalenia stanu faktycznego w zakresie przestrzegania przepisów dotyczących legalności wykonywania pracy przez cudzoziemców, prowadzenia działalności gospodarczej przez cudzoziemców oraz powierzania wykonywania pracy cudzoziemcom.

2. Kontrolę przeprowadzają funkcjonariusze Straży Granicznej pełniący służbę w jednostkach organizacyjnych Straży Granicznej, na podstawie upoważnienia do przeprowadzenia kontroli, zwanego dalej „upoważnieniem”, wystawionego przez właściwego komendanta. Upoważnienie okazuje się przed rozpoczęciem kontroli.

3. Upoważnienie zawiera wskazanie podstawy prawnej, oznaczenie organu kontroli, datę i miejsce wystawienia, imię i nazwisko funkcjonariusza Straży Granicznej uprawnionego do wykonywania kontroli oraz numer jego legitymacji służbowej, nazwę i adres kontrolowanego, określenie zakresu przedmiotowego kontroli, wskazanie daty rozpoczęcia i przewidywanego terminu zakończenia kontroli, podpis osoby udzielającej upoważnienia z podaniem zajmowanego stanowiska lub funkcji oraz pouczenie o prawach i obowiązkach kontrolowanego.

4. W przypadku podejrzenia, że przepisy w zakresie, o którym mowa w ust. 1, nie są przestrzegane, i okoliczności faktyczne uzasadniają niezwłoczne podjęcie kontroli, kontrole przeprowadza się na podstawie legitymacji służbowych. Kontrolowanemu doręcza się upoważnienie nie później niż w terminie 7 dni od podjęcia kontroli. W przypadku kontroli, na podstawie legitymacji służbowych, kontrolowany ma obowiązek wskazać adres do doręczeń. W przypadku braku takiego adresu lub gdy wskazany adres okazał się nieprawdziwy, upoważnienie złożone do akt kontroli uznaje się za doręczone.

5. Kontrolą mogą być objęci pracodawcy, przedsiębiorcy niezatrudniający pracownika i inne instytucje, a także w przypadku uzasadnionego podejrzenia naruszenia przepisów, o których mowa w ust. 1, osoby fizyczne.

6. Kontrolę przeprowadza się w siedzibie kontrolowanego oraz w innych miejscach wykonywania pracy lub prowadzenia działalności gospodarczej, a także w miejscu przechowywania wszelkich dokumentów związanych z zatrudnieniem, powierzeniem pracy lub prowadzeniem działalności gospodarczej.

7. Podczas wykonywania kontroli funkcjonariusze mogą korzystać z pomieszczeń do pracy kontrolowanego. Jeżeli przeprowadzenie czynności kontrolnych tego wymaga, mogą one być przeprowadzone także w jednostce organizacyjnej Straży Granicznej.

8. Kontrolowany, osoba upoważniona do reprezentowania kontrolowanego lub prowadzenia jego spraw, pracownik kontrolowanego oraz osoba współdziałająca z kontrolowanym są obowiązani umożliwić wykonywanie kontroli oraz uczestniczyć w przeprowadzaniu oględzin miejsc wykonywania pracy.

9. Kontrolowany ma obowiązek w wyznaczonym terminie udzielać wszelkich wyjaśnień dotyczących przedmiotu kontroli, dostarczać dokumenty, w tym dokumenty żądane przez kontrolujących funkcjonariuszy, umożliwić sporządzanie ich kopii oraz zapewnić funkcjonariuszom warunki do pracy, w tym w miarę możliwości udostępnić samodzielne pomieszczenie i miejsce do przechowywania dokumentów.

10. Osoby upoważnione do reprezentowania kontrolowanego lub prowadzenia jego spraw, pracownicy kontrolowanego, osoby współdziałające z kontrolowanym oraz inne osoby przebywające w miejscu przeprowadzania kontroli są obowiązani udzielać wyjaśnień dotyczących przedmiotu kontroli, w zakresie wynikającym z wykonywanych czynności lub zadań.

11. Kontrolowany lub osoba przez niego upoważniona są obowiązani do poświadczenia zgodności odpisów i wyciągów oraz kserokopii z dokumentów dostarczonych kontrolującym.

12. Kontrolowany lub osoby, o których mowa w ust. 10, mogą złożyć funkcjonariuszom kontrolującym ustne lub pisemne oświadczenia dotyczące przedmiotu kontroli, które załącza się do protokołu kontroli.

13. W przypadku wystąpienia w toku kontroli okoliczności wymagających wiadomości specjalistycznych, w szczególności dotyczących dokumentów potwierdzających legalność wykonywania pracy przez cudzoziemców, można powołać biegłego.

14. Po przeprowadzeniu kontroli funkcjonariusz sporządza:

- 1) w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w toku kontroli – protokół kontroli;
- 2) w przypadku niestwierdzenia nieprawidłowości – notatkę służbową.

15. Protokół kontroli powinien zawierać w szczególności:

- 1) stopień, imię i nazwisko funkcjonariusza oraz numer jego legitymacji służbowej;
- 2) datę i miejsce sporządzenia protokołu kontroli;
- 3) datę i godzinę rozpoczęcia i zakończenia kontroli;
- 4) miejsce przeprowadzenia kontroli;

- 5) dane kontrolowanego obejmujące nazwę (firmę) lub imię i nazwisko, adres (siedzibę) oraz numer REGON, KRS lub NIP;
- 6) opis okoliczności uzasadniających przeprowadzenie kontroli;
- 7) opis skontrolowanych dokumentów i zezwoleń z podaniem ich numeru, okresu ważności oraz organu, który dokument lub zezwolenie wydał;
- 8) wynik kontroli;
- 9) podpis funkcjonariusza sporządzającego protokół kontroli;
- 10) podpis kontrolowanego lub adnotację o przyczynach jego braku.

16. Notatka służbowa powinna zawierać w szczególności:

- 1) datę i miejsce sporządzenia notatki;
- 2) dane kontrolowanego obejmujące nazwę (firmę) lub imię i nazwisko, adres (siedzibę) oraz numer REGON, KRS lub NIP;
- 3) wynik kontroli;
- 4) podpis funkcjonariusza sporządzającego notatkę.

17. Kontrolowanemu przysługuje prawo zgłoszenia przed podpisaniem protokołu kontroli zastrzeżeń do ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia należy zgłosić na piśmie w terminie 7 dni od dnia przedstawienia protokołu.

18. Odmowa podpisania protokołu kontroli przez kontrolowanego nie stanowi przeszkody do podpisania go przez kontrolującego oraz pozostawienia kontrolowanemu kopii protokołu.

19. W przypadku gdy w przeprowadzaniu kontroli bierze udział tłumacz, protokół kontroli lub notatka służbowa powinny zawierać imię i nazwisko oraz podpis tłumacza.

20.³⁷⁾ W wyniku ustaleń dokonanych w toku kontroli organ Straży Granicznej właściwy ze względu na miejsce dokonanej kontroli podejmuje dalsze czynności określone w przepisach ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach.

21.³⁸⁾ W przypadku stwierdzenia w toku kontroli naruszenia przepisów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2013 r. poz. 674, z późn. zm.³⁹⁾) lub ustawy z dnia 15 czerwca 2012 r. o skutkach powierzania wykonywania pracy cudzoziemcom przebywającym wbrew przepisom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej stanowiących wykroczenie organ Straży Granicznej dokonujący kontroli występuje z wnioskiem do właściwego sądu rejonowego o ukaranie osób odpowiedzialnych za stwierdzone nieprawidłowości.

22. Straż Graniczna w zakresie wykonywania kontroli, o której mowa w ust. 1, współdziała z organami administracji publicznej, a w szczególności z Policją, Państwową Inspekcją Pracy, Służbą Celną, Zakładem Ubezpieczeń Społecznych, urzędami kontroli skarbowej oraz związkami zawodowymi i organizacjami pracodawców.

23. Organ Straży Granicznej dokonujący kontroli zawiadamia o podejrzeniu naruszenia przepisów prawa właściwe organy, w szczególności:

- 1) Zakład Ubezpieczeń Społecznych – w przypadku naruszenia przepisów w zakresie ubezpieczeń społecznych oraz składek na Fundusz Pracy;
- 2) Państwową Inspekcję Pracy – w przypadku naruszenia przepisów prawa pracy;
- 3) urząd kontroli skarbowej – w przypadku naruszenia przepisów prawa podatkowego;
- 4) Służbę Celną – w przypadku naruszenia przepisów prawa celnego;
- 5) Policję lub Prokuraturę – w przypadku podejrzenia popełnienia czynu zabronionego.

23a.⁴⁰⁾ Komendant Główny Straży Granicznej jest obowiązany do przekazywania ministrowi właściwemu do spraw pracy oraz ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych, nie później niż do dnia 30 kwietnia następnego roku, zbiorczych wyników kontroli, o której mowa w ust. 1, w zakresie dotyczącym powierzania wykonywania pracy cudzoziemcom przebywającym bez ważnego dokumentu uprawniającego do pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,

³⁷⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 470 pkt 9 ustawy, o której mowa w odnośniku 1.

³⁸⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 15 pkt 5 lit. a ustawy, o której mowa w odnośniku 5.

³⁹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2013 r. poz. 675, 829, 1291, 1623, 1645 i 1650 oraz z 2014 r. poz. 567 i 598.

⁴⁰⁾ Dodany przez art. 15 pkt 5 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 5.

z uwzględnieniem liczby kontroli przeprowadzonych w poprzednim roku oraz procentowego udziału podmiotów powierzających wykonywanie pracy cudzoziemcom przebywającym bez ważnego dokumentu uprawniającego do pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w każdym sektorze, o którym mowa w art. 4 ust. 7 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

24. W zakresie nieuregulowanym w niniejszym rozdziale stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego.

25. Minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy tryb przeprowadzania kontroli, o której mowa w ust. 1, oraz wzory stosowanych dokumentów, mając na względzie konieczność zapewnienia sprawności przeprowadzanej kontroli oraz prawidłowego dokumentowania przeprowadzonych czynności kontrolnych.

Art. 10e. 1. W celu realizacji zadań, o których mowa w art. 1 ust. 2 pkt 1, 2, 4–5d i 10, Komendant Główny Straży Granicznej lub komendant oddziału Straży Granicznej może zarządzić o zastosowaniu urządzeń uniemożliwiających telekomunikację na określonym obszarze, przez czas niezbędny do wykonywania czynności przez Straż Graniczną, z uwzględnieniem konieczności minimalizacji skutków braku możliwości korzystania z usług telekomunikacyjnych.

2. O zastosowaniu urządzeń, o których mowa w ust. 1, Komendant Główny Straży Granicznej lub komendant oddziału Straży Granicznej niezwłocznie informuje Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej.

Art. 10f.⁴¹⁾ W celu wykonywania zadań w zakresie kontroli ruchu drogowego, o których mowa w art. 129 ust. 4a ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2012 r. poz. 1137, z późn. zm.⁴²⁾), Straż Graniczna może prowadzić wyszukiwania informacji za pośrednictwem Krajowego Punktu Kontaktowego, na zasadach określonych w art. 80k–80r tej ustawy.

Art. 11. 1. Funkcjonariusze, wykonując zadania, o których mowa w art. 1 ust. 2, mają prawo:

- 1) dokonywania kontroli granicznej;
- 2) dokonywania kontroli osobistej, a także przeglądania zawartości bagaży, sprawdzania ładunków w portach i na dworcach oraz w środkach komunikacji lotniczej, drogowej, kolejowej i wodnej – w celu wykluczenia możliwości popełnienia przestępstw lub wykroczeń, zwłaszcza skierowanych przeciwko nienaruszalności granicy państwowej lub bezpieczeństwu w międzynarodowej komunikacji;
- 2a)⁴³⁾ dokonywania kontroli bezpieczeństwa w przejściach granicznych, w portach lotniczych oraz w środkach komunikacji lotniczej, drogowej, kolejowej i wodnej – w celu wykluczenia możliwości popełnienia przestępstw lub wykroczeń, zwłaszcza skierowanych przeciwko nienaruszalności granicy państwowej lub bezpieczeństwa w międzynarodowej komunikacji;
- 2b)⁴⁴⁾ pełnienia wart ochronnych na pokładzie statku powietrznego oraz stosowania niezbędnych środków, łącznie z użyciem środków przymusu bezpośredniego i broni palnej, w celu unieszkodliwienia osoby, która stanowi bezpośrednie zagrożenie bezpieczeństwa lotu, zdrowia lub życia pasażerów lub członków załogi;
- 3) wydawania wiz i innych zezwoleń na przekroczenie granicy państwowej na podstawie odrębnych przepisów;
- 4) legitymowania lub ustalania w inny sposób tożsamości osoby;
- 5) zatrzymywania osób w trybie i przypadkach określonych w przepisach Kodeksu postępowania karnego i innych ustaw;
- 5a) zatrzymywania osób stwarzających w sposób oczywisty bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego, a także dla mienia;
- 5b)⁴⁵⁾ doprowadzania:
 - a) osób, o których mowa w pkt 5, do właściwego organu Straży Granicznej, sądu lub prokuratury,

⁴¹⁾ Dodany przez art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 14 marca 2014 r. o zmianie ustawy – Prawo o ruchu drogowym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 486), która weszła w życie z dniem 30 kwietnia 2014 r.

⁴²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2012 r. poz. 1448, z 2013 r. poz. 700, 991, 1446 i 1611 oraz z 2014 r. poz. 312, 486, 529, 768, 822 i 970.

⁴³⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 2 pkt 2 ustawy, o której mowa w odnośniku 8.

⁴⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 60 pkt 1 ustawy z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz. U. poz. 628), która weszła w życie z dniem 5 czerwca 2013 r.

⁴⁵⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 470 pkt 10 lit. a tiret pierwsze ustawy, o której mowa w odnośniku 1.

- b) cudzoziemców, wobec których prowadzone są postępowania określone w ustawie z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach oraz w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a także umieszczonych w strzeżonym ośrodku lub areszcie dla cudzoziemców do organu Straży Granicznej, sądu, prokuratury, jednostki organizacyjnej Policji, wojewody, Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców, przedstawicielstw dyplomatycznych, urzędów konsularnych, placówek opiekuńczo-wychowawczych lub podmiotów leczniczych,
- c) cudzoziemców:
- którym została wydana decyzja o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu podlegająca przymusowemu wykonaniu zgodnie z art. 329 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach,
 - którym odmówiono wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, i wystąpiły okoliczności, o których mowa w art. 463 ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach,
 - którym została wydana decyzja o wydaleniu podlegająca przymusowemu wykonaniu zgodnie z art. 71 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej oraz członków ich rodzin (Dz. U. Nr 144, poz. 1043, późn. zm.⁴⁶⁾),
 - podlegających przekazaniu, o którym mowa w art. 41 ust. 2 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej
 - do granicy państwowej albo do portu lotniczego albo morskiego państwa, do którego cudzoziemiec zostaje doprowadzony;
- 6) przeszukiwania osób, rzeczy, pomieszczeń i środków transportu w trybie i przypadkach określonych w przepisach Kodeksu postępowania karnego i innych ustaw;
- 6a) nakładania grzywien w drodze mandatu karnego za wykroczenia;
- 7) obserwowania i rejestrowania, przy użyciu środków technicznych służących do rejestracji obrazu i dźwięku, zdarzeń na drogach oraz w innych miejscach publicznych;
- 7a)⁴⁷⁾ obserwowania i rejestrowania przy użyciu środków technicznych obrazu w pomieszczeniach strzeżonych ośrodków, aresztów dla cudzoziemców lub w pomieszczeniach przeznaczonych dla osób zatrzymanych oraz w innych wykorzystywanych przez Straż Graniczną obiektach i obszarach – w celu zapewnienia bezpieczeństwa przebywającym w nich osobom;
- 8)⁴⁸⁾ zatrzymywania pojazdów i wykonywania innych czynności z zakresu kontroli ruchu drogowego w trybie i przypadkach określonych w ustawie z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym;
- 9) zatrzymywania i cofania z granicy państwowej do nadawcy szkodliwych materiałów jądrowych i promieniotwórczych, środków chemicznych i biologicznych, jak również odpadów;
- 10) przebywania i poruszania się na gruntach bez uzyskiwania zgody ich właścicieli lub użytkowników oraz przechodzenia przez pola uprawne w czasie bezpośredniego pościgu, również z użyciem psa służbowego, jeżeli nie ma możliwości korzystania z dróg;
- 11) żądania niezbędnej pomocy od instytucji państwowych, organów administracji rządowej i samorządu terytorialnego oraz jednostek gospodarczych prowadzących działalność w zakresie użyteczności publicznej; wymienione instytucje, organy i jednostki obowiązane są, w zakresie swojego działania, do udzielenia tej pomocy, w zakresie obowiązujących przepisów prawa;
- 12) zwracania się o niezbędną pomoc do innych jednostek gospodarczych i organizacji społecznych, jak również zwracania się w nagłych wypadkach do każdej osoby o udzielenie doraźnej pomocy, w ramach obowiązujących przepisów prawa.
- 1a. Zatrzymanie osoby może być zastosowane tylko wówczas, gdy inne środki okazały się bezcelowe lub nieskuteczne.
- 1b. Czynności wymienione w ust. 1 powinny być wykonywane w sposób możliwie najmniej naruszający dobra osobiste osoby, wobec której zostały podjęte.

⁴⁶⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2007 r. Nr 120, poz. 818, z 2008 r. Nr 216, poz. 1367, z 2010 r. Nr 81, poz. 531, z 2011 r. Nr 92, poz. 532, z 2013 r. poz. 1650 oraz z 2014 r. poz. 1004.

⁴⁷⁾ Dodany przez art. 470 pkt 10 lit. a tiret drugie ustawy, o której mowa w odnośniku 1.

⁴⁸⁾ Ze zmianą wprowadzoną przez art. 3 pkt 2 ustawy, o której mowa w odnośniku 41.

1c. Osobie zatrzymanej na podstawie ust. 1 pkt 5a przysługują uprawnienia przewidziane dla osoby zatrzymanej w Kodeksie postępowania karnego.

1d. Przy wykonywaniu czynności, o których mowa w art. 1 ust. 2 pkt 13a, funkcjonariusze Straży Granicznej mają prawo:

- 1) swobodnego poruszania się po terenie jednostki kontrolowanego bez obowiązku uzyskiwania przepustki oraz są zwolnieni z obowiązku poddania się rewizji osobistej;
- 2) kontrolowania dokumentów związanych z zatrudnieniem, powierzeniem pracy lub prowadzeniem działalności gospodarczej oraz sporządzania ich kopii;
- 3) ustalania tożsamości osób przebywających w miejscu przeprowadzania kontroli;
- 4) przesłuchiwania osób podejrzewanych o naruszenie przepisów, o których mowa w art. 10d;
- 5) żądania udzielania wyjaśnień od osób przebywających w miejscu przeprowadzania kontroli;
- 6) dokumentowania czynności kontrolnych z wykorzystaniem środków audiowizualnych;
- 7) korzystania z pomocy biegłych i specjalistów;
- 8) dokonywania oględzin miejsc wykonywania pracy, w szczególności w celu ustalenia liczby miejsc pracy.

2. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, sposób i tryb postępowania przy wykonywaniu uprawnień, o których mowa w ust. 1 pkt 4–5b, oraz wzory dokumentów stosowanych w tych sprawach, a także podmioty uprawnione do zarządzania doprowadzenia i szczegółowe warunki dokonywania doprowadzeń przy użyciu środków transportu, uwzględniając niezbędne środki ostrożności przy wykonywaniu uprawnień, a także skuteczność działań podejmowanych przez Straż Graniczną oraz poszanowanie praw osób, wobec których działania te są podejmowane.

2a. Na sposób przeprowadzania czynności, o których mowa w ust. 1:

- a) pkt 2, 5 i 5a, w terminie 7 dni od dnia dokonania czynności,
- b) pkt 7, w terminie 7 dni od dnia gdy podmiot dowiedział się o dokonanych wobec niego czynnościach

– przysługuje zażalenie do prokuratora właściwego ze względu na miejsce przeprowadzenia czynności. Do zażalenia stosuje się przepisy Kodeksu postępowania karnego.

2b. Zgromadzone podczas przeprowadzania czynności, o których mowa w ust. 1 pkt 7, materiały niezawierające dowodów pozwalających na wszczęcie postępowania karnego przechowuje się przez okres 2 miesięcy od zakończenia czynności, a następnie dokonuje się ich niezwłocznego protokolarnego, komisyjnego zniszczenia. Zniszczenie materiałów zarządza organ Straży Granicznej, który sprawował nadzór nad przeprowadzeniem czynności.

2c.⁴⁹⁾ Czynności, o których mowa w ust. 1 pkt 7a, nie mogą być wykonywane w miejscach przeznaczonych dla celów sanitarno-higienicznych oraz w pokojach dla cudzoziemców.

2d.⁴⁹⁾ Zgromadzone zapisy obrazu, o których mowa w ust. 1 pkt 7a, niezawierające dowodów pozwalających na wszczęcie postępowania karnego albo postępowania w sprawach o wykroczenia, postępowania dyscyplinarnego lub mogących być wykorzystanymi w postępowaniu w ramach czynności wyjaśniających albo dowodów mających znaczenie dla toczących się takich postępowań przechowuje się przez okres 30 dni od dnia zarejestrowania, a następnie niszczy.

3. Osobę zatrzymaną należy niezwłocznie poddać – w razie uzasadnionej potrzeby – badaniu lekarskiemu lub udzielić jej pierwszej pomocy medycznej.

4. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia, określi, w drodze rozporządzenia, tryb przeprowadzania badań lekarskich, o których mowa w ust. 3. Rozporządzenie powinno określić osoby przeprowadzające badania, organizację i miejsce przeprowadzenia badań oraz zakres prowadzonej w tych sprawach dokumentacji, a także przypadki uzasadniające potrzebę udzielenia osobie zatrzymanej pierwszej pomocy medycznej.

5. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, warunki, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia w jednostkach organizacyjnych Straży Granicznej przeznaczone dla osób zatrzymanych oraz regulamin pobytu w tych pomieszczeniach. Rozporządzenie powinno określić wyposażenie pomieszczeń dla osób zatrzymanych, podmioty kontrolujące te pomieszczenia, zakres prowadzonej dokumentacji, a także szczegółowe uprawnienia i obowiązki osób zatrzymanych.

⁴⁹⁾ Dodany przez art. 470 pkt 10 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 1.

5a. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, warunki, sposób i formy przeprowadzania czynności, o których mowa w ust. 1 pkt 7, oraz tryb ich dokumentowania i podmioty właściwe w tych sprawach, uwzględniając dostosowanie sposobu i form przeprowadzania czynności do rodzaju działań podejmowanych przez funkcjonariuszy.

5b.⁵⁰⁾ Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, sposób przechowywania i niszczenia zapisów obrazu, o których mowa w ust. 1 pkt 7a, oraz udostępniania ich uprawnionym podmiotom, uwzględniając potrzebę właściwego zabezpieczenia utrwalonego obrazu przed utratą, zniekształceniem lub nieuprawnionym ujawnieniem.

6. (uchylony).

7. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, tryb dokonywania kontroli oraz wykonywania innych czynności, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2, uwzględniając formy kontroli granicznej, sposoby jej przeprowadzania i poświadczania w dokumentach uprawniających do przekraczania granicy państwowej, a także symbole i dane występujące w stemplach kontrolerskich dostosowane do obowiązujących w tym zakresie przepisów Unii Europejskiej oraz warunki użycia środków technicznych i psów służbowych podczas tej kontroli, przypadki, w których może być dokonana kontrola osobista, i sposób jej przeprowadzania, a także sposób i warunki przeglądania zawartości bagaży oraz sprawdzania ładunków, w tym przy użyciu środków technicznych i psów służbowych.

7a. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, formy kontroli bezpieczeństwa przeprowadzanej w zasięgu terytorialnym przejścia granicznego oraz w środkach komunikacji międzynarodowej, uwzględniając wymogi koordynacji działań Straży Granicznej z innymi organami i instytucjami działającymi w przejściu granicznym oraz wymogi obowiązujące w zakresie kontroli bezpieczeństwa w lotniczych przejściach granicznych oraz w środkach komunikacji lotniczej.

7b. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw transportu, określi, w drodze rozporządzenia, warunki, jakie muszą spełniać funkcjonariusze wchodzący w skład wart ochronnych na pokładzie statku powietrznego, sposób pełnienia służby na pokładzie statku powietrznego oraz wyposażenie funkcjonariuszy wchodzących w skład wart ochronnych, uwzględniając konieczność zapobieżenia aktom bezprawnej ingerencji w czasie trwania lotu oraz zapewnienia bezpieczeństwa osób znajdujących się na pokładzie statku powietrznego.

8. Za szkody wyrządzone czynnościami, o których mowa w ust. 1 pkt 10, przysługuje odszkodowanie według zasad prawa cywilnego.

9. (uchylony).

Art. 11a. (uchylony).

Art. 12. 1. Komendant Główny Straży Granicznej może, za zgodą ministra właściwego do spraw wewnętrznych, powoływać samodzielnych przedsiębiorców dla realizacji zadań specjalistycznych uzupełniających ustawowe zadania Straży Granicznej.

2. Na wniosek osób fizycznych lub prawnych organy Straży Granicznej mogą wyrazić zgodę na odpłatne wykonywanie przez podległych im funkcjonariuszy zleconych czynności z zakresu posiadanych umiejętności specjalistycznych.

Art. 13. W czasie wykonywania czynności służbowych związanych z ochroną granicy państwowej funkcjonariusze mogą, na obszarze strefy nadgranicznej, korzystać nieodpłatnie ze środków komunikacji publicznej.

Art. 14. 1. W przypadku gdy wymagają tego względy obronności państwa lub nienaruszalności granicy państwowej, dowódcy jednostek pływających Straży Granicznej na morskich wodach wewnętrznych i morzu terytorialnym mają prawo:

- 1) wezwać statek do zmniejszenia prędkości przepływu, zatrzymania się do kontroli oraz zastosowania się do wskazanego kursu przepływu;
- 2) zatrzymać statek, sprawdzić dokumenty dotyczące statku i ładunku, wylegitymować załogę statku oraz znajdujących się na nim pasażerów, zbadać ładunek i przeszukać pomieszczenia statku, a także zatrzymać osobę podejrzaną o popełnienie przestępstwa;
- 3) zmusić statek do zawinięcia do wskazanego portu, jeżeli kapitan nie stosuje się do wydanych poleceń.

⁵⁰⁾ Dodany przez art. 470 pkt 10 lit. c ustawy, o której mowa w odnośniku 1.

2. Dowódcy jednostek pływających Straży Granicznej mają prawo do podejmowania działań, o których mowa w ust. 1, również gdy statek na morskich wodach wewnętrznych lub morzu terytorialnym:

- 1) przyjmuje na pokład lub wysadza ludzi wbrew obowiązującym przepisom;
- 2) dokonuje załadunku lub wyładunku towarów poza miejscami do tego wyznaczonymi;
- 3) opuszcza port bez kontroli granicznej;
- 4) nawiązuje łączność z wybrzeżem w celach przestępczych;
- 5) łowi ryby lub eksploatuje w inny sposób wody i dno morskie wbrew obowiązującym przepisom;
- 6) wpływa na obszar strefy zamkniętej lub niebezpiecznej dla żeglugi lub rybołówstwa;
- 7) zakotwicza poza miejscem do tego przeznaczonym;
- 8) narusza przepisy dotyczące bezpieczeństwa żeglugi i transportu;
- 9) narusza przepisy sanitarne lub ochrony środowiska.

3. Uprawnienia, o których mowa w ust. 1, przysługują również przy wykonywaniu zadań w zakresie ochrony praw Rzeczypospolitej Polskiej w jej wyłącznej strefie ekonomicznej, której status i zakres określają odrębne przepisy i umowy międzynarodowe.

Art. 15. Uprawnienia określone w art. 14 ust. 1 przysługują dowódcom jednostek pływających Straży Granicznej również w stosunku do statków przepływających przez morze terytorialne, gdy zachodzi uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa na ich pokładzie lub na skutek zawiadomienia o popełnieniu na nim przestępstwa, podczas ich przepływu przez to morze, jeżeli:

- 1) skutki przestępstwa rozciągają się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) przestępstwo narusza spokój lub porządek publiczny na morzu terytorialnym;
- 3) jest to konieczne do zwalczania nielegalnego handlu środkami odurzającymi lub substancjami psychotropowymi;
- 4) kapitan statku, przedstawiciel dyplomatyczny lub urzędnik konsularny państwa bandery statku zwróci się do właściwych organów polskich o pomoc.

Art. 16. 1. Jeżeli istnieje uzasadnione podejrzenie, że statek w czasie pobytu na morskich wodach wewnętrznych lub na morzu terytorialnym naruszył przepisy obowiązujące na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i mimo wezwania do zatrzymania się lub po zatrzymaniu go usiłuje zbiec, dowódca jednostki pływającej Straży Granicznej może, w celu zatrzymania statku, zarządzić wszczęcie za nim pościgu.

2. Jeżeli obcy statek znajduje się poza granicą państwową na morzu, lecz w polskiej wyłącznej strefie ekonomicznej, to pościg za nim można wszcząć jedynie wówczas, gdy nastąpiło naruszenie polskich przepisów prawnych obowiązujących w tej strefie.

3. Pościg na morzu prowadzą jednostki pływające Straży Granicznej oraz statki powietrzne wykonujące zadania w ochronie granicy państwowej.

Art. 17. 1. Przed rozpoczęciem pościgu należy, z odległości umożliwiającej odebranie sygnału, przekazać wizualny i dźwiękowy sygnał polecający zatrzymanie się statku.

2. Jednostki pływające Straży Granicznej w celu zatrzymywania statków stosują sygnały międzynarodowego kodu sygnałowego z jednoczesnym wystrzeleniem, dla zwrócenia uwagi statku, dwóch nabojów sygnałowych koloru zielonego i zapaleniem w nocy dwóch zielonych świateł rozpoznawczych na maszcie, przysługujących jednostkom pływającym ochraniającym granicę państwową. Sygnałem do zatrzymania statków, stosowanym przez statki powietrzne, są dwa naboje sygnałowe koloru zielonego wystrzelone przed dziób statku.

3. Pościg rozpoczęty na polskich morskich wodach wewnętrznych, na polskim morzu terytorialnym lub w polskiej wyłącznej strefie ekonomicznej może być kontynuowany poza granicą morza terytorialnego lub tej strefy, pod warunkiem że nie został przerwany. Ciągłość pościgu powinna być zachowana niezależnie od tego, czy jest on prowadzony przez jednostki pływające, czy też we współdziałaniu tych jednostek ze statkami powietrznymi.

4. Statek powietrzny wzywający do zatrzymania się statku ściga ten statek do czasu przybycia jednostki pływającej Straży Granicznej w celu przejścia pościgu.

5. W stosunku do statków zatrzymanych w czasie pościgu dowódca jednostki pływającej Straży Granicznej postępuje zgodnie z trybem określonym w art. 14.

6. W każdym przypadku zatrzymania statku należy sporządzić podpisany przez obie strony protokół w dwóch egzemplarzach w językach polskim i angielskim, z których jeden należy doręczyć kapitanowi statku. Kapitan statku może wnieść do protokołu lub w oddzielnym piśmie swoje zastrzeżenia i uwagi w dowolnym języku.

7. Prawo pościgu ustaje, gdy ścigany statek wejdzie na morze terytorialne obcego państwa.

Art. 18. 1. Jeżeli statek mimo wezwania nie zatrzyma się i usiłuje zbiec, dowódca jednostki pływającej Straży Granicznej ma prawo podjąć skuteczne środki do jego zatrzymania, o których mowa w art. 25.

2. Użycie broni pokładowej przez jednostki pływające Straży Granicznej do ściganego statku może mieć miejsce jedynie w sytuacjach wyjątkowych i jako środek ostateczny, gdy inne środki nie są wystarczające do zatrzymania statku lub wymuszenia posłuszeństwa, lecz nie powinno zmierzać do jego zatopienia.

Art. 19. 1. Ilekroć w ustawie używa się określenia „statek”, należy przez to rozumieć urządzenie pływające, o którym mowa w ustawie – Kodeks morski.

2. Sposób postępowania w sytuacjach określonych w art. 14–18 w stosunku do okrętów wojennych określają odrębne przepisy.

2a. Straż Graniczna współdziała z Siłami Powietrznymi w zakresie ochrony granicy państwowej w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej.

2b. Współdziałanie, o którym mowa w ust. 2a, polega na:

- 1) utrzymywaniu stałej łączności i przekazywaniu przez jednostki współdziałające informacji dotyczących:
 - a) wykrycia statków powietrznych – pilotowych i bezpilotowych aparatów latających, w szczególności: samolotów, śmigłowców, szybowców, lotni, balonów, sond, przelatujących przez granicę państwową na wysokości do 500 m,
 - b) zaobserwowanych awarii statków powietrznych oraz sygnałów wzywania pomocy,
 - c) planowanych lotów statków powietrznych na małych wysokościach w rejonie strefy nadgranicznej;
- 2) udzielaniu pomocy statkom powietrznym znajdującym się w sytuacjach awaryjnych w strefie nadgranicznej.

2c. Straż Graniczna współdziała z Marynarką Wojenną w zakresie ochrony granicy państwowej na morzu.

2d. Współdziałanie, o którym mowa w ust. 2c, polega na utrzymywaniu stałej łączności i przekazywaniu przez jednostki współdziałające informacji dotyczących:

- 1) ujawnionych przestępstw skierowanych przeciwko nienaruszalności granicy państwowej;
- 2) wykrycia jednostek pływających zagrażających pokojowi, porządkowi publicznemu lub bezpieczeństwu Rzeczypospolitej Polskiej;
- 3) wykrycia obcych okrętów wojennych i samolotów wojskowych na polskich obszarach morskich;
- 4) wykrycia w zasięgu obserwacji technicznej i wzrokowej nierozpoznanych obiektów nawodnych oraz statków powietrznych;
- 5) zaobserwowanych awarii jednostek pływających i statków powietrznych oraz sygnałów wzywania pomocy;
- 6) zaobserwowanych zanieczyszczeń powierzchni na polskich obszarach morskich lub w rejonach zagrażających tym obszarom;
- 7) eksploatacji polskich obszarów morskich oraz naruszenia przez statki przepisów tych obszarów;
- 8) planowanych ćwiczeń na morzu.

3. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej, określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady współdziałania Straży Granicznej z Siłami Powietrznymi i Marynarką Wojenną Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie ochrony granicy państwowej, uwzględniając zakres współdziałania oraz podmioty uprawnione do jego organizacji i koordynacji.

Art. 19a. 1. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki morskiej, określi, w drodze rozporządzenia, wymagania dotyczące technicznego i pozatechnicznego bezpieczeństwa

żeglugi jednostek pływających Straży Granicznej. Rozporządzenie powinno w szczególności określić wymagania w zakresie budowy stałych urządzeń i wyposażenia statków oraz wyposażenia w środki ratunkowe.

2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych może, w drodze zarządzenia, uznać za obowiązujące w stosunku do jednostek pływających Straży Granicznej przepisy techniczne z zakresu budowy i wyposażenia statków wydane przez polską instytucję klasyfikacyjną.

Art. 20. Przepisy ustawy nie naruszają uprawnień okrętów wojennych Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 21. Jeżeli w czasie korzystania lub w związku z korzystaniem przez Straż Graniczną z pomocy osób, o których mowa w art. 9b ust. 1, osoby te utraciły życie albo poniosły uszczerbek na zdrowiu lub szkodę w mieniu, odszkodowanie przysługuje na zasadach i w trybie określonych w rozporządzeniu ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

Rozdział 4

(uchylony).

Rozdział 5

Użycie lub wykorzystanie środków przymusu bezpośredniego i broni palnej⁵¹⁾

Art. 23.⁵²⁾ 1. W przypadkach, o których mowa w art. 11 ustawy z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz. U. poz. 628 i 1165 oraz z 2014 r. poz. 24), funkcjonariusze mogą użyć środków przymusu bezpośredniego, o których mowa w art. 12 ust. 1 pkt 1–7, pkt 9–11, pkt 12 lit. a, c i d, pkt 13 i 16–20 tej ustawy, lub wykorzystać te środki.

2. W przypadkach, o których mowa w art. 45 pkt 1–3 i pkt 4 lit. a i b oraz w art. 47 ustawy z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, funkcjonariusze mogą użyć broni palnej lub ją wykorzystać.

3. Użycie i wykorzystanie środków przymusu bezpośredniego i broni palnej oraz dokumentowanie tego użycia i wykorzystania odbywa się na zasadach określonych w ustawie z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej.

Art. 24. (uchylony).⁵³⁾

Rozdział 6

Użycie środków przymusu w stosunku do statków morskich i powietrznych

Art. 25. 1. Jeżeli statek na morskich wodach wewnętrznych lub na morzu terytorialnym, mimo wezwania, nie zatrzyma się i nie zaniecha działań naruszających przepisy obowiązujące na tych wodach, dowódca jednostki pływającej Straży Granicznej może wydać rozkaz oddania strzału ostrzegawczego w powietrze, następnie zaś strzału przed dziób i za rufę statku. Jeżeli statek mimo to nie zastosuje się do wezwania, dowódca jednostki pływającej może rozkazać otworzyć ogień do tego statku. Te same zasady stosuje się przy pościgu na morzu pełnym.

2. W przypadku ostrzelania jednostki pływającej Straży Granicznej można użyć broni bez ostrzeżenia.

Art. 26. Zasady użycia środków przymusu w stosunku do statków powietrznych znajdujących się w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej określają przepisy ustawy z dnia 12 października 1990 r. o ochronie granicy państwowej (Dz. U. z 2009 r. Nr 12, poz. 67, z późn. zm.⁵⁴⁾) oraz ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze (Dz. U. z 2013 r. poz. 1393 oraz z 2014 r. poz. 768).

Art. 27. (uchylony).

Art. 28. (uchylony).

⁵¹⁾ Tytuł rozdziału w brzmieniu ustalonym przez art. 60 pkt 2 ustawy, o której mowa w odnośniku 44.

⁵²⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 60 pkt 3 ustawy, o której mowa w odnośniku 44.

⁵³⁾ Przez art. 60 pkt 4 ustawy, o której mowa w odnośniku 44.

⁵⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 164, poz. 1108, z 2011 r. Nr 50, poz. 255 i Nr 217, poz. 1280 oraz z 2013 r. poz. 852.

Rozdział 7

Bandera i znaki rozpoznawcze

Art. 29. Jednostki pływające Straży Granicznej podnoszą jako banderę flagę państwową z godłem Rzeczypospolitej Polskiej, określoną w odrębnych przepisach.

Art. 30. 1. W czasie wykonywania zadań określonych w ustawie jednostki pływające Straży Granicznej podnoszą, niezależnie od bandery, flagę Straży Granicznej.

2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, wzór flagi Straży Granicznej, okoliczności i warunki jej podnoszenia oraz sposób oznakowania jednostek pływających i statków powietrznych, a także znaki rozpoznawcze używane przez statki powietrzne w nocy, uwzględniając sposób umieszczania bandery i flagi na jednostkach pływających oraz znaków, umożliwiającą szybką identyfikację jednostek pływających i statków powietrznych.

Rozdział 8

Służba w Straży Granicznej

Art. 31. 1. Służbę w Straży Granicznej może pełnić osoba posiadająca wyłącznie obywatelstwo polskie, o nieposzlakowanej opinii, niekarana za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe, korzystająca w pełni z praw publicznych, posiadająca co najmniej średnie wykształcenie oraz zdolność fizyczną i psychiczną do służby w formacjach uzbrojonych, podległych szczególnej dyscyplinie służbowej, której gotowa jest się podporządkować, a także dająca rękojmię zachowania tajemnicy stosownie do wymogów określonych w przepisach o ochronie informacji niejawnych.

1a. Przyjęcie kandydata do służby w Straży Granicznej poprzedza się postępowaniem kwalifikacyjnym, na które składa się:

- 1) przyjęcie podania o przyjęcie do służby, kwestionariusza osobowego, a także dokumentów stwierdzających wykształcenie i kwalifikacje zawodowe oraz zawierających dane o poprzednim zatrudnieniu;
- 2) przeprowadzenie rozmowy kwalifikacyjnej;
- 3) postępowanie sprawdzające określone w przepisach o ochronie informacji niejawnych;
- 4) ustalenie zdolności fizycznej i psychicznej do służby w Straży Granicznej;
- 5) przeprowadzenie badania psychofizjologicznego.

1b. Kandydat do służby w Straży Granicznej może być przyjęty do służby, jeżeli w dniu przyjęcia nie przekroczył wieku 35 lat, z zastrzeżeniem ust. 1d.

1c. W szczególnie uzasadnionych przypadkach, ze względu na posiadanie kwalifikacji lub umiejętności przydatnych do pełnienia służby w Straży Granicznej, kandydat niespełniający warunku, o którym mowa w ust. 1b, może być przyjęty do służby w Straży Granicznej za zgodą Komendanta Głównego Straży Granicznej.

1d. Przepisu ust. 1b nie stosuje się do osób, o których mowa w art. 61 ust. 1 i 1a.

2. (uchylony).

3. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy tryb i etapy postępowania kwalifikacyjnego w stosunku do kandydatów ubiegających się o przyjęcie do służby w Straży Granicznej oraz wzór składanego przez te osoby kwestionariusza osobowego, uwzględniając czynności niezbędne do przeprowadzenia postępowania kwalifikacyjnego i ustalenia w jego toku przydatności i predyspozycji do służby w Straży Granicznej kandydatów ubiegających się o przyjęcie do tej służby.

Art. 31a. 1. Funkcjonariusz Policji, Biura Ochrony Rządu, Służby Celnej, Państwowej Straży Pożarnej, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Wywiadu Wojskowego, Służby Kontrwywiadu Wojskowego lub Centralnego Biura Antykorupcyjnego może być na własną prośbę przeniesiony do służby w Straży Granicznej, jeżeli wykazuje on szczególne predyspozycje do jej pełnienia.

2. Funkcjonariuszy, o których mowa w ust. 1, do służby w Straży Granicznej przenosi w porozumieniu odpowiednio z Komendantem Głównym Policji, Szefem Biura Ochrony Rządu, Szefem Służby Celnej, Komendantem Głównym Państwowej Straży Pożarnej, Szefem Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Szefem Agencji Wywiadu, Szefem Służby Wywiadu Wojskowego, Szefem Służby Kontrwywiadu Wojskowego lub Szefem Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Komendant Główny Straży Granicznej za zgodą ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

3. Funkcjonariusz Policji, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Wywiadu Wojskowego, Służby Kontrwywiadu Wojskowego lub Centralnego Biura Antykorupcyjnego przeniesiony do służby w Straży Granicznej zachowuje ciągłość służby.

4. Funkcjonariuszowi przenoszonemu w trybie, o którym mowa w ust. 1, nie przysługuje odprawa ani inne należności przewidziane dla funkcjonariuszy odchodzących ze służby.

4a. Przeniesienie funkcjonariusza w trybie, o którym mowa w ust. 1, może być poprzedzone przeprowadzeniem czynności, o których mowa w art. 31 ust. 1a, w celu potwierdzenia jego przydatności i szczególnych predyspozycji do pełnienia służby w Straży Granicznej.

5. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy sposób i tryb prowadzenia postępowania w stosunku do funkcjonariuszy, o których mowa w ust. 1, uwzględniając szczególne kwalifikacje predestynujące do służby w Straży Granicznej, równorzędność okresów służby i stażu, należności oraz uzyskanych w dotychczasowych jednostkach kwalifikacji zawodowych z przewidzianymi w Straży Granicznej.

Art. 32. 1. Zdolność fizyczną i psychiczną do służby ustalają komisje lekarskie podległe ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych.

1a. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w drodze rozporządzenia, tworzy i znosi komisje lekarskie, o których mowa w ust. 1, oraz określa ich organizację. Rozporządzenie powinno określić nazwy komisji, ich siedziby oraz strukturę organizacyjną.

2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w drodze rozporządzenia, określa zasady oceny zdolności fizycznej i psychicznej do służby, a także tryb orzekania o tej zdolności oraz właściwość i tryb postępowania komisji lekarskich w tych sprawach.

Art. 33. 1. Przed podjęciem służby funkcjonariusz Straży Granicznej składa ślubowanie według następującej roty:

„Ja, obywatel Rzeczypospolitej Polskiej, świadom podejmowanych obowiązków funkcjonariusza Straży Granicznej – ślubuję służyć wiernie Narodowi Polskiemu, mając zawsze na względzie interes Państwa Polskiego.

Ślubuję stać nieugięte na straży niepodległości i suwerenności oraz strzec nienaruszalności granicy państwowej Rzeczypospolitej Polskiej, nawet z narażeniem życia.

Ślubuję ściśle przestrzegać zasad Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i obowiązującego porządku prawnego oraz ofiarnie i sumiennie wykonywać powierzone mi zadania, przestrzegać dyscypliny służbowej, wykonywać rozkazy i polecenia przełożonych, dochować tajemnic związanych ze służbą, strzec dobrego imienia służby, honoru i godności, a także przestrzegać zasad etyki funkcjonariusza Straży Granicznej.”

2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, ceremoniał składania ślubowania, uwzględniając przebieg ceremoniału ślubowania, terminy składania ślubowania, osoby uprawnione do przyjmowania ślubowania oraz wzór aktu ślubowania.

Art. 33a. 1. W razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny Straż Graniczna może być objęta militaryzacją, o której mowa w art. 174 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2012 r. poz. 461, z późn. zm.⁵⁵⁾).

2. Funkcjonariusze pozostający w stosunku służbowym w chwili ogłoszenia mobilizacji lub wybuchu wojny stają się z mocy prawa funkcjonariuszami pełniącymi służbę w czasie wojny i pozostają w tej służbie do czasu zwolnienia.

Rozdział 9

Przebieg służby

Art. 34. 1. Stosunek służbowy funkcjonariusza powstaje w drodze mianowania na podstawie dobrowolnego zgłoszenia się do służby.

2. Początek służby liczy się od dnia określonego w rozkazie personalnym o mianowaniu funkcjonariusza.

3. Mianowanie może nastąpić po odbyciu zasadniczej służby wojskowej albo po przeniesieniu do rezerwy.

4. Warunku, o którym mowa w ust. 3, nie stosuje się do kobiet, osób podlegających kwalifikacji wojskowej skierowanych do służby kandydackiej za zgodą organów wojskowych oraz absolwentów szkół wyższych.

⁵⁵⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2012 r. poz. 1101, 1407 i 1445, z 2013 r. poz. 852 i 1355 oraz z 2014 r. poz. 619 i 773.

5. (uchylony).

Art. 35. 1. Osobę zgłaszającą się do podjęcia służby w Straży Granicznej mianuje się funkcjonariuszem w służbie przygotowawczej na okres 3 lat.

2. Po upływie okresu służby przygotowawczej i uzyskaniu opinii służbowej stwierdzającej przydatność do służby funkcjonariusz zostaje mianowany na stałe.

3.⁵⁶⁾ W przypadkach uzasadnionych szczególnymi kwalifikacjami funkcjonariusza Komendant Główny Straży Granicznej, z urzędu albo na wniosek komendanta oddziału Straży Granicznej, ośrodka szkolenia Straży Granicznej lub ośrodka Straży Granicznej, może skrócić okres służby przygotowawczej funkcjonariusza albo zwolnić go od odbywania tej służby.

4.⁵⁶⁾ W razie przerwy w wykonywaniu przez funkcjonariusza obowiązków służbowych trwającej dłużej niż 3 miesiące Komendant Główny Straży Granicznej może, z urzędu albo na wniosek komendanta oddziału Straży Granicznej, komendanta ośrodka szkolenia Straży Granicznej lub komendanta ośrodka Straży Granicznej, przedłużyć okres służby przygotowawczej funkcjonariusza.

Art. 35a. 1. W sytuacji wymagającej podwyższonej gotowości operacyjnej Komendant Główny Straży Granicznej może skierować funkcjonariusza do pełnienia służby w systemie skoszarowanym.

2. W czasie trwania służby w systemie skoszarowanym funkcjonariusz pozostaje w ciągłej dyspozycji przełożonego służbowego.

3. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, organizację pełnienia służby w systemie skoszarowanym, warunki i tryb kierowania do pełnienia tej służby oraz sposób jej pełnienia, uwzględniając podmioty właściwe w sprawach organizacji służby w systemie skoszarowanym, zakres zadań, których realizacja może wymagać wprowadzenia systemu skoszarowanego, dzienny tok służby, częstotliwość i wymiar przerw pomiędzy okresami pełnienia służby oraz rodzaje dokumentów z tym związanych.

Art. 36. 1.⁵⁷⁾ Do mianowania funkcjonariusza na stanowisko służbowe, przenoszenia na inne stanowisko oraz zwalniania z tego stanowiska właściwi są przełożeni: Komendant Główny Straży Granicznej, komendanci oddziałów Straży Granicznej, komendanci ośrodków szkolenia Straży Granicznej oraz komendanci ośrodków Straży Granicznej.

2. Od decyzji, o których mowa w ust. 1, funkcjonariuszowi służy odwołanie do wyższego przełożonego, oraz dochodzenia roszczeń na drodze sądowej.

3. Jeżeli decyzję, o której mowa w ust. 1, ustawa zastrzega dla Komendanta Głównego Straży Granicznej, od decyzji takiej służy odwołanie do ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

Art. 37. 1. Czas pełnienia służby funkcjonariusza jest określony wymiarem jego obowiązków, z uwzględnieniem prawa do wypoczynku.

2. Czas pełnienia służby funkcjonariusza wynosi 40 godzin tygodniowo w przyjętym okresie rozliczeniowym, nieprzekraczającym 3 miesięcy, z zastrzeżeniem ust. 2a.

2a. Przepisu ust. 2 nie stosuje się do funkcjonariuszy skierowanych na szkolenie w systemie skoszarowanym, przebywających w podróży służbowej, delegowanych do czasowego pełnienia służby poza granicami państwa w przypadkach, o których mowa w art. 40 ust. 2, a także delegowanych do pełnienia służby poza granicami państwa w kontyngencie Straży Granicznej.

3. W zamian za czas służby przekraczający normę określoną w ust. 2 funkcjonariuszowi przysługuje czas wolny od służby w tym samym wymiarze.

3a. Przepisu ust. 3 nie stosuje się do funkcjonariusza uprawnionego do dodatku funkcyjnego. Funkcjonariuszowi uprawnionemu do dodatku funkcyjnego przysługuje czas wolny od służby w zamian za czas służby przekraczający normę określoną w ust. 2, pełnioną przed uzyskaniem uprawnienia do tego dodatku.

4. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, rozkład czasu służby, tryb udzielania czasu wolnego w zamian za służbę w wymiarze przekraczającym 40 godzin tygodniowo, uwzględniając:

1) rodzaj i organizację służby, sposób pełnienia dyżurów domowych oraz właściwość przełożonych do określenia harmonogramu służby;

⁵⁶⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 470 pkt 11 ustawy, o której mowa w odnośniku 1; wszedł w życie z dniem 30 grudnia 2013 r.

⁵⁷⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 470 pkt 12 ustawy, o której mowa w odnośniku 1; wszedł w życie z dniem 30 grudnia 2013 r.

- 2) okoliczności uzasadniające przedłużenie czasu służby ponad ustawowy wymiar, jak również niezbędny czas na wypoczynek funkcjonariusza po służbie oraz sposób prowadzenia ewidencji czasu służby;
- 3) możliwość wprowadzenia w jednostkach organizacyjnych Straży Granicznej odmiennego rozkładu czasu służby i trybu udzielania czasu wolnego w przypadku ogłoszenia mobilizacji lub w czasie wojny.

5. W przypadku ogłoszenia mobilizacji lub w czasie wojny Komendant Główny Straży Granicznej może wprowadzić, w zakresie określonym w ust. 4, odmienny od obowiązującego rozkład czasu służby i tryb udzielania czasu wolnego w zamian za służbę w wymiarze przekraczającym 40 godzin tygodniowo w jednostkach organizacyjnych Straży Granicznej, z zachowaniem przepisu ust. 3.

Art. 38. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, warunki w zakresie wykształcenia i kwalifikacji zawodowych oraz stażu służby, jakim powinien odpowiadać funkcjonariusz na określonym stanowisku służbowym, uwzględniając rodzaj służby i stanowisk, warunki uzyskania wykształcenia zawodowego, jak również okresy zaliczane do stażu służby wskazujące na posiadanie odpowiedniego doświadczenia zawodowego.

Art. 39. 1. Funkcjonariusz podlega okresowemu opiniowaniu służbowemu.

2. Funkcjonariusza zapoznaje się z opinią służbową w ciągu 14 dni od jej sporządzenia; może on w terminie 14 dni od zapoznania się z opinią wnieść odwołanie do wyższego przełożonego.

3. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, tryb okresowego opiniowania funkcjonariuszy oraz tryb wnoszenia i rozpatrywania odwołań od opinii służbowych, uwzględniając terminy i okoliczności powodujące sporządzanie opinii, kryteria, na podstawie których są sporządzane opinie, skalę ocen i przesłanki, które uwzględnia się w procesie opiniowania, właściwość przełożonych w zakresie wydawania i rozpatrywania odwołań od opinii, a także wzór kwestionariusza opinii służbowej.

Art. 39a. 1. Funkcjonariusza zwolnionego lub odwołanego z zajmowanego stanowiska można przenieść do dyspozycji właściwego przełożonego, jeżeli przewiduje się wyznaczenie go na inne stanowisko służbowe albo zwolnienie ze służby. Okres pozostawania funkcjonariusza w dyspozycji nie może być dłuższy niż 1 rok.

2. W okresie pozostawania w dyspozycji funkcjonariusz nie wykonuje obowiązków służbowych, zachowując prawo do uposażenia i innych świadczeń przysługujących na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym.

3. Funkcjonariusz przeniesiony do dyspozycji jest obowiązany do podjęcia obowiązków służbowych w każdym czasie na polecenie właściwego przełożonego.

4. Okres pozostawania funkcjonariusza w dyspozycji wlicza się do okresu służby, od którego zależą uprawnienia funkcjonariuszy.

5. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, przełożonych właściwych do przenoszenia funkcjonariuszy do dyspozycji, warunki i tryb przenoszenia oraz sposób pełnienia służby w tym okresie. Rozporządzenie powinno określić sposób pełnienia służby, uwzględniając posiadane przez funkcjonariusza kwalifikacje oraz predyspozycje do pełnienia służby na określonym stanowisku służbowym.

Art. 39b. 1. Funkcjonariusz pełniący służbę na określonych stanowiskach służbowych lub w określonych komórkach organizacyjnych albo przewidywany do takiej służby może być poddany testowi sprawności fizycznej, badaniu psychologicznemu lub badaniu psychofizjologicznemu, mającym na celu sprawdzenie jego przydatności i predyspozycji do służby na tych stanowiskach lub w tych komórkach organizacyjnych.

2. Przeprowadzenie testu i badań, o których mowa w ust. 1, w stosunku do funkcjonariuszy pełniących służbę lub ubiegających się o podjęcie służby w:

- 1) Komendzie Głównej Straży Granicznej zarządza Komendant Główny Straży Granicznej;
- 2)⁵⁸⁾ oddziale Straży Granicznej, ośrodku szkolenia Straży Granicznej albo ośrodku Straży Granicznej zarządza komendant tego oddziału, ośrodku szkolenia albo ośrodka.

3. Testami lub badaniami, o których mowa w ust. 1, mogą być, na zarządzenie Komendanta Głównego Straży Granicznej, objęci również funkcjonariusze kwalifikowani do skierowania na określone szkolenia, w tym do szkoły podoficerskiej, szkoły chorążych lub na przeszkolenie specjalistyczne, o którym mowa w art. 55 ust. 1.

⁵⁸⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 470 pkt 13 ustawy, o której mowa w odnośniku 1; wszedł w życie z dniem 30 grudnia 2013 r.

4. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) tryb, warunki i właściwość komórek organizacyjnych do przeprowadzania testu sprawności fizycznej, badania psychologicznego i badania psychofizjologicznego mających na celu sprawdzenie przydatności i predyspozycji funkcjonariusza do służby na określonych stanowiskach służbowych lub w określonych komórkach organizacyjnych, albo odbycia szkolenia,
- 2) tryb, warunki i właściwość komórek organizacyjnych do przeprowadzania badań psychofizjologicznych, o których mowa w art. 31 ust. 1a pkt 5 i art. 44 ust. 3,
- 3) stanowiska służbowe oraz komórki organizacyjne, w których funkcjonariusze mogą być poddani badaniom i testom, o których mowa w ust. 1

– uwzględniając zakres i ramową metodykę przeprowadzania badań i testów, w zależności od celu badania lub testu, a także terminy ich przeprowadzania, w przypadku gdy badania lub testy mają charakter okresowy.

Art. 39c. 1. Funkcjonariusz jest obowiązany utrzymywać sprawność fizyczną zapewniającą wykonywanie przez niego zadań służbowych przez uczestnictwo w zajęciach z wychowania fizycznego lub zajęciach sportowych organizowanych przez jednostki organizacyjne Straży Granicznej.

2. Sprawność fizyczną, o której mowa w ust. 1, ocenia się na podstawie wyników testu sprawności fizycznej funkcjonariuszy.

3. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, zakres, szczegółowe warunki, tryb i terminy przeprowadzania testu sprawności fizycznej oraz szczegółowy sposób oceniania testu, przypadki, w jakich można zwolnić funkcjonariusza z testu, a także przełożonych właściwych w tych sprawach, uwzględniając charakter służby w Straży Granicznej oraz okoliczności uzasadniające zwolnienie funkcjonariusza z testu.

4. Komendant Główny Straży Granicznej określi, w drodze zarządzenia, rodzaje zajęć z zakresu wychowania fizycznego lub zajęć sportowych realizowanych w jednostkach organizacyjnych Straży Granicznej oraz zadania jednostek w tym zakresie, mając na względzie charakter służby w Straży Granicznej oraz właściwe przygotowanie funkcjonariuszy do testu sprawności fizycznej.

5. Komendant Główny Straży Granicznej określi, w drodze zarządzenia, wymagania, jakie powinny spełniać osoby prowadzące zajęcia, mając na uwadze utrzymanie sprawności fizycznej funkcjonariuszy zapewniającej wykonywanie przez nich zadań służbowych, uwzględniając charakter służby w Straży Granicznej.

Art. 40. 1. Funkcjonariusz może być przeniesiony do pełnienia służby albo delegowany do czasowego pełnienia służby w innej jednostce organizacyjnej Straży Granicznej lub innej miejscowości z urzędu lub na własną prośbę.

2. Funkcjonariusz może być delegowany do czasowego pełnienia służby:

- 1) na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej w ramach wykonywania zadań określonych w przepisach prawa Unii Europejskiej lub umowach międzynarodowych wiążących Rzeczpospolitą Polską;
- 2) na terytorium państw nienależących do Unii Europejskiej w ramach wykonywania zadań określonych w umowach międzynarodowych wiążących Rzeczpospolitą Polską, za jego pisemną zgodą.

3. Delegowanie, o którym mowa w ust. 1 i ust. 2 pkt 1, nie może przekraczać 6 miesięcy. W okresie 2 lat od przeniesienia do pełnienia służby albo od zakończenia delegowania do czasowego pełnienia służby w innej jednostce organizacyjnej Straży Granicznej lub innej miejscowości, funkcjonariusz może być, po raz kolejny, przeniesiony do pełnienia służby albo delegowany do czasowego pełnienia służby w innej jednostce organizacyjnej Straży Granicznej albo innej miejscowości, tylko za jego pisemną zgodą.

4. Do przenoszenia lub delegowania funkcjonariusza właściwi są:

- 1) Komendant Główny Straży Granicznej:
 - a) na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - b) na terytorium innych państw członkowskich Unii Europejskiej w ramach wykonywania zadań, o których mowa w ust. 2 pkt 1, w przypadku gdy zadania te wykonują funkcjonariusze pełniący służbę w Komendzie Głównej Straży Granicznej, funkcjonariusze więcej niż jednego oddziału Straży Granicznej lub gdy Komendant Główny Straży Granicznej tak zdecyduje,
 - c) na terytorium państw nienależących do Unii Europejskiej w ramach wykonywania zadań, o których mowa w ust. 2 pkt 2;

- 2) komendant oddziału Straży Granicznej:
 - a) w ramach terytorialnego zasięgu działania oddziału Straży Granicznej,
 - b) na terytorium innych państw członkowskich Unii Europejskiej w ramach wykonywania zadań, o których mowa w ust. 2 pkt 1, w przypadku gdy zadania te wykonują podlegli mu funkcjonariusze.

5. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, należności i świadczenia przysługujące funkcjonariuszom delegowanym do pełnienia służby poza granicami państwa, uwzględniając:

- 1) charakter lub zakres zadań wykonywanych przez funkcjonariusza;
- 2) rodzaje, warunki przyznawania oraz wysokość dodatkowych świadczeń związanych z delegowaniem;
- 3) możliwość ograniczenia w całości albo w części należności przysługujących funkcjonariuszowi z tytułu odbywania zagranicznych podróży służbowych w przypadku otrzymywania ze źródła zagranicznego wynagrodzenia lub innych świadczeń bądź należności przeznaczonych na pokrycie kosztów delegowania;
- 4) szczegółowe prawa i obowiązki delegowanego, w tym wymóg zapewnienia po zakończeniu delegowania warunków służby co najmniej równorzędnych do istniejących przed delegowaniem;
- 5) tryb postępowania i właściwość położonych w tych sprawach, w szczególności w zakresie wnioskowania o delegowanie, odwołania z delegowania, a także wypłaty należności przysługujących delegowanemu, oraz podmioty zagraniczne, które mogą inicjować postępowanie w tych sprawach.

6. Rozporządzenie, o którym mowa w ust. 5, powinno uzależnić zakres uprawnień delegowanego od charakteru lub rodzaju wykonywanych zadań, czasu trwania delegowania, warunków bytowych i kosztów związanych z delegowaniem oraz zakresu uprawnień i świadczeń przyznanych przez podmiot zagraniczny.

7. Minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia, warunki otrzymywania świadczeń opieki zdrowotnej, o których mowa w art. 42 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027, z późn. zm.⁵⁹⁾), przez funkcjonariuszy, o których mowa w ust. 2 oraz w art. 147e ust. 1, w związku z urazami nabytymi podczas wykonywania zadań poza granicami państwa oraz sposób i tryb finansowania ponoszonych kosztów, uwzględniając zasady wydatkowania środków publicznych.

Art. 40a. 1. Funkcjonariusza można skierować do wykonywania zadań służbowych polegających na udzielaniu pomocy Policji, o których mowa w art. 18b ust. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2011 r. Nr 287, poz. 1687, z późn. zm.⁶⁰⁾).

2. W przypadku gdy skierowanie, o którym mowa w ust. 1, obejmuje wykonywanie zadań służbowych w innej miejscowości niż miejscowość pełnienia służby lub poza terytorialnym zasięgiem działania jednostki organizacyjnej Straży Granicznej, w której funkcjonariusz pełni służbę, skierowanie następuje na okres nie dłuższy niż 3 miesiące w roku kalendarzowym.

3.⁶¹⁾ Skierowanie, o którym mowa w ust. 1, następuje na podstawie polecenia Komendanta Głównego Straży Granicznej, komendanta oddziału Straży Granicznej, komendanta ośrodka szkolenia Straży Granicznej albo komendanta ośrodka Straży Granicznej. W przypadku wydania polecenia w formie ustnej funkcjonariusz otrzymuje potwierdzenie wydania tego polecenia na piśmie nie później niż w ciągu 3 dni od dnia jego wydania.

4. Funkcjonariuszowi skierowanemu do wykonywania zadań służbowych w innej miejscowości niż miejscowość pełnienia służby przysługują należności z tytułu podróży służbowych.

⁵⁹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2008 r. Nr 216, poz. 1367, Nr 225, poz. 1486, Nr 227, poz. 1505, Nr 234, poz. 1570 i Nr 237, poz. 1654, z 2009 r. Nr 6, poz. 33, Nr 22, poz. 120, Nr 26, poz. 157, Nr 38, poz. 299, Nr 92, poz. 753, Nr 97, poz. 800, Nr 98, poz. 817, Nr 111, poz. 918, Nr 118, poz. 989, Nr 157, poz. 1241, Nr 161, poz. 1278 i Nr 178, poz. 1374, z 2010 r. Nr 50, poz. 301, Nr 107, poz. 679, Nr 125, poz. 842, Nr 127, poz. 857, Nr 165, poz. 1116, Nr 182, poz. 1228, Nr 205, poz. 1363, Nr 225, poz. 1465, Nr 238, poz. 1578 i Nr 257, poz. 1723 i 1725, z 2011 r. Nr 45, poz. 235, Nr 73, poz. 390, Nr 81, poz. 440, Nr 106, poz. 622, Nr 112, poz. 654, Nr 113, poz. 657, Nr 122, poz. 696, Nr 138, poz. 808, Nr 149, poz. 887, Nr 171, poz. 1016, Nr 205, poz. 1203 i Nr 232, poz. 1378, z 2012 r. poz. 123, 1016, 1342 i 1548, z 2013 r. poz. 154, 879, 983, 1290, 1623, 1646 i 1650 oraz z 2014 r. poz. 24, 295, 496, 567, 619, 773, 1004 i 1136.

⁶⁰⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2012 r. poz. 627, 664, 908, 951 i 1529, z 2013 r. poz. 628, 675, 1351, 1635 i 1650 oraz z 2014 r. poz. 24, 486, 502, 538 i 616. Tekst jednolity nie uwzględnia zmian ogłoszonych w Dz. U. z 2011 r. Nr 217, poz. 1280 i Nr 230, poz. 1371.

⁶¹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 470 pkt 14 ustawy, o której mowa w odnośniku 1; wszedł w życie z dniem 30 grudnia 2013 r.

Art. 41. 1. Funkcjonariuszowi można powierzyć pełnienie obowiązków służbowych na innym stanowisku na czas nieprzekraczający 12 miesięcy. W okresie tym funkcjonariuszowi przysługuje uposażenie stosownie do powierzonego stanowiska, lecz nie niższe od dotychczasowego.

2. Funkcjonariusza można oddelegować do wykonywania pracy poza Strażą Graniczną.

3. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, warunki i tryb oddelegowania, przyznawania uposażenia oraz innych świadczeń przysługujących funkcjonariuszowi w czasie oddelegowania, uwzględniając charakter zadań służbowych wykonywanych poza Strażą Graniczną, do których funkcjonariusz może być oddelegowany, podmioty uprawnione do występowania z wnioskiem o oddelegowanie funkcjonariusza, sposób wyrażania przez niego zgody na oddelegowanie, tryb postępowania w przypadku zmiany warunków oddelegowania, uprawnienia i obowiązki funkcjonariusza, w szczególności w zakresie ustalania i wypłaty uposażenia oraz prawa do urlopu, a także tryb i sposób odwołania funkcjonariusza z oddelegowania.

Art. 42. 1. Funkcjonariusza przenosi się na niższe stanowisko służbowe w razie wymierzenia kary dyscyplinarnej wyznaczenia na niższe stanowisko służbowe.

2. Funkcjonariusza można przenieść na niższe stanowisko służbowe w przypadkach:

- 1) orzeczenia przez komisję lekarską trwałej niezdolności do pełnienia służby na zajmowanym stanowisku, jeżeli nie ma możliwości mianowania go na stanowisko równorzędne;
- 2) nieprzydatności na zajmowanym stanowisku, stwierdzonej w opinii służbowej w okresie służby przygotowawczej;
- 3) niewywiązywania się z obowiązków służbowych na zajmowanym stanowisku, stwierdzonego w okresie służby stałej w dwóch kolejnych opiniach służbowych, między którymi upłynęło co najmniej 6 miesięcy;
- 4) likwidacji zajmowanego stanowiska służbowego lub z przyczyn uzasadnionych potrzebami organizacyjnymi, gdy nie ma możliwości mianowania go na inne równorzędne stanowisko;
- 5) upływu okresu jednego roku pozostawania w dyspozycji, gdy nie ma możliwości mianowania go na równorzędne stanowisko służbowe.

3. Funkcjonariusza można przenieść na niższe stanowisko służbowe również na jego prośbę.

4. (uchylony).

Art. 43. 1. Funkcjonariusza zawiesza się w czynnościach służbowych na okres nie dłuższy niż 3 miesiące w razie jego tymczasowego aresztowania lub wszczęcia przeciwko niemu postępowania karnego w sprawie o przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe umyślne. Jeżeli okres tymczasowego aresztowania jest dłuższy niż 3 miesiące, zawieszenie ulega z mocy prawa przedłużeniu do czasu zakończenia tymczasowego aresztowania.

2. Funkcjonariusza można zawiesić w czynnościach służbowych w razie wszczęcia przeciwko niemu postępowania karnego w sprawie o przestępstwo nieumyślne, ścigane z oskarżenia publicznego albo przestępstwo skarbowe nieumyślne lub postępowania dyscyplinarnego, jeżeli jest to celowe z uwagi na dobro postępowania lub dobro służby – na czas nie dłuższy niż 3 miesiące.

3. W szczególnie uzasadnionych przypadkach okres zawieszenia w czynnościach służbowych można przedłużyć do czasu ukończenia postępowania karnego.

3a. Wniesienie odwołania od decyzji o zawieszeniu w czynnościach służbowych lub o jego przedłużeniu nie wstrzymuje wykonania tych decyzji.

4. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, tryb zawieszania funkcjonariuszy w czynnościach służbowych, uwzględniając przełożonych właściwych do zawieszania funkcjonariuszy w czynnościach służbowych, sposób wnoszenia odwołań oraz terminy ich rozpatrywania.

Art. 44. 1.⁶²⁾ Funkcjonariusz może być skierowany do komisji lekarskiej podległej ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych:

- 1) z urzędu lub na jego wniosek – w celu określenia stanu zdrowia oraz ustalenia zdolności fizycznej i psychicznej do służby, jak również związku poszczególnych chorób ze służbą;

⁶²⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 24 stycznia 2014 r. o zmianie ustawy o Policji, ustawy o Straży Granicznej, ustawy o Państwowej Straży Pożarnej, ustawy o Biurze Ochrony Rządu, ustawy o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu, ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych, ustawy o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym, ustawy o służbie funkcjonariuszy Służby Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służby Wywiadu Wojskowego, ustawy o Służbie Więziennej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 502), która weszła w życie z dniem 1 czerwca 2014 r.

2) z urzędu – w celu sprawdzenia prawidłowości orzekania o czasowej niezdolności do służby z powodu choroby lub prawidłowości wykorzystania zwolnienia lekarskiego.

2. Funkcjonariusz obowiązany jest poddać się badaniom zleconym przez komisję, w tym również badaniom specjalistycznym, psychologicznym i dodatkowym, a gdy zachodzi potrzeba – obserwacji w *zakładzie opieki zdrowotnej*⁶³⁾.

3. Funkcjonariusz może być poddany badaniom psychofizjologicznym w związku z postępowaniem prowadzonym w sprawach, o których mowa w art. 1 ust. 2a.

4. W sprawach skierowania funkcjonariusza na badanie psychofizjologiczne w przypadku, o którym mowa w ust. 3, jest właściwy Komendant Główny Straży Granicznej.

Art. 45. 1. Funkcjonariusza zwalnia się ze służby w przypadkach:

- 1) orzeczenia trwałej niezdolności do służby przez komisję lekarską;
- 2) nieprzydatności do służby, stwierdzonej w opinii służbowej w okresie służby przygotowawczej;
- 3) wymierzenia kary dyscyplinarnej wydalenia ze służby;
- 4) skazania prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo umyślne, ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe umyślne;
- 5) zrzeczenia się obywatelstwa polskiego lub nabycia obywatelstwa innego państwa.

2. Funkcjonariusza można zwolnić ze służby w przypadkach:

- 1) niewywiązywania się z obowiązków służbowych w okresie odbywania służby stałej, stwierdzonego w dwóch kolejnych opiniach, między którymi upłynęło co najmniej 6 miesięcy;
- 2) skazania prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe inne niż określone w ust. 1 pkt 4;
- 3) powołania do innej służby państwowej, a także objęcia funkcji z wyboru w organach samorządu terytorialnego;
- 4) nabycia prawa do emerytury z tytułu osiągnięcia 30 lat wysługi emerytalnej;
- 5) gdy wymaga tego ważny interes służby;
- 6) niewyrażenia zgody na przeniesienie na niższe stanowisko służbowe z przyczyn określonych w art. 42 ust. 2;
- 7) rozformowania jednostki organizacyjnej, w której funkcjonariusz pełni służbę, lub zmniejszenia jej stanu etatowego, jeżeli przeniesienie funkcjonariusza do innej jednostki lub na niższe stanowisko nie jest możliwe;
- 8) upływu 12 miesięcy od dnia zaprzestania służby z powodu choroby;
- 9) dwukrotnego nieusprawiedliwionego niestawienia się na badanie lub obserwację w zakładzie opieki zdrowotnej, wyznaczone zgodnie z art. 44 ust. 2, chyba że skierowanie do komisji nastąpiło na prośbę funkcjonariusza;
- 10) popełnienia czynu o znamionach przestępstwa albo przestępstwa skarbowego, jeżeli popełnienie czynu jest oczywiste i uniemożliwia pozostawanie w służbie;
- 11) upływu 12 miesięcy zawieszenia w czynnościach służbowych, jeżeli nie ustały przyczyny będące podstawą zawieszenia;
- 12) osiągnięcia wieku:
 - a) w korpusie szeregowych, podoficerów i chorążych – 55 lat,
 - b) w korpusie oficerów:
 - do stopnia pułkownika Straży Granicznej (komandora Straży Granicznej) – 58 lat,
 - w stopniu generała brygady Straży Granicznej i generała dywizji Straży Granicznej (kontradmirala Straży Granicznej i wiceadmirala Straży Granicznej) – 60 lat.

3. Funkcjonariusza zwalnia się ze służby w terminie do 3 miesięcy od dnia pisemnego zgłoszenia przez niego wystąpienia ze służby.

⁶³⁾ Obecnie w przedsiębiorstwie podmiotu leczniczego stosownie do art. 218 ust. 2 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. poz. 217 oraz z 2014 r. poz. 24, 423 i 619).

3a. W przypadku wszczęcia lub prowadzenia postępowania dyscyplinarnego wobec funkcjonariusza, o którym mowa w ust. 3, zwolnienie ze służby następuje w terminie do 6 miesięcy od dnia pisemnego zgłoszenia wystąpienia ze służby.

4. W przypadkach określonych w ust. 2 pkt 7 zwolnienie następuje po upływie 6 miesięcy, a w przypadku służby przygotowawczej – po upływie 3 miesięcy od dnia podjęcia decyzji o likwidacji jednostki organizacyjnej, jej rozformowania lub zmniejszenia stanu etatowego.

5. Zwolnienie funkcjonariusza przeniesionego do dyspozycji, w przypadku określonym w art. 42 ust. 2 pkt 5, w razie niewyrażenia przez funkcjonariusza zgody na przeniesienie na niższe stanowisko służbowe następuje po upływie 6 miesięcy.

Art. 45a. 1. Stosunek służbowy wygasa w przypadku:

- 1) śmierci funkcjonariusza;
- 2) stwierdzenia zaginięcia funkcjonariusza.

2. Rozkaz personalny o wygaśnięciu stosunku służbowego wydaje się na podstawie skróconego aktu zgonu albo ostatecznej decyzji ministra właściwego do spraw wewnętrznych o stwierdzeniu zaginięcia funkcjonariusza.

Art. 45b. Przepisów art. 45 ust. 3 i 3a nie stosuje się do funkcjonariusza pełniącego służbę w czasie wojny.

Art. 46. 1. Uchylenie lub stwierdzenie nieważności decyzji o zwolnieniu ze służby w Straży Granicznej z powodu jej niezgodności z prawem stanowi podstawę przywrócenia do służby na stanowisko równorzędne.

2. Jeżeli zwolniony funkcjonariusz w ciągu 7 dni od przywrócenia do służby nie zgłosi pisemnie gotowości niezwłocznego jej podjęcia, stosunek służbowy ulega rozwiązaniu. Przepis art. 45 ust. 3 stosuje się odpowiednio.

3. Prawo do uposażenia powstaje z dniem podjęcia służby, chyba że po zgłoszeniu się do służby zaistniały okoliczności usprawiedliwiające niepodjęcie tej służby.

4. Funkcjonariuszowi przywróconemu do służby przysługuje za okres pozostawania poza służbą świadczenie pieniężne równe uposażeniu na stanowisku zajmowanym przed zwolnieniem, nie więcej jednak niż za okres 6 miesięcy i nie mniej niż za 1 miesiąc. Świadczenie pieniężne wypłaca się w terminie 14 dni od dnia złożenia przez funkcjonariusza wniosku w tej sprawie wraz z dokumentem potwierdzającym fakt przywrócenia do służby.

5. Okres, za który funkcjonariuszowi przysługuje świadczenie pieniężne, wlicza się do okresu służby uwzględnianego przy ustalaniu wzrostu uposażenia zasadniczego, nagrody rocznej, a także do okresu służby, od którego zależą uprawnienia określone w art. 35 ust. 2, art. 86 ust. 2, art. 115 ust. 1 i art. 119 ust. 1.⁶⁴⁾ Okresu pozostawania poza służbą, za który funkcjonariuszowi nie przysługuje świadczenie pieniężne, nie uważa się za przerwę w służbie w zakresie uprawnień uzależnionych od nieprzerwanego jej biegu.

Art. 46a. 1. Funkcjonariusza zwolnionego ze służby na podstawie art. 45 ust. 2 pkt 10 i 11, na jego wniosek złożony w terminie 7 dni od dnia prawomocnego zakończenia postępowania karnego lub postępowania karnego skarbowego, przywraca się do służby, jeżeli prowadzone przeciwko niemu postępowanie zostało zakończone prawomocnym wyrokiem uniewinniającym albo orzeczeniem o umorzeniu postępowania ze względu na okoliczności określone w art. 17 § 1 pkt 1–3 i 6 Kodeksu postępowania karnego.

2. Do funkcjonariusza, o którym mowa w ust. 1, przepisy art. 46 stosuje się odpowiednio.

Art. 47. 1. Zwolnienie funkcjonariusza ze służby na podstawie art. 45 ust. 1 pkt 1, 2 i 5 i ust. 2 pkt 1 i 3–7 nie może nastąpić przed upływem 12 miesięcy od dnia zaprzestania służby z powodu choroby, chyba że funkcjonariusz zgłosi pisemne wystąpienie ze służby.

2. Zwolnienie funkcjonariusza ze służby na podstawie art. 45 ust. 1 pkt 3 i 4 i ust. 2 pkt 2 nie może nastąpić przed upływem 1 miesiąca od dnia zaprzestania służby z powodu choroby, chyba że funkcjonariusz zgłosi pisemnie wystąpienie ze służby.

2a. Do okresów choroby stanowiących przyczynę zaprzestania służby, o których mowa w ust. 1 i 2, wlicza się poprzednie okresy choroby stanowiące przyczynę zaprzestania służby, jeżeli przerwa między kolejnymi okresami nie przekraczała 60 dni.

⁶⁴⁾ Zdanie pierwsze w brzmieniu ustalonym przez art. 4 pkt 1 ustawy z dnia 11 maja 2012 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 664), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2013 r.

2b. Wykonanie decyzji o zwolnieniu funkcjonariusza ze służby ulega wstrzymaniu:

- 1) do dnia następującego po ostatnim dniu choroby, nie dłużej jednak niż do dnia następującego po upływie 12 miesięcy, jeżeli zwolnienie następuje na podstawie, o której mowa w ust. 1;
- 2) do dnia następującego po upływie 1 miesiąca, jeżeli zwolnienie następuje na podstawie, o której mowa w ust. 2, chyba że funkcjonariusz wyrazi pisemną zgodę na zwolnienie w terminie wcześniejszym.

3. Zwolnienie funkcjonariusza ze służby na podstawie art. 45 ust. 2 pkt 5 może nastąpić po zasięgnięciu opinii związku zawodowego funkcjonariuszy Straży Granicznej.

Art. 48.⁶⁵⁾ 1. Funkcjonariusza nie można zwolnić ze służby w okresie ciąży, w czasie urlopu macierzyńskiego, urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego, dodatkowego urlopu macierzyńskiego, dodatkowego urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego, urlopu ojcowskiego, urlopu rodzicielskiego lub urlopu wychowawczego, z wyjątkiem przypadków określonych w art. 45 ust. 1 pkt 3 i 4, ust. 2 pkt 2, 3, 5, 7 i 10 oraz ust. 3.

2. W razie zwolnienia funkcjonariusza ze służby na podstawie art. 45 ust. 2 pkt 5 lub 7 w okresie ciąży, w czasie urlopu macierzyńskiego, urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego, dodatkowego urlopu macierzyńskiego, dodatkowego urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego, urlopu ojcowskiego lub urlopu rodzicielskiego przysługuje mu uposażenie do końca okresu ciąży oraz trwania wymienionego urlopu.

Art. 49. 1. Funkcjonariuszy zwalniamy ze służby właściwi przełożeni z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Komendant Główny Straży Granicznej zwalnia ze służby funkcjonariuszy:

- 1) posiadających stopnie oficerskie;
- 2) którym wymierzono karę dyscyplinarną wydalenia ze służby;
- 3) w przypadkach określonych w art. 45 ust. 2 pkt 5.

Art. 50. 1. Funkcjonariusz zwolniony ze służby otrzymuje niezwłocznie świadectwo służby oraz na swój wniosek opinię o służbie.

2. Funkcjonariusz może żądać sprostowania świadectwa służby oraz odwołać się do wyższego przełożonego od opinii o służbie w terminie 7 dni od dnia otrzymania opinii.

3. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe dane, które należy podać w świadectwie służby oraz w opinii o służbie, a także tryb wydawania i dokonywania sprostowań świadectw służby oraz odwoływania się od opinii o służbie, uwzględniając przełożonych właściwych w sprawach świadectw służby i opinii o służbie, informacje, które zamieszczane są w świadectwie służby na życzenie funkcjonariusza, oraz wzór formularza świadectwa służby.

Art. 50a. Komendant Główny Straży Granicznej określi, w drodze zarządzenia, sposób prowadzenia przez przełożonych dokumentacji w sprawach związanych ze stosunkiem służbowym funkcjonariuszy, sposób prowadzenia akt osobowych oraz wzory dokumentów w tych sprawach w zakresie nieuregulowanym innymi przepisami wydanymi na podstawie ustawy. Zarządzenie powinno określić sposób zakładania akt osobowych funkcjonariuszy, rodzaje gromadzonych w nich dokumentów oraz sposób ich ewidencjonowania.

Rozdział 10

Korpusy i stopnie funkcjonariuszy Straży Granicznej

Art. 51. W Straży Granicznej obowiązują następujące korpusy i stopnie służbowe:

- 1) korpusty szeregowych:
 - a) szeregowy Straży Granicznej (marynarz Straży Granicznej),
 - b) starszy szeregowy Straży Granicznej (starszy marynarz Straży Granicznej);
- 2) korpusty podoficerów:
 - a) kapral Straży Granicznej (mat Straży Granicznej),
 - b) plutonowy Straży Granicznej (bosmanmat Straży Granicznej),

⁶⁵⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 4 pkt 1 ustawy z dnia 28 maja 2013 r. o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 675), która weszła w życie z dniem 17 czerwca 2013 r.

- c) sierżant Straży Granicznej (bosman Straży Granicznej),
 - d) starszy sierżant Straży Granicznej (starszy bosman Straży Granicznej),
 - e) sierżant sztabowy Straży Granicznej (bosman sztabowy Straży Granicznej);
- 3) korpus chorążych:
- a) młodszy chorąży Straży Granicznej,
 - b) chorąży Straży Granicznej,
 - c) starszy chorąży Straży Granicznej,
 - d) chorąży sztabowy Straży Granicznej,
 - e) starszy chorąży sztabowy Straży Granicznej;
- 4) korpus oficerów:
- a) podporucznik Straży Granicznej,
 - b) porucznik Straży Granicznej,
 - c) kapitan Straży Granicznej,
 - d) major Straży Granicznej (komandor podporucznik Straży Granicznej),
 - e) podpułkownik Straży Granicznej (komandor porucznik Straży Granicznej),
 - f) pułkownik Straży Granicznej (komandor Straży Granicznej),
 - g) generał brygady Straży Granicznej (kontradmiral Straży Granicznej),
 - h) generał dywizji Straży Granicznej (wiceadmiral Straży Granicznej).

Art. 52. 1. Na stopień szeregowego Straży Granicznej mianuje się funkcjonariusza z dniem mianowania na stanowisko służbowe.

2. Na stopnie szeregowych Straży Granicznej oraz na stopnie podoficerskie Straży Granicznej mianują przełożeni posiadający uprawnienia w sprawach osobowych funkcjonariuszy.

Art. 53. 1. Na stopnie chorążych Straży Granicznej mianuje Komendant Główny Straży Granicznej.

2. Na pierwszy stopień oficerski Straży Granicznej oraz na stopień generała Straży Granicznej mianuje Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek ministra właściwego do spraw wewnętrznych. Na pozostałe stopnie oficerskie Straży Granicznej mianuje minister właściwy do spraw wewnętrznych.

Art. 54. 1. Mianowanie na stopnie podoficerskie Straży Granicznej lub na stopnie chorążych Straży Granicznej jest uzależnione od pozytywnej opinii służbowej i zajmowanego stanowiska służbowego, a ponadto na pierwszy stopień:

- 1) podoficera – od ukończenia szkoły podoficerskiej;
- 2) chorążego – od ukończenia szkoły chorążych.

2. W szczególnie uzasadnionych przypadkach można mianować na pierwszy stopień podoficerski Straży Granicznej lub na stopień chorążego Straży Granicznej funkcjonariusza, mimo niespełnienia warunku, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 lub 2.

Art. 55. 1. Na pierwszy stopień oficerski Straży Granicznej może być mianowany funkcjonariusz, który posiada wykształcenie wyższe i odbył przeszkolenie specjalistyczne.

2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, rodzaje, zakres oraz sposób prowadzenia przeszkolenia specjalistycznego, o którym mowa w ust. 1. Rozporządzenie powinno określić formy, w jakich prowadzone jest przeszkolenie, sposób składania egzaminu, a także jednostki organizacyjne prowadzące przeszkolenie.

Art. 56. Mianowanie na kolejny wyższy stopień następuje stosownie do zajmowanego stanowiska służbowego, posiadanych kwalifikacji zawodowych oraz w zależności od opinii służbowej. Nadanie tego stopnia nie może jednak nastąpić wcześniej niż po przesłużeniu w stopniu:

- kaprala Straży Granicznej (mata Straży Granicznej) – 1 roku,
- plutonowego Straży Granicznej (bosmanmata Straży Granicznej) – 2 lat,

- sierżanta Straży Granicznej (bosmana Straży Granicznej) – 2 lat,
- starszego sierżanta Straży Granicznej (starszego bosmana Straży Granicznej) – 2 lat,
- młodszego chorążego Straży Granicznej – 3 lat,
- chorążego Straży Granicznej – 3 lat,
- starszego chorążego Straży Granicznej – 3 lat,
- chorążego sztabowego Straży Granicznej – 4 lat,
- podporucznika Straży Granicznej – 3 lat,
- porucznika Straży Granicznej – 4 lat,
- kapitana Straży Granicznej – 4 lat,
- majora Straży Granicznej (komandora podporucznika Straży Granicznej) – 3 lat,
- podpułkownika Straży Granicznej (komandora porucznika Straży Granicznej) – 4 lat.

Art. 57. 1. W przypadkach zasługujących na szczególne wyróżnienie funkcjonariusza posiadającego pozytywną opinię służbową oraz szczególne kwalifikacje zawodowe lub umiejętności do pełnienia służby można mianować na wyższy stopień przed upływem okresów ustalonych w art. 56.

2. Funkcjonariusza zwalnianego ze służby można mianować na kolejny wyższy stopień za szczególne zasługi w ochronie granicy państwowej.

Art. 58. 1. Stopnie podoficerów, chorążych, oficerów i generałów są dożywotnie.

2. Funkcjonariusze zwolnieni ze służby mogą używać posiadanych stopni, o których mowa w art. 52 i 53, z dodaniem określenia:

- 1) „rezerwy”, jeżeli funkcjonariusz podlega obowiązkowi służby wojskowej i został uznany za zdolnego do tej służby;
- 2) „w stanie spoczynku”, jeżeli funkcjonariusz nie podlega obowiązkowi służby wojskowej.

3. Utrata stopnia wymienionego w art. 52 i 53 następuje w razie:

- 1) zrzeczenia się obywatelstwa polskiego;
- 2) prawomocnego orzeczenia sądu karnego pozbawienia praw publicznych;
- 3) skazania prawomocnym wyrokiem sądu na karę pozbawienia wolności za przestępstwo popełnione w wyniku motywacji zasługującej na szczególne potępienie.

Art. 59. O obniżeniu lub utracie stopnia w przypadkach określonych w ustawie orzeka organ właściwy do mianowania na ten stopień, z tym że o utracie stopnia podporucznika orzeka minister właściwy do spraw wewnętrznych, a o utracie stopnia generała – Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

Art. 60. 1. Funkcjonariuszowi przywraca się stopień w razie uchylecia:

- 1) prawomocnego orzeczenia pozbawienia praw publicznych albo
- 2) prawomocnego skazania na karę pozbawienia wolności za przestępstwo popełnione w wyniku motywacji zasługującej na szczególne potępienie albo
- 3) decyzji, na której podstawie nastąpiło pozbawienie stopnia, albo
- 4) kary dyscyplinarnej obniżenia stopnia.

2. O przywróceniu stopnia orzeka przełożony właściwy do mianowania na stopień; o przywróceniu stopnia podporucznika Straży Granicznej orzeka minister właściwy do spraw wewnętrznych; stopień generała Straży Granicznej przywraca Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

Art. 61. 1. Osobę przyjmowaną do służby i posiadającą stopień policyjny, Urzędu Ochrony Państwa, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Biura Ochrony Rządu, Służby Celnej, Państwowej Straży Pożarnej lub Służby Więziennej mianuje się na stopień obowiązujący w Straży Granicznej, równorzędny z posiadany stopniem.

1a. Osobę przyjmowaną do służby i posiadającą stopień wojskowy można mianować na stopień obowiązujący w Straży Granicznej, równorzędny z posiadanym stopniem, jeżeli osoba ta wykazuje kwalifikacje i umiejętności szczególnie przydatne do pełnienia służby w Straży Granicznej.

2. Mianowanie osoby posiadającej stopień wojskowy, policyjny, Urzędu Ochrony Państwa, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Biura Ochrony Rządu, Służby Celnej, Państwowej Straży Pożarnej lub Służby Więziennej może być uzależnione od odbycia szkolenia wymaganego w Straży Granicznej do mianowania na dany stopień.

3. Mianowania osoby posiadającej stopień, o którym mowa w ust. 1 i 1a, na stopień obowiązujący w Straży Granicznej dokonuje:

- 1) w korpusie oficerów – Komendant Główny Straży Granicznej;
- 2) w korpusach szeregowych, podoficerów i chorążych – właściwi przełożeni, o których mowa w art. 36 ust. 1.

4. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, równorzędność stopni, o których mowa w ust. 1 i 1a, uwzględniając obowiązujące w tym zakresie rozwiązania.

Art. 62. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy tryb mianowania funkcjonariuszy na stopnie, uwzględniając podmioty właściwe do składania wniosków oraz do mianowania na określone stopnie, terminy dokonywania mianowań, wzór wniosku o mianowanie, kwalifikacje i umiejętności szczególnie przydatne do pełnienia służby w Straży Granicznej uzasadniające możliwość mianowania na równorzędny stopień obowiązujący w Straży Granicznej osoby przyjmowanej do służby i posiadającej stopień wojskowy, a także sposób ogłaszania o utracie stopnia w przypadkach określonych w art. 58 ust. 3.

Rozdział 11

Obowiązki i prawa funkcjonariusza Straży Granicznej

Art. 63. 1. Funkcjonariusz jest obowiązany dochować obowiązków wynikających z roty złożonego ślubowania.

2. Funkcjonariusz obowiązany jest odmówić wykonania rozkazu lub innego polecenia, jeśli wykonanie rozkazu lub innego polecenia łączyłoby się z popełnieniem przestępstwa.

3. O odmowie wykonania rozkazu lub innego polecenia, o którym mowa w ust. 2, funkcjonariusz powinien w formie pisemnej zameldować Komendantowi Głównemu Straży Granicznej z pominięciem drogi służbowej.

Art. 64. 1. Przełożony funkcjonariusza niebędącego w stanie wykonać w wyznaczonym terminie lub zakresie polecenia sądu lub prokuratora, o którym mowa w art. 9 ust. 1, jest obowiązany wystąpić z wnioskiem o przedłużenie terminu, zmianę lub uchylenie polecenia.

2. W wypadku nieusprawiedliwionego niewykonania polecenia w wyznaczonym terminie lub zakresie na żądanie sądu lub prokuratora przełożony funkcjonariusza wszczyna przeciwko niemu postępowanie dyscyplinarne. O wyniku tego postępowania zawiadamia się odpowiednio sąd lub prokuratora.

Art. 65. 1. Funkcjonariusz otrzymuje bezpłatnie umundurowanie.

2. Funkcjonariusze noszą umundurowanie typu wojskowego.

3. Funkcjonariusze noszą ordery, odznaczenia i odznaki według zasad obowiązujących w Wojsku Polskim.

4. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych, określi, w drodze rozporządzenia, wysokość i warunki przyznawania równoważnika pieniężnego w zamian za umundurowanie. Rozporządzenie powinno określić podstawę obliczania równoważnika pieniężnego, przedmioty, za które równoważnik ten przysługuje, przypadki, w których równoważnik nie przysługuje lub w których wypłata równoważnika jest zawieszana, warunki zwrotu i termin wypłaty równoważnika oraz podmioty właściwe w tych sprawach.

5. Funkcjonariusz mianowany na okres służby przygotowawczej zwraca w przypadku zwolnienia go ze służby umundurowanie, którego okres zużycia nie upłynął, lub odpowiednią część równoważnika pieniężnego.

6. Funkcjonariusz w czasie służby jest obowiązany do noszenia przepisowego umundurowania i wyposażenia.

7. Komendant Główny Straży Granicznej określa przypadki, w których funkcjonariusz w czasie wykonywania obowiązków służbowych nie ma obowiązku noszenia umundurowania.

8. Komendant Główny Straży Granicznej może określić, w drodze zarządzenia, normy umundurowania specjalistycznego dostosowanego do warunków pełnienia służby.

9. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, wzory, normy oraz zasady noszenia umundurowania, a także wzory oznak i emblematów, uwzględniając rodzaj noszonego przez funkcjonariusza umundurowania, opis poszczególnych części umundurowania oraz sposób noszenia emblematów, odznaki, oznak i symbolu oraz przypadki, w których funkcjonariusz obowiązany jest zwrócić przedmioty umundurowania lub ich równowartość.

10. Komendant Główny Straży Granicznej może określić, w drodze zarządzenia, przypadki uzasadnione szczególnymi warunkami służby, w jakich można przydzielić dodatkowe przedmioty umundurowania, a także normy należności tych przedmiotów.

Art. 66. 1. Przy wykonywaniu czynności służbowych nieumundurowany funkcjonariusz obowiązany jest na żądanie obywatela okazać legitymację służbową w taki sposób, aby zainteresowany miał możliwość odczytać i zanotować numer legitymacji i organ, który ją wydał, oraz nazwisko funkcjonariusza.

2. Funkcjonariusz przy wykonywaniu czynności administracyjno-porządkowych jest obowiązany okazać na żądanie legitymację służbową lub znak identyfikacyjny w sposób umożliwiający odczytanie i zanotowanie danych w nim zawartych.

3. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, rodzaje i wzory legitymacji służbowych, znaków identyfikacyjnych oraz innych dokumentów służbowych funkcjonariuszy, szczegółowy sposób posługiwania się nimi i dokonywania w nich zmian oraz podmioty właściwe do ich wydawania. Rozporządzenie powinno określić wzory dokumentów oraz znaków identyfikacyjnych w sposób umożliwiający odczytanie i odnotowanie przez osobę zainteresowaną danych w nim zawartych.

Art. 67. Funkcjonariusz nie może bez zezwolenia przełożonego podejmować zajęcia zarobkowego poza służbą.

Art. 68. 1. Funkcjonariusz nie może być członkiem partii politycznych.

2. Z chwilą przyjęcia funkcjonariusza do służby ustaje jego dotychczasowe członkostwo w partii politycznej.

3. Funkcjonariusz jest obowiązany poinformować przełożonego o przynależności do stowarzyszeń krajowych, działających poza służbą.

4. Przynależność do organizacji lub stowarzyszeń zagranicznych albo międzynarodowych wymaga zezwolenia Komendanta Głównego Straży Granicznej.

Art. 69. Funkcjonariusz jest obowiązany powiadomić bezpośredniego przełożonego o zamiarze wyjazdu za granicę. Jeżeli wyjazd jest planowany na więcej niż 3 dni, powiadomienie następuje w formie pisemnej.

Art. 70. (uchylony).

Art. 71. Funkcjonariusz w związku z pełnieniem obowiązków służbowych korzysta z ochrony przewidzianej w Kodeksie karnym dla funkcjonariuszy publicznych.

Art. 71a. 1. Funkcjonariuszowi przysługuje zwrot kosztów poniesionych na ochronę prawną, jeżeli postępowanie karne wszczęte przeciwko niemu o przestępstwo popełnione w związku z wykonywaniem czynności służbowych zostanie zakończone prawomocnym orzeczeniem o umorzeniu wobec braku ustawowych znamion czynu zabronionego lub niepełnienia przestępstwa albo wyrokiem uniewinniającym.

2. Koszty w wysokości odpowiadającej określone w odrębnych przepisach wynagrodzeniu jednego obrońcy zwraca się ze środków Straży Granicznej.

Art. 72. 1. Funkcjonariusze mogą zrzeszać się w związku zawodowym funkcjonariuszy Straży Granicznej.

2. Przepisy ustawy o związkach zawodowych stosuje się odpowiednio z zastrzeżeniem, że w Straży Granicznej może działać tylko jeden związek zawodowy i związek ten nie ma prawa do strajku.

3. Szczegółowe zasady współdziałania związku zawodowego funkcjonariuszy Straży Granicznej z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych i Komendantem Głównym Straży Granicznej określi statut tego związku zarejestrowany w sądzie.

Art. 73. (uchylony).⁶⁶⁾

Art. 74. (uchylony).⁶⁷⁾

⁶⁶⁾ Przez art. 42 ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o świadczeniach odszkodowawczych przysługujących w razie wypadku lub choroby pozostających w związku ze służbą (Dz. U. poz. 616), która weszła w życie z dniem 1 lipca 2014 r.

⁶⁷⁾ Przez art. 4 pkt 2 ustawy, o której mowa w odnośniku 64.

Art. 74a. 1. Jeżeli funkcjonariusz zwolniony ze służby nie spełnia warunków do nabycia prawa do emerytury policyjnej lub policyjnej renty inwalidzkiej, od uposażenia wypłaconego funkcjonariuszowi po dniu 31 grudnia 1998 r. od dnia zwolnienia ze służby, od którego nie odprowadzono składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, przekazuje się do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych składek za ten okres przewidziane w ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

2. Przez uposażenie stanowiące podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, o którym mowa w ust. 1, rozumie się:

- 1) kwotę najniższego wynagrodzenia ustalaną na podstawie odrębnych przepisów – za okres służby kandydackiej przed dniem 1 stycznia 2003 r.;
- 2) kwotę minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującego w grudniu roku poprzedniego, ustalonego na podstawie odrębnych przepisów – za okres służby kandydackiej po dniu 31 grudnia 2002 r.;
- 3) uposażenie zasadnicze, dodatki do uposażenia, nagrody roczne i uznaniowe oraz dodatkowe wynagrodzenie wypłacone na podstawie art. 116, odpowiednio przeliczone zgodnie z art. 110 ustawy, o której mowa w ust. 1 – za pozostałe okresy służby.

3. Składek przekazuje się również w przypadku, gdy funkcjonariusz spełnia jedynie warunki do nabycia prawa do policyjnej renty inwalidzkiej. Przekazanie składek następuje na wniosek funkcjonariusza.

4. Składek podlegają waloryzacji wskaźnikiem waloryzacji składek określonym na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1440, z późn. zm.⁶⁸⁾).

5. Przy obliczaniu kwoty należnych składek, waloryzowanych na podstawie ust. 4, stosuje się odpowiednio art. 19 ust. 1 oraz art. 22 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

6. Przepisy ust. 1–5 stosuje się również do funkcjonariusza, który pozostawał w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r., jeżeli po zwolnieniu ze służby, pomimo spełnienia warunków do nabycia prawa do emerytury policyjnej, zgłosił wniosek o przyznanie emerytury z tytułu podlegania ubezpieczeniom społecznym.

7. W przypadku, o którym mowa w ust. 6, kwotę należnych, zwaloryzowanych składek przekazuje się niezwłocznie na podstawie zawiadomienia przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych o ustaleniu funkcjonariuszowi prawa do emerytury przewidzianej w przepisach, o których mowa w ust. 4.

8. Kwota należnych, zwaloryzowanych składek stanowi przychody Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

9. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego, określi, w drodze rozporządzenia, tryb i terminy przekazywania do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych składek, o których mowa w ust. 1, 3, 4 i 7, oraz jednostki do tego właściwe, mając na uwadze konieczność zapewnienia prawidłowego i niezwłocznego wykonywania czynności związanych z przekazywaniem tych składek.

Art. 75. 1. Jednostki organizacyjne Straży Granicznej oraz funkcjonariusze otrzymują uzbrojenie oraz wyposażenie, w tym wyposażenie specjalne, niezbędne do wykonywania przez funkcjonariuszy czynności służbowych.

2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, uzbrojenie Straży Granicznej, uwzględniając także inne niż broń palna rodzaje uzbrojenia oraz konieczność zapewnienia skutecznego wykonywania przez funkcjonariuszy czynności służbowych.

3. Komendant Główny Straży Granicznej określi, w drodze zarządzenia, normy należności uzbrojenia zespołowego i indywidualnego, warunki jego przyznawania i użytkowania, a także normy wyposażenia.

Art. 76. 1. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, przypadki, w których funkcjonariusz otrzymuje wyżywienie, oraz normy wyżywienia, uwzględniając rodzaj pełnionej służby oraz szczególne warunki jej pełnienia.

2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych, określi, w drodze rozporządzenia, przypadki otrzymywania i wysokość równoważnika pieniężnego w zamian za wyżywienie, uwzględniając warunki otrzymywania, rodzaje oraz stawki zasadniczych i dodatkowych norm wyżywienia oraz napojów, a także podstawy obliczania wysokości równoważnika pieniężnego.

⁶⁸⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2013 r. poz. 1717 i 1734 oraz z 2014 r. poz. 496, 567, 683 i 684.

Art. 77. 1. Funkcjonariuszowi i członkom jego rodziny przysługuje prawo przejazdu na koszt właściwego organu Straży Granicznej środkami publicznego transportu zbiorowego raz w roku, do jednej z obranych przez siebie miejscowości w kraju i z powrotem.

2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, warunki przejazdu na koszt organu, o którym mowa w ust. 1, uwzględniając warunki i sposób rozliczania kosztów przejazdu oraz rodzaje środków transportu, którymi ma być dokonywany przejazd.

3. W razie niewykorzystania przysługującego przejazdu osoba uprawniona otrzymuje zryczałtowany równoważnik pieniężny.

4. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, warunki przyznawania zryczałtowanego równoważnika pieniężnego, uwzględniając tryb wypłaty równoważnika w razie niewykorzystania przysługującego przejazdu, w tym ustalania jego wysokości, oraz przypadki, kiedy równoważnik nie przysługuje.

5. Zwrot kosztów przejazdu lub zryczałtowany równoważnik pieniężny, o których mowa w ust. 1 i 3, nie przysługuje funkcjonariuszowi w roku kalendarzowym, w którym wykupiono uprawnienia do bezpłatnych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego, na podstawie odrębnych przepisów.

6. Osobom, o których mowa w ust. 1, mogą być przyznawane także inne świadczenia socjalne i bytowe.

7. Minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, rodzaje świadczeń, o których mowa w ust. 6, uwzględniając zakres podmiotowy świadczeń socjalnych, warunki korzystania z tych świadczeń, sposób ich realizacji, a w przypadku świadczeń finansowych – ich wysokość, sposób obliczania, terminy rozliczeń oraz wypłaty.

Art. 78–80. (uchylone).

Art. 81. 1. Za członków rodziny funkcjonariusza uprawnionych do świadczeń przewidzianych w art. 77 uważa się małżonka i dzieci.

2. Za dzieci uważa się dzieci własne, dzieci małżonka, dzieci przysposobione i dzieci przyjęte na wychowanie, które:

- 1) nie przekroczyły 18 roku życia, a w razie uczęszczania do szkoły – 24 lat albo 25 lat, jeżeli odbywają studia w szkole wyższej, a ukończenie 25 lat przypada na ostatni lub przedostatni rok studiów, albo
- 2) stały się osobami całkowicie niezdolnymi do pracy przed osiągnięciem wieku określonego w pkt 1.

Art. 82. Okres służby funkcjonariusza traktuje się jako pracę w szczególnym charakterze, w rozumieniu przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Art. 83.⁶⁹⁾ Funkcjonariuszowi przysługują uprawnienia pracownika związane z rodzicielstwem określone w Kodeksie pracy, z wyjątkiem art. 186⁷⁾, jeżeli przepisy niniejszej ustawy nie stanowią inaczej. Jeżeli oboje rodzice lub opiekunowie są funkcjonariuszami albo jedno z nich jest funkcjonariuszem a drugie jest zatrudnione, z uprawnień może korzystać jedno z nich.

Art. 83a.⁷⁰⁾ Jeżeli zachodzi konieczność zastępstwa funkcjonariusza w czasie jego nieobecności w służbie w związku z przebywaniem na urlopie macierzyńskim, dodatkowym urlopie macierzyńskim, urlopie na warunkach urlopu macierzyńskiego, dodatkowym urlopie na warunkach urlopu macierzyńskiego, urlopie ojcowskim, urlopie rodzicielskim lub urlopie wychowawczym, można w tym celu zatrudnić pracownika na podstawie umowy o pracę na czas określony, obejmujący czas tej nieobecności.

Art. 84. Funkcjonariuszowi, który podjął pracę w ciągu roku od dnia zwolnienia ze służby, a jeżeli pełnił służbę przygotowawczą – w ciągu 3 miesięcy od tego dnia okres służby wlicza się do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień wynikających z prawa pracy.

Art. 85. 1. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) właściwość organów i jednostek organizacyjnych Straży Granicznej w sprawach wynikających ze stosunku służbowego funkcjonariuszy oraz tryb postępowania w tych sprawach, uwzględniając rodzaje i zakres spraw osobowych podległych poszczególnym organom i jednostkom Straży Granicznej oraz sposób postępowania w sprawach związanych z nawiązaniem i rozwiązaniem stosunku służbowego, a także jego zmianą;

⁶⁹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 1 kwietnia 2011 r. o zmianie ustawy o Policji oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 117, poz. 677), która weszła w życie z dniem 23 czerwca 2011 r.

⁷⁰⁾ Dodany przez art. 4 pkt 2 ustawy, o której mowa w odnośniku 65.

2) szczegółowy zakres obowiązków funkcjonariuszy wynikający ze stosunku służbowego oraz podstawy, zakres i tryb udzielania funkcjonariuszom zwolnień od zajęć służbowych, uwzględniając rodzaje zdarzeń dotyczących osoby funkcjonariusza, o których, ze względu na ich wpływ na treść stosunku służbowego, funkcjonariusz obowiązany jest poinformować właściwego przełożonego, oraz sposób postępowania w tych przypadkach, okoliczności usprawiedliwiające nieobecność w służbie i sposób jej usprawiedliwiania, okoliczności uzasadniające udzielanie zwolnień od zajęć służbowych, warunki udzielania zwolnień, okresy, na które zwolnienia mogą być udzielone, i właściwość przełożonych w tym zakresie, a także częstotliwość przeprowadzania badań lekarskich funkcjonariuszy.

2. Sposób pełnienia służby określają zarządzenia, regulaminy i rozkazy Komendanta Głównego Straży Granicznej.

Art. 86. 1. Funkcjonariuszom przysługuje prawo do corocznego płatnego urlopu wypoczynkowego w wymiarze 30 dni kalendarzowych, z wyłączeniem dni ustawowo wolnych od pracy.

2. Funkcjonariusz uzyskuje prawo do pierwszego urlopu po roku służby.

Art. 87. 1. Z ważnych względów służbowych funkcjonariusza można odwołać z urlopu wypoczynkowego, a także wstrzymać mu udzielenie urlopu w całości lub w części. Termin urlopu może być także przesunięty na wniosek funkcjonariusza umotywowany ważnymi względami.

2. Funkcjonariuszowi odwołanemu z urlopu przysługuje zwrot kosztów przejazdu spowodowanych odwołaniem, według zasad ustalonych w przepisach o należnościach służbowych w przypadkach przeniesienia lub delegowania, jak również innych poniesionych kosztów.

2a. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, tryb zwrotu kosztów przejazdu i innych poniesionych kosztów przysługujących funkcjonariuszowi w razie odwołania z urlopu, z uwzględnieniem norm określonych dla przenoszonych lub delegowanych funkcjonariuszy, udokumentowanych opłat dokonanych przez funkcjonariusza, a które nie zostały wykorzystane w związku z odwołaniem z urlopu, jak również opłat dokonanych na członków rodziny, o których mowa w art. 81, jeżeli odwołanie funkcjonariusza z urlopu spowodowało także ich powrót.

3. Odwołanie funkcjonariusza z urlopu ze względów służbowych wymaga zgody przełożonego.

4. Funkcjonariuszowi, który nie wykorzystał urlopu w danym roku kalendarzowym, urlopu tego należy udzielić w ciągu pierwszych 3 miesięcy następnego roku.

Art. 88. Minister właściwy do spraw wewnętrznych może, w drodze rozporządzenia, wprowadzić płatne urlopy dodatkowe dla funkcjonariuszy w wymiarze do 15 dni kalendarzowych rocznie, uwzględniając pełnienie służby w warunkach szczególnie uciążliwych lub szkodliwych dla zdrowia albo osiągnięcie określonego wieku lub stażu służby, albo szczególne właściwości służby.

Art. 89. Funkcjonariuszowi można udzielić płatnego urlopu zdrowotnego lub okolicznościowego, a także urlopu bezpłatnego z ważnych przyczyn.

Art. 90. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, warunki przyznawania funkcjonariuszom urlopów, tryb postępowania w tych sprawach oraz wymiar urlopów, o których mowa w art. 88 i 89, uwzględniając okres służby, wiek funkcjonariuszy, przypadki warunków szczególnie uciążliwych lub szkodliwych dla zdrowia oraz stopnie szkodliwości wpływające na wymiar urlopu dodatkowego.

Art. 91. 1. Funkcjonariuszowi, który wzorowo wykonuje obowiązki, przejawia inicjatywę w służbie i doskonalili kwalifikacje zawodowe, mogą być udzielane wyróżnienia:

- 1) pochwała;
- 2) pochwała w rozkazie;
- 3) nagroda pieniężna lub rzeczowa;
- 4) krótkoterminowy urlop;
- 5) przyznanie odznaki resortowej;
- 6) przedstawienie do odznaczenia państwowego;
- 7) przedterminowe mianowanie na wyższy stopień;
- 8) mianowanie na wyższe stanowisko służbowe.

2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, warunki i tryb udzielania wyróżnień funkcjonariuszom, uwzględniając podmioty właściwe w tych sprawach, sposób i terminy przyznawania wyróżnień, okoliczności, w których wyróżnienia nie mogą być przyznawane, oraz wzory dokumentów w tych sprawach.

Art. 91a. 1.⁷¹⁾ Funkcjonariusze oraz pracownicy Straży Granicznej są obowiązani złożyć oświadczenie o swoim stanie majątkowym, w tym o majątku objętym małżeńską wspólnością majątkową, przy nawiązywaniu lub rozwiązywaniu stosunku służbowego lub stosunku pracy, corocznie oraz na żądanie Komendanta Głównego Straży Granicznej, właściwych komendantów oddziałów Straży Granicznej, komendantów ośrodków szkolenia Straży Granicznej lub komendantów ośrodków Straży Granicznej.

2. Oświadczenie o stanie majątkowym powinno zawierać informacje o źródłach i wysokości uzyskanych przychodów, posiadanych zasobach pieniężnych, nieruchomościach, uczestnictwie w spółkach cywilnych lub spółkach prawa handlowego, posiadanych udziałach lub akcjach w tych spółkach, mieniu nabytym od Skarbu Państwa, innej państwowej osoby prawnej, gminy lub związku międzygminnego, które podlegało zbyciu w drodze przetargu, mieniu ruchomym, innych prawach majątkowych oraz o zobowiązaniach pieniężnych. Oświadczenie to powinno również zawierać dane dotyczące prowadzenia działalności gospodarczej oraz pełnienia funkcji w spółkach prawa handlowego lub w spółdzielniach, z wyjątkiem funkcji w radzie nadzorczej spółdzielni mieszkaniowej.

3. Oświadczenie o stanie majątkowym corocznie składa się do dnia 31 marca według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedniego.

4.⁷²⁾ Prawo wglądu do złożonych oświadczeń o stanie majątkowym mają: Komendant Główny Straży Granicznej, właściwi komendanci oddziałów Straży Granicznej, ośrodków szkolenia Straży Granicznej lub ośrodków Straży Granicznej oraz osoby przez nich pisemnie upoważnione w zakresie niezbędnym do przeprowadzenia analizy oświadczeń.

5. Informacje zawarte w oświadczeniu o stanie majątkowym, z zastrzeżeniem ust. 6, stanowią tajemnicę prawnie chronioną i podlegają ochronie przewidzianej dla informacji niejawnych o klauzuli tajności „zastrzeżone” określonej w przepisach o ochronie informacji niejawnych. Oświadczenie przechowuje się przez okres 10 lat.

6.⁷³⁾ Oświadczenie o stanie majątkowym osób pełniących funkcje organów Straży Granicznej są publikowane bez ich zgody na właściwych stronach Biuletynu Informacji Publicznej, z wyłączeniem danych dotyczących daty i miejsca urodzenia, numeru PESEL, miejsca zamieszkania i położenia nieruchomości.

7. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, tryb postępowania w sprawach oświadczeń o stanie majątkowym, sposób analizy ich zgodności ze stanem faktycznym, a także wzór oświadczenia o stanie majątkowym wraz z objaśnieniami co do miejsca i terminu jego składania oraz pouczeniem o odpowiedzialności za podanie informacji niezgodnych ze stanem faktycznym oraz tryb publikowania oświadczeń, o których mowa w ust. 6, uwzględniając zakres danych objętych oświadczeniem, o którym mowa w ust. 1 i 2.

Art. 91b. Funkcjonariusze oraz pracownicy Straży Granicznej są obowiązani poinformować przełożonego właściwego w sprawach osobowych o podjęciu przez małżonka lub osoby pozostające we wspólnym gospodarstwie domowym zatrudnienia lub innych czynności zarobkowych w podmiotach świadczących usługi detektywistyczne lub usługi w zakresie ochrony osób i mienia, objęciu w nich akcji lub udziałów lub podjęciu działalności gospodarczej w tym zakresie, a także o fakcie bycia wykonawcą w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 907, z późn. zm.⁷⁴⁾) na rzecz organów i jednostek organizacyjnych podległych lub nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych, w terminie 14 dni od dnia uzyskania informacji o wystąpieniu takiej sytuacji.

Art. 91c. Funkcjonariusz Straży Granicznej zwolniony ze służby, którego zakres obowiązków służbowych obejmował czynności związane z przygotowaniem lub przeprowadzaniem postępowań o udzielenie zamówienia publicznego, nie może bez pisemnej zgody Komendanta Głównego Straży Granicznej przed upływem 3 lat od dnia zwolnienia ze służby być zatrudniony lub wykonywać innych zajęć u przedsiębiorcy, który ubiegał się o udzielenie przez Straż Graniczną zamówienia publicznego.

Art. 91d. Funkcjonariusz Straży Granicznej zwolniony ze służby nie może wykorzystywać informacji uzyskanych w związku z wykonywaniem czynności służbowych w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej, albo w związku z zatrudnieniem lub wykonywaniem innych zajęć u przedsiębiorcy.

⁷¹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 470 pkt 15 lit. a ustawy, o której mowa w odnośniku 1; wszedł w życie z dniem 30 grudnia 2013 r.

⁷²⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 470 pkt 15 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 1; wszedł w życie z dniem 30 grudnia 2013 r.

⁷³⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 6 ustawy z dnia 29 lipca 2011 r. o zmianie ustawy o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 171, poz. 1016), który wszedł w życie z dniem 1 stycznia 2012 r.

⁷⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2013 r. poz. 984, 1047 i 1473 oraz z 2014 r. poz. 423, 768, 811 i 915.

Rozdział 12

Mieszkania funkcjonariuszy Straży Granicznej

Art. 92. 1. Funkcjonariuszowi w służbie stałej przysługuje prawo do lokalu mieszkalnego w miejscowości, w której pełni służbę, lub w miejscowości pobliskiej, z uwzględnieniem liczby członków rodziny oraz ich uprawnień wynikających z przepisów odrębnych.

1a. Jeżeli w miejscowości, w której funkcjonariusz pełni służbę, lub w miejscowości pobliskiej nie ma możliwości zrealizowania prawa, o którym mowa w ust. 1, funkcjonariusz może otrzymać tymczasową kwaterę na okres pełnienia służby w tej miejscowości.

2. Funkcjonariusz w służbie przygotowawczej może otrzymać tymczasową kwaterę.

3. Miejscowością pobliską, o której mowa w ust. 1, jest miejscowość, od której granic administracyjnych najkrótsza odległość drogą publiczną do granic administracyjnych miejscowości pełnienia służby nie przekracza 30 km.

Art. 93. Członkami rodziny funkcjonariusza, których uwzględnia się przy przydziale lokalu mieszkalnego, są pozostający z funkcjonariuszem we wspólnym gospodarstwie domowym:

- 1) małżonek;
- 2) dzieci (własne lub małżonka, przysposobione lub przyjęte na wychowanie w ramach rodziny zastępczej) pozostające na jego utrzymaniu, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez nie 25 lat życia;
- 3) rodzice funkcjonariusza i jego małżonka będący na jego wyłącznym utrzymaniu lub jeżeli ze względu na wiek albo niezdolność do pracy, albo inne okoliczności są niezdolni do wykonywania zatrudnienia; za rodziców uważa się również ojczyma i macochę oraz osoby przysposabiające.

Art. 94. 1. Na lokale mieszkalne dla funkcjonariuszy przeznaczają się lokale będące w dyspozycji ministra właściwego do spraw wewnętrznych lub podległych mu organów, uzyskane w wyniku ich działalności inwestycyjnej albo od terenowych organów rządowej administracji ogólnej, stanowiące własność gmin lub zakładów pracy, a także zwalniane przez osoby, które decyzje o przydziale uzyskały z jednostek podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych.

2. Na kwatery tymczasowe przeznaczają się lokale mieszkalne albo pomieszczenia mieszkalne w należytym stanie technicznym i sanitarnym, które znajdują się w budynkach na terenie zamkniętym lub w budynkach przeznaczonych na cele służbowe.

3–5. (uchylone).

Art. 95. 1. Funkcjonariuszowi przysługuje równoważnik pieniężny za remont zajmowanego lokalu mieszkalnego, z uwzględnieniem liczby członków rodziny oraz ich uprawnień wynikających z przepisów odrębnych.

2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych, określi, w drodze rozporządzenia, warunki przyznawania i zwracania równoważnika, o którym mowa w ust. 1, uwzględniając osoby uprawnione do jego otrzymania, wysokość równoważnika, wzory wymaganych dokumentów, podmioty właściwe do jego przyznania i wypłaty lub odmowy przyznania oraz sposób postępowania w przypadku wystąpienia zbiegu uprawnień do jego otrzymania.

Art. 96. 1. Funkcjonariuszowi przysługuje równoważnik pieniężny, jeżeli on sam lub członkowie jego rodziny nie posiadają lokalu mieszkalnego w miejscu pełnienia służby lub w miejscowości pobliskiej.

2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych, określi, w drodze rozporządzenia, wysokość oraz warunki przyznawania i zwracania równoważnika pieniężnego, o którym mowa w ust. 1, uwzględniając osoby uprawnione do jego otrzymania, wysokość równoważnika, wzory wymaganych dokumentów, podmioty właściwe do jego przyznania i wypłaty lub odmowy przyznania oraz sposób postępowania w przypadku wystąpienia zbiegu uprawnień do jego otrzymania.

Art. 97. 1. Funkcjonariuszowi, który zajmuje lokal mieszkalny w miejscowości pobliskiej miejsca pełnienia służby, przysługuje zwrot kosztów dojazdu do miejsca pełnienia służby w wysokości ceny biletów za przejazd koleją lub autobusami.

2. Zwrot kosztów, o których mowa w ust. 1, nie przysługuje w roku kalendarzowym, w którym wykupiono uprawnienia do bezpłatnych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego, na podstawie odrębnych przepisów.

3. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, warunki, tryb oraz terminy zwrotu kosztów, o których mowa w ust. 1, uwzględniając w szczególności ich wysokość w odniesieniu do cen biletów za przejazd

koleją lub autobusami oraz wzory wymaganych dokumentów, podmioty właściwe do wypłaty oraz odmowy przyznania zwrotu kosztów dojazdu, a także sposób dokumentowania poniesionych kosztów.

Art. 98. 1. Funkcjonariuszowi, który nie otrzymał lokalu mieszkalnego na podstawie decyzji administracyjnej o przydziale, przysługuje pomoc finansowa na uzyskanie lokalu mieszkalnego w spółdzielni mieszkaniowej lub товаришестве будownictwa społecznego albo domu jednorodzinnego lub lokalu mieszkalnego stanowiącego odrębną nieruchomość.

2. Pomoc finansowa, o której mowa w ust. 1, podlega zwrotowi w przypadku:

- 1) jej wypłaty jako nienależnego świadczenia;
- 2) zwolnienia funkcjonariusza ze służby przed upływem 10 lat służby, jeżeli nie nabył uprawnień do emerytury policyjnej albo policyjnej renty inwalidzkiej lub prawa do świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń emerytalnych i rentowych;
- 3) skazania funkcjonariusza prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo umyślne lub przestępstwo skarbowe umyślne, ścigane z oskarżenia publicznego, popełnione w związku z wykonywaniem czynności służbowych i w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej, albo za przestępstwo określone w art. 258 Kodeksu karnego lub wobec którego orzeczono prawomocnie środek karny pozbawienia praw publicznych za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe.

3. Do służby, o której mowa w ust. 2 pkt 2, zalicza się również okresy służby oraz okresy równorzędne ze służbą w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin.

4. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, tryb postępowania oraz warunki przyznawania i cofania pomocy finansowej, o której mowa w ust. 1, sposób ustalania jej wysokości oraz kwoty podlegającej zwrotowi, podmioty właściwe w tych sprawach, uwzględniając rodzaje wymaganych dokumentów oraz przypadki uzasadniające obniżenie kwoty podlegającej zwrotowi.

Art. 99. Lokalu mieszkalnego na podstawie decyzji administracyjnej nie przydziela się funkcjonariuszowi:

- 1) w razie skorzystania z pomocy finansowej, o której mowa w art. 98;
- 2) posiadającemu w miejscowości, w której pełni służbę, lub w miejscowości pobliskiej lokal mieszkalny odpowiadający co najmniej przysługującej mu powierzchni mieszkalnej albo dom jednorodzinny lub dom mieszkalno-pensjonatowy;
- 3) którego małżonek posiada lokal mieszkalny lub dom określony w pkt 2;
- 4) w razie zbycia przez niego lub jego małżonka własnościowego prawa do spółdzielczego lokalu mieszkalnego stanowiącego odrębną nieruchomość albo domu, o którym mowa w pkt 2, z wyjątkiem przypadków określonych na podstawie art. 100 ust. 3.

Art. 99a. 1. Funkcjonariusz jest obowiązany do opróżnienia lokalu mieszkalnego, o którym mowa w art. 94 ust. 1, jeżeli:

- 1) podnajmuje albo oddaje do bezpłatnego używania przydzielony lokal lub jego część bez zgody właściwego podmiotu;
- 2) używa lokalu w sposób sprzeczny z umową najmu lub niezgodnie z przeznaczeniem, zaniedbuje obowiązki, dopuszczając do powstania szkód albo niszczy urządzenia przeznaczone do wspólnego korzystania przez mieszkańców;
- 3) wykracza w sposób rażący lub uporczywy przeciwko porządkowi domowemu, czyniąc uciążliwym korzystanie z innych lokali;
- 4) jest w zwłoce z zapłatą czynszu lub opłat za świadczenia związane z eksploatacją lokalu przez okres co najmniej trzech pełnych okresów płatności, pomimo pisemnego zawiadomienia o zamiarze wydania decyzji o opróżnieniu lokalu i wyznaczenia dodatkowego, miesięcznego terminu zapłaty zaległych i bieżących należności;
- 5) otrzymał pomoc finansową, o której mowa w art. 98 ust. 1;
- 6) nie zwolnił, w terminie określonym odrębnymi przepisami, wcześniej przydzielonego lokalu;
- 7) zrzekł się uprawnień do zajmowanego lokalu;
- 8) przysługuje jemu lub jego małżonkowi tytuł prawny do innego lokalu, o którym mowa w art. 94 ust. 1; w takim przypadku osobom tym przysługuje prawo wyboru jednego z zajmowanych lokali;

- 9) w miejscu pełnienia służby lub miejscowości pobliskiej on lub jego małżonek uzyskali inny lokal mieszkalny lub dom o powierzchni mieszkalnej odpowiadającej co najmniej przysługującym funkcjonariuszowi i członkom jego rodziny normom zaludnienia;
- 10) po zwolnieniu ze służby on lub pozostali po nim członkowie rodziny zajmują lokal położony w budynku przeznaczonym na cele służbowe lub na terenie obiektu zamkniętego, a osobom tym przydzielono lokal w tej samej lub pobliskiej miejscowości, o powierzchni odpowiadającej przysługującym normom zaludnienia;
- 11) dokonał zamiany lokalu mieszkalnego;
- 12) on lub członkowie jego rodziny albo inne osoby zajmują lokal bez tytułu prawnego;
- 13) został skazany prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo umyślne lub przestępstwo skarbowe umyślne, ścigane z oskarżenia publicznego, popełnione w związku z wykonywaniem czynności służbowych i w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej, albo za przestępstwo określone w art. 258 Kodeksu karnego lub wobec którego orzeczono prawomocnie środek karny pozbawienia praw publicznych za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe.

2. Decyzję o opróżnieniu lokalu wydaje się w stosunku do wszystkich osób zamieszkałych w tym lokalu.

Art. 99b. 1. Funkcjonariusz jest obowiązany do opróżnienia kwatery tymczasowej, o której mowa w art. 94 ust. 2, jeżeli:

- 1) został zwolniony ze służby albo przeniesiony do służby w innej miejscowości;
- 2) upłynął okres pełnienia przez niego służby w jednostce organizacyjnej, na terenie której znajduje się kwatery tymczasowa;
- 3) wystąpiły okoliczności, o których mowa w art. 99a ust. 1 pkt 1–4, 9 i 12.

2. Decyzję o opróżnieniu kwatery tymczasowej wydaje się w stosunku do wszystkich osób zamieszkałych w tej kwaterze.

Art. 100. 1. Funkcjonariuszowi przeniesionemu do służby w innej miejscowości, który w poprzednim miejscu pełnienia służby posiada lokal mieszkalny, dom jednorodzinny lub dom mieszkalno-pensjonatowy, może być przydzielony lokal mieszkalny na podstawie decyzji administracyjnej w nowym miejscu pełnienia służby, jeżeli:

- 1) zwolni zajmowany lokal mieszkalny lub dom;
- 2) zwróci pomoc finansową przyznaną:
 - a) na wkład mieszkaniowy lub wkład budowlany w wysokości zwaloryzowanej przez spółdzielnię,
 - b) na spłatę innych należności – w wysokości przyzanej.

2. Funkcjonariuszowi, który skorzystał z pomocy finansowej, może być przydzielony lokal mieszkalny na podstawie decyzji administracyjnej, jeżeli zwolni zajmowany lokal mieszkalny lub dom, o którym mowa w ust. 1, oraz zwróci pomoc finansową na zasadach określonych w tym przepisie.

3. Tryb przydzielania lokalu mieszkalnego w przypadkach, o których mowa w ust. 1 i 2, szczegółowe zasady zwracania udzielonej pomocy finansowej oraz zasady zwalniania zajmowanych lokali mieszkalnych lub domów określonych w ust. 1 ustala minister właściwy do spraw wewnętrznych.

4. Funkcjonariuszowi przeniesionemu do służby w innej miejscowości, który w poprzednim miejscu pełnienia służby nie zwolnił zajmowanego lokalu mieszkalnego lub domu, o którym mowa w ust. 1, można przydzielić tymczasową kwaterę według przysługujących mu norm, bez uwzględnienia zamieszkałych z nim członków rodziny.

5. Funkcjonariusz delegowany do czasowego pełnienia służby w innej miejscowości otrzymuje tymczasową kwaterę. Koszt zakwaterowania pokrywa się ze środków Straży Granicznej.

Art. 101. 1.⁷⁵⁾ Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw budownictwa, lokalnego planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa, określi, w drodze rozporządzenia, warunki przydziału i opróżniania oraz normy zaludnienia lokali mieszkalnych, o których mowa w art. 94, warunki przydziału i opróżniania tymczasowych kwater, a także podmioty właściwe do wydawania decyzji w tych sprawach, uwzględniając funkcjonariuszy uprawnionych do otrzymania lokalu mieszkalnego lub tymczasowej kwatery, wzory wymaganych dokumentów i podmioty właściwe do wydawania decyzji w tych sprawach.

⁷⁵⁾ Ze zmianą wprowadzoną przez art. 5 ustawy z dnia 13 lipca 2012 r. o zmianie ustawy o działach administracji rządowej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 951), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2013 r.

2.⁷⁵⁾ Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw budownictwa, lokalnego planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa oraz ministrem właściwym do spraw finansów publicznych, określi, w drodze rozporządzenia, warunki najmu lokali mieszkalnych znajdujących się w budynkach będących własnością Skarbu Państwa, pozostających w zarządzie jednostek organizacyjnych podległych i nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych, a także sposób obliczania wysokości czynszu najmu za te lokale, uwzględniając warunki, na jakich następuje najem lokalu, oraz podstawy ustalania czynszu za najem tych lokali.

3. Dodatkowe normy zaludnienia określone na podstawie ust. 1, związane z zajmowanym stanowiskiem służbowym lub posiadanym stopniem, stosuje się również przy przydziałach funkcjonariuszom innych lokali mieszkalnych niż wymienione w art. 94.

4. W sprawach spornych wynikających ze stosunku najmu lokali, o których mowa w ust. 2, rozstrzygają sądy powszechne.

5. Przydział i opróżnianie mieszkań oraz załatwianie spraw, o których mowa w art. 95, 96 i 98, następuje w formie decyzji administracyjnej.

Art. 102. 1. Funkcjonariusz zwolniony ze służby, który nie posiada prawa do lokalu mieszkalnego na warunkach określonych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin lub żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, zachowuje prawo do przydzielonego lokalu mieszkalnego według norm powszechnie obowiązujących lub może być przeniesiony do zamiennego lokalu mieszkalnego.

2. Prawo do przydzielonego lokalu mieszkalnego, o którym mowa w ust. 1, nie przysługuje funkcjonariuszowi, który został skazany prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo umyślne lub przestępstwo skarbowe umyślne, ścigane z oskarżenia publicznego, popełnione w związku z wykonywaniem czynności służbowych i w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej, albo za przestępstwo określone w art. 258 Kodeksu karnego lub wobec którego orzeczono prawomocnie środek karny pozbawienia praw publicznych za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe.

Rozdział 13

Uposażenie i inne świadczenia pieniężne funkcjonariuszy Straży Granicznej

Art. 103. 1. Prawo do uposażenia powstaje z dniem mianowania funkcjonariusza na stanowisko służbowe.

2. Z tytułu służby funkcjonariusz otrzymuje jedno uposażenie i inne świadczenia pieniężne określone w ustawie.

3. Przeciętne uposażenie funkcjonariuszy stanowi wielokrotność kwoty bazowej, której wysokość ustaloną według odrębnych zasad określa ustawa budżetowa.

4. Wielokrotność kwoty bazowej, o której mowa w ust. 3, określa Rada Ministrów w drodze rozporządzenia.

5. Przez przeciętne uposażenie, o którym mowa w ust. 3, rozumie się uposażenie wraz z 1/12 równowartości nagrody rocznej.

Art. 104. Uposażenie funkcjonariusza składa się z uposażenia zasadniczego i dodatków do uposażenia.

Art. 105. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy, określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) grupy uposażenia zasadniczego funkcjonariuszy, kategorie uposażenia zasadniczego w poszczególnych grupach tego uposażenia oraz odpowiadające im wysokości uposażenia zasadniczego ustalone z zastosowaniem mnożników kwoty bazowej;
- 2) zaszeregowanie stanowisk służbowych do poszczególnych grup uposażenia zasadniczego oraz stopni etatowych.

Rozporządzenie powinno uwzględniać zróżnicowanie uposażenia zasadniczego w poszczególnych grupach tego uposażenia, a także charakter i rodzaje stanowisk służbowych w poszczególnych jednostkach organizacyjnych Straży Granicznej.

Art. 106. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, sposób i tryb zaliczania okresów służby i pracy do wysługi lat uwzględnianej przy ustalaniu wysokości dodatku za wysługę lat, uwzględniając okresy służby w Straży Granicznej, Urzędzie Ochrony Państwa, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służbie Kontrwywiadu Wojskowego, Służbie Wywiadu Wojskowego, Centralnym Biurze Antykorupcyjnym, Policji, Biurze Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej, Służbie Więziennej, Siłach Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, okresy traktowane jako równorzędne ze służbą w Straży Granicznej, okresy zakończonego zatrudnienia, a także inne okre-

sy wliczane na mocy odrębnych przepisów do okresu pracy, jak również okoliczności wyłączające zaliczenie okresu służby lub pracy do wysługi lat, podmioty właściwe do ich zaliczania oraz sposób dokumentowania tych okresów.

Art. 107. 1. Funkcjonariusz przeniesiony na stanowisko służbowe zaszeregowane do niższej grupy uposażenia zasadniczego zachowuje prawo do uposażenia zasadniczego pobieranego na poprzednio zajmowanym stanowisku, do czasu uzyskania wyższego uposażenia według zajmowanego stanowiska służbowego.

2. Komendant Główny Straży Granicznej, w przypadkach szczególnie uzasadnionych, może zezwolić na zachowanie przez funkcjonariusza przeniesionego na stanowisko służbowe, zaszeregowane do niższej grupy uposażenia zasadniczego, prawa do zaszeregowania należnego na poprzednio zajmowanym stanowisku, z jednoczesnym zachowaniem stopnia związanego z tym stanowiskiem.

3. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do funkcjonariuszy przeniesionych na niższe stanowisko służbowe na podstawie art. 42 ust. 1 lub ust. 2 pkt 2 i 3 oraz funkcjonariuszy przeniesionych na własną prośbę.

Art. 108. 1. Funkcjonariusze otrzymują następujące dodatki do uposażenia:

- 1) dodatek za wysługę lat w wysokości uzależnionej od okresów służby, o których mowa w art. 106;
- 2) dodatek za stopień w wysokości uzależnionej od posiadanego stopnia Straży Granicznej;
- 3) dodatek funkcyjny na stanowisku kierowniczym lub samodzielny;
- 4) dodatek służbowy na stanowiskach innych niż wymienione w pkt 3;
- 5) dodatki uzasadnione szczególnymi właściwościami, kwalifikacjami, warunkami lub miejscem pełnienia służby.

2. Dodatkami do uposażenia o charakterze stałym są dodatki ustalone w wysokości miesięcznej.

3. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy, określi, w drodze rozporządzenia, warunki otrzymywania dodatków do uposażenia, o których mowa w ust. 1, oraz ich wysokość, uwzględniając okoliczności uzasadniające ich przyznanie oraz okresowe podwyższenie lub obniżenie, jak również rodzaje i wysokość dodatków przysługujących funkcjonariuszowi ze względu na szczególne właściwości, kwalifikacje, warunki albo miejsce pełnienia służby.

Art. 109. 1. Uposażenie zasadnicze i dodatki do uposażenia o charakterze stałym są płatne miesięcznie z góry.

2. Wypłata uposażeń oraz innych należności pieniężnych następuje w formie bezpośredniej lub na rachunek w banku wskazanym w formie pisemnej przez funkcjonariusza, a w szczególnie uzasadnionych przypadkach należność może być przesłana na adres wskazany przez funkcjonariusza.

3. Minister właściwy do spraw wewnętrznych może określić, w drodze rozporządzenia, dodatki o charakterze stałym płatne z dołu, uwzględniając termin oraz tryb ich wypłacania.

Art. 110. 1. Zmiana wysokości uposażenia następuje z dniem zaistnienia okoliczności uzasadniających tę zmianę.

2. Jeżeli prawo do uposażenia powstało lub zmiana uposażenia nastąpiła w ciągu miesiąca, uposażenie na czas do końca miesiąca oblicza się w wysokości 1/30 części miesięcznego uposażenia za każdy dzień, gdy przepisy szczególne nie stanowią inaczej.

3. Prawo do uposażenia wygasa z ostatnim dniem miesiąca, w którym nastąpiło zwolnienie funkcjonariusza ze służby lub zaistniały inne okoliczności uzasadniające wygaśnięcie tego prawa.

Art. 111. 1. Roszczenia z tytułu prawa do uposażenia i innych świadczeń oraz należności pieniężnych ulegają przedawnieniu z upływem 3 lat od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne.

2. Organ właściwy do rozpatrywania roszczeń może nie uwzględnić przedawnienia, jeżeli opóźnienie w dochodzeniu roszczenia jest usprawiedliwione wyjątkowymi okolicznościami.

3. Bieg przedawnienia roszczenia z tytułu uposażenia i innych świadczeń oraz należności pieniężnych przerywa:

- 1) każda czynność przed kierownikiem jednostki organizacyjnej Straży Granicznej, upoważnionym do rozpatrywania roszczeń, podjęta bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia roszczenia;
- 2) uznanie roszczenia.

4. W razie zwłoki w wypłacie uposażenia, innych świadczeń oraz należności pieniężnych funkcjonariuszowi przysługują, na jego wniosek, odsetki ustawowe od dnia, w którym uposażenie, inne świadczenie lub należność pieniężna stały się wymagalne.

Art. 112. 1. Funkcjonariuszowi przysługują następujące świadczenia pieniężne:

- 1) zasiłek na zagospodarowanie;
- 2) nagrody roczne;
- 3) nagrody jubileuszowe;
- 4) dodatkowe wynagrodzenie za wykonywanie zleconych zadań wykraczających poza obowiązki służbowe;
- 5) należności za podróże służbowe i przeniesienia;
- 6) świadczenia związane ze zwolnieniem ze służby.

2. W razie śmierci funkcjonariusza lub członka jego rodziny, przysługują:

- 1) zasiłek pogrzebowy;
- 2) odprawa pośmiertna.

3. Funkcjonariusz może otrzymywać również nagrody i zapomogi, o których mowa w art. 114 ust. 1 i 2.

Art. 113. 1. Funkcjonariuszowi, w związku z mianowaniem na stałe, przysługuje zasiłek na zagospodarowanie w wysokości jednomiesięcznego uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym, należnymi w dniu mianowania na stałe.

2. Zasiłek, o którym mowa w ust. 1, nie przysługuje funkcjonariuszowi pełniącemu służbę w Straży Granicznej po zwolnieniu z zawodowej służby wojskowej lub innej służby, w czasie której otrzymał taki zasiłek.

Art. 113a.⁷⁶⁾ 1. Funkcjonariuszowi za służbę pełnioną w danym roku kalendarzowym przysługuje nagroda roczna w wysokości 1/12 uposażenia otrzymanego w roku kalendarzowym, za który nagroda przysługuje.

2. Do uposażenia, o którym mowa w ust. 1, nie wlicza się uposażenia otrzymanego w okresie tymczasowego aresztowania albo zawieszenia w czynnościach służbowych, chyba że postępowanie karne lub dyscyplinarne będące przyczyną aresztowania lub zawieszenia zostało umorzone prawomocnym orzeczeniem bądź funkcjonariusz został uniewinniony na podstawie prawomocnego wyroku lub orzeczenia o uniewinnieniu w postępowaniu dyscyplinarnym.

3. Umorzenie postępowania, o którym mowa w ust. 2, nie dotyczy warunkowego umorzenia postępowania karnego ani umorzenia tego postępowania z powodu przedawnienia lub amnestii.

4. Nagrodę roczną obniża się od 20% do 50% za rok kalendarzowy, w którym funkcjonariusz:

- 1) został skazany prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo nieumyślne, ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe nieumyślne;
- 2) naruszył dyscyplinę służbową lub zasady etyki zawodowej, jeżeli za czyn ten prawomocnym orzeczeniem wymierzono mu karę dyscyplinarną nie surowszą niż nagana z ostrzeżeniem;
- 3) nie wywiązywał się z obowiązków służbowych, co zostało stwierdzone w opinii służbowej.

5. Nagroda roczna nie przysługuje w przypadku:

- 1) skazania funkcjonariusza prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo umyślne, ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe umyślne;
- 2) wymierzenia funkcjonariuszowi za czyn, o którym mowa w ust. 4 pkt 2, kary dyscyplinarnej:
 - a) wydalenia ze służby,
 - b) ostrzeżenia o niepełnej przydatności do służby,
 - c) obniżenia stopnia,
 - d) wyznaczenia na niższe stanowisko służbowe,
 - e) ostrzeżenia o niepełnej przydatności do służby na zajmowanym stanowisku;
- 3) zwolnienia funkcjonariusza ze służby z powodu:
 - a) skazania prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo nieumyślne, ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe nieumyślne,

⁷⁶⁾ Dodany przez art. 2 pkt 2 ustawy, o której mowa w odnośniku 62.

- b) popełnienia czynu o znamionach przestępstwa lub przestępstwa skarbowego, jeżeli popełnienie czynu jest oczywiste i uniemożliwia pozostawanie w służbie,
- c) niewywiązywania się z obowiązków służbowych w okresie odbywania służby stałej, stwierdzonego w dwóch kolejnych opiniach służbowych, między którymi upłynęło co najmniej 6 miesięcy,
- d) nieprzydatności do służby stwierdzonej w opinii służbowej w okresie odbywania służby przygotowawczej.

6. Jeżeli przeciwko funkcjonariuszowi toczy się postępowanie karne lub dyscyplinarne o czyn popełniony w roku kalendarzowym, za który przyznawana jest nagroda roczna, do czasu zakończenia tego postępowania nie przyznaje mu się nagrody rocznej.

7. Nagrodę roczną obniża się lub się jej nie przyznaje w przypadkach, o których mowa w ust. 4 i 5, za rok kalendarzowy, w którym:

- 1) funkcjonariusz popełnił czyn będący przedmiotem postępowania karnego lub dyscyplinarnego, a jeżeli nagroda roczna została wypłacona – za rok, w którym postępowanie zostało zakończone prawomocnym orzeczeniem lub decyzją;
- 2) funkcjonariuszowi wydano opinię służbową, od której nie złożył odwołania, lub ostateczną opinię służbową w rozumieniu przepisów o okresowym opiniowaniu funkcjonariuszy Straży Granicznej.

8. Wypłata nagrody rocznej następuje nie później niż w ciągu trzech pierwszych miesięcy kalendarzowych następujących po roku, za który przysługuje nagroda.

9. Funkcjonariuszowi zwalnianemu ze służby należną nagrodę roczną wypłaca się w ostatnim dniu służby.

10. Funkcjonariuszowi, o którym mowa w ust. 9, wobec którego toczy się postępowanie karne lub dyscyplinarne, nagrodę roczną wypłaca się po zakończeniu tego postępowania, z uwzględnieniem ust. 4.

11. W przypadku śmierci albo zaginięcia funkcjonariusza pozostających w związku ze służbą nagrodę roczną wypłaca się niezwłocznie na podstawie skróconego aktu zgonu albo ostatecznej decyzji o stwierdzeniu zaginięcia funkcjonariusza.

12. Minister właściwy do spraw wewnętrznych przyznaje nagrody roczne Komendantowi Głównemu Straży Granicznej i jego zastępcom.

13. Komendant Główny Straży Granicznej przyznaje nagrody roczne kierownikowi komórki organizacyjnej Komendy Głównej Straży Granicznej, komendantowi oddziału Straży Granicznej, komendantowi ośrodka szkolenia Straży Granicznej, komendantowi ośrodka Straży Granicznej oraz ich zastępcom. Komendant Główny Straży Granicznej może przyznawać nagrody roczne wszystkim funkcjonariuszom, z zastrzeżeniem ust. 12.

14. Kierownik komórki organizacyjnej Komendy Głównej Straży Granicznej, komendant oddziału Straży Granicznej, komendant ośrodka szkolenia Straży Granicznej, komendant ośrodka Straży Granicznej przyznają nagrody roczne odpowiednio funkcjonariuszowi pełniącemu służbę w komórce organizacyjnej Komendy Głównej Straży Granicznej, oddziale Straży Granicznej, ośrodku szkolenia Straży Granicznej i ośrodku Straży Granicznej.

Art. 114. 1. Funkcjonariuszowi mogą być przyznawane nagrody uznaniowe i zapomogi.

2. Zapomogi mogą być przyznawane funkcjonariuszom w przypadku zdarzeń losowych, klęsk żywiołowych, długotrwałej choroby lub śmierci członka rodziny oraz innych zdarzeń powodujących istotne pogorszenie warunków materialnych.

3.⁷⁷⁾ Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, warunki przyznawania nagród uznaniowych i zapomóg, okoliczności uzasadniające przyznanie funkcjonariuszowi nagrody uznaniowej lub zapomogi, właściwość przełożonych oraz tryb postępowania w tych sprawach, mając na względzie celową i racjonalną politykę w zakresie dysponowania środkami finansowymi.

4. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy oraz ministrem właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego, określi, w drodze rozporządzenia, wysokość funduszu na nagrody roczne, nagrody uznaniowe i zapomogi dla funkcjonariuszy, uwzględniając jednostki organizacyjne Straży Granicznej, w których tworzy się fundusz, sposób ustalania wysokości środków finansowych przeznaczonych na nagrody i zapomogi, zasady zwiększania wysokości funduszu, a także sposób ustalania wielkości środków pozostających w dyspozycji kierowników jednostek organizacyjnych Straży Granicznej, przeznaczonych na nagrody.

⁷⁷⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 2 pkt 3 ustawy, o której mowa w odnośniku 62.

Art. 115. 1. Funkcjonariuszowi przysługują nagrody jubileuszowe w wysokości:

- po 20 latach służby – 75%,
- po 25 latach służby – 100%,
- po 30 latach służby – 150%,
- po 35 latach służby – 200%,
- po 40 latach służby – 300%

miesięcznego uposażenia zasadniczego, wraz z dodatkami o charakterze stałym.

2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy, określi, w drodze rozporządzenia, okresy wliczane do okresu służby, od którego zależy nabycie prawa do nagrody jubileuszowej, oraz tryb jej obliczania i wypłacania, uwzględniając w szczególności okresy służby, pracy i nauki powodujące nabycie prawa do nagrody jubileuszowej, sposób dokumentowania tych okresów, a także obliczania tej nagrody i postępowania w przypadku zbiegu prawa do kilku nagród oraz termin i sposób wypłacania nagrody.

Art. 116. 1. Za wykonywanie zadań zleconych wykraczających poza obowiązki służbowe funkcjonariusz otrzymuje dodatkowe wynagrodzenie.

2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, warunki otrzymywania wynagrodzenia za zadania określone w ust. 1, uwzględniając rodzaje wykonywanych prac, za które przysługuje dodatkowe wynagrodzenie, jego wysokość oraz terminy wypłaty.

3. Wynagrodzenie za dokonane przez funkcjonariuszy wynalazki, udoskonalenia techniczne i usprawnienia normują odrębne przepisy.

Art. 117. 1. Funkcjonariuszowi odbywającemu podróże służbowe na obszarze kraju przysługują należności z tytułu podróży służbowych.

2. W razie przeniesienia do pełnienia służby do innej miejscowości albo delegowania do czasowego pełnienia służby, funkcjonariuszowi przysługują należności z tytułu przeniesienia lub delegowania.

3. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy, określi, w drodze rozporządzenia, wysokość, warunki oraz sposób ustalania należności, o których mowa w ust. 1 i 2, podmioty właściwe do podejmowania decyzji w tych sprawach oraz zakres pojęcia podróży służbowej, uwzględniając potrzebę określenia wysokości diet w związku z czasem trwania podróży służbowej, zwrot rzeczywiście poniesionych wydatków oraz określenie terminów wypłaty należności w sposób ułatwiający dokonywanie rozliczeń.

Art. 117a. W zakresie odbywania przez funkcjonariuszy zagranicznych podróży służbowych stosuje się odpowiednio przepisy w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju wydane na podstawie art. 77³ § 2 Kodeksu pracy.

Art. 117b. 1. Funkcjonariuszowi, który na podstawie odrębnych przepisów wykonuje stałe zadania służbowe poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, przysługuje ryczałt na pokrycie kosztów wyżywienia i innych drobnych wydatków. Stałe wykonywanie zadań służbowych poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w wymiarze czasu nieprzekraczającym 24 godziny, nie stanowi podróży służbowej w rozumieniu przepisów, o których mowa w art. 117a.

2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, walutę, w jakiej będzie wypłacany ryczałt, sposób obliczania i wypłacania oraz wysokość ryczałtu, o którym mowa w ust. 1, uwzględniając przy obliczaniu wysokości ryczałtu liczbę godzin wykonywania zadań przez funkcjonariusza w ciągu doby.

Art. 118. 1. Funkcjonariusz zwolniony ze służby na podstawie art. 45 ust. 1 pkt 1 i 2, ust. 2 pkt 1, 3–8 i 12 oraz ust. 3 otrzymuje:

- 1) odprawę;
- 2)⁷⁸⁾ ekwiwalent pieniężny za niewykorzystane przed zwolnieniem ze służby urlopy wypoczynkowe lub urlopy dodatkowe oraz ekwiwalent za niewykorzystany czas wolny od służby udzielany na podstawie art. 37 ust. 3;
- 3) zryczałtowany ekwiwalent pieniężny za niewykorzystany w danym roku przejazd, ze środków właściwego organu Straży Granicznej;

⁷⁸⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy o Policji oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1351), która weszła w życie z dniem 5 grudnia 2013 r.

- 4) zwrot kosztów przejazdu do obranego miejsca zamieszkania dla siebie, małżonka oraz dzieci pozostających na jego utrzymaniu oraz zwrot kosztów przewozu urządzenia domowego według zasad obowiązujących przy przeniesieniach służbowych;
- 5) niewykorzystane w danym roku świadczenia pieniężne przysługujące stosownie do przepisów wydanych na podstawie art. 77 ust. 4;
- 6) nagrody, o których mowa w *art. 11a ust. 1*.

2.⁷⁹⁾ Funkcjonariusz zwolniony ze służby na podstawie art. 45 ust. 1 pkt 3–5, ust. 2 pkt 2 oraz 9–11 otrzymuje ekwiwalent pieniężny za niewykorzystane przed zwolnieniem ze służby urlopy wypoczynkowe lub dodatkowe oraz za niewykorzystany czas wolny od służby udzielany na podstawie art. 37 ust. 3.

2a. (uchylony).⁸⁰⁾

3. Minister właściwy do spraw wewnętrznych lub upoważniony przez niego przełożony może w przypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie przyznać, z uwagi na uzasadnione potrzeby rodziny funkcjonariusza, odprawę w wysokości nieprzekraczającej 50% w razie zwolnienia go ze służby na podstawie art. 45 ust. 1 pkt 3 i 4 oraz ust. 2 pkt 2 i 9–11.

4. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, sposób obliczania i wypłacania ekwiwalentu pieniężnego za niewykorzystane przez funkcjonariusza urlopy wypoczynkowe i dodatkowe oraz ekwiwalentu za niewykorzystany czas wolny od służby, podmioty właściwe w tych sprawach, a także terminy wypłaty, uwzględniając składniki uposażenia stanowiące podstawę ekwiwalentu oraz powiązanie jego wysokości z liczbą dni niewykorzystanego urlopu lub godzin ponadnormatywnego czasu służby.

Art. 119. 1. Wysokość odprawy dla funkcjonariusza w służbie stałej równa się wysokości trzymiesięcznego uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym, należnymi na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym. Odprawa ulega zwiększeniu o 20% uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym za każdy dalszy pełny rok wysługi ponad 5 lat nieprzerwanej służby, aż do wysokości sześciomiesięcznego zasadniczego uposażenia wraz z dodatkami o charakterze stałym. Okres służby przekraczający 6 miesięcy liczy się jako pełny rok.

2. Przy ustalaniu wysokości odprawy uwzględnia się również okres nieprzerwanej zawodowej służby wojskowej, jeżeli bezpośrednio po zwolnieniu z tej służby żołnierz został przyjęty do służby w Straży Granicznej i nie otrzymał odprawy z tytułu poprzednio pełnionej służby.

3. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio w przypadku podjęcia służby w Straży Granicznej po zwolnieniu ze służby w innych służbach, w których przysługują świadczenia tego rodzaju.

4. Wysokość odprawy dla funkcjonariusza w służbie przygotowawczej równa się wysokości jednomiesięcznego uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym, należnymi na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym.

Art. 120. 1. W razie śmierci funkcjonariusza, pozostającej po nim rodzinie przysługuje odprawa pośmiertna w takiej wysokości, w jakiej przysługiwałaby temu funkcjonariuszowi odprawa, gdyby był zwolniony ze służby, świadczenia określone w art. 118 ust. 1 pkt 2–4 oraz nagrody, o których mowa w *art. 11a ust. 1* i art. 112 ust. 1 pkt 2, a także dodatkowe wynagrodzenie, o którym mowa w art. 112 ust. 1 pkt 4.

2. Świadczenia, o których mowa w ust. 1, przysługują małżonkowi funkcjonariusza, który pozostawał z nim we wspólności małżeńskiej, a w dalszej kolejności dzieciom oraz rodzicom, jeżeli w dniu śmierci funkcjonariusza spełniali warunki do uzyskania renty rodzinnej na podstawie *przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji oraz ich rodzin*⁸¹⁾ lub żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin.

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się także do zaginionych funkcjonariuszy. Zaginięcie funkcjonariusza oraz związek tego zaginięcia ze służbą stwierdza minister właściwy do spraw wewnętrznych.

Art. 120a. 1. Członkom rodziny funkcjonariusza w razie jego śmierci pozostającej w związku ze służbą Komendant Główny Straży Granicznej może przyznać pomoc finansową, jednorazowo lub okresowo ze środków właściwego organu Straży Granicznej. Za członków rodziny funkcjonariusza uważa się osoby, o których mowa w art. 93, spełniające w dniu śmierci funkcjonariusza warunki do otrzymania renty rodzinnej.

⁷⁹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 2 pkt 2 ustawy, o której mowa w odnośniku 78.

⁸⁰⁾ Przez art. 2 pkt 3 ustawy, o której mowa w odnośniku 78.

⁸¹⁾ Obecnie: przepisów ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2013 r. poz. 667, 675, 1623 i 1717 oraz z 2014 r. poz. 502 i 696), która weszła w życie z dniem 26 maja 1994 r.

2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, okresy, na które pomoc może być przyznawana, jej maksymalną wysokość, podmioty właściwe w sprawach wypłaty oraz tryb postępowania w tych sprawach, uwzględniając okoliczności, w których można przyznać pomoc, oraz rodzaje wymaganych dokumentów.

Art. 121. 1. Funkcjonariuszowi w służbie stałej, zwolnionemu ze służby na podstawie art. 45 ust. 1 pkt 1 oraz ust. 2 pkt 4, wypłaca się co miesiąc przez okres roku po zwolnieniu ze służby świadczenie pieniężne w wysokości odpowiadającej uposażeniu zasadniczemu wraz z dodatkami o charakterze stałym, pobieranymi na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym.

2. Funkcjonariuszowi uprawnionemu do świadczenia określonego w ust. 1, który nabył prawo do zaopatrzenia emerytalnego, przysługuje prawo wyboru jednego z tych świadczeń.

3. Funkcjonariuszowi zwolnionemu ze służby na podstawie art. 45 ust. 2 pkt 5 i 7, który z powodu nadal trwającej choroby nie może podjąć zatrudnienia, wypłaca się co miesiąc świadczenia pieniężne określone w ust. 1 przez okres choroby, nie dłużej jednak niż przez okres 3 miesięcy, chyba że wcześniej komisja lekarska wyda orzeczenie o niezdolności do służby stanowiące podstawę do ustalenia prawa do renty.

Art. 122. Odprawa, o której mowa w art. 118, oraz świadczenia określone w art. 121 nie przysługują funkcjonariuszowi, który bezpośrednio po zwolnieniu ze służby został przyjęty do zawodowej służby wojskowej lub do innej służby, w której przysługuje prawo do takich świadczeń.

Art. 123. 1. W razie śmierci funkcjonariusza, niezależnie od odprawy pośmiertnej, o której mowa w art. 120, przysługuje zasiłek pogrzebowy w wysokości:

- 1) 4000 zł, jeżeli koszty pogrzebu ponosi małżonek, dzieci, wnuki, rodzeństwo lub rodzice;
- 2) kosztów rzeczywiście poniesionych, najwyżej jednak do wysokości określonej w pkt 1, jeżeli koszty pogrzebu ponosi inna osoba.

2. Jeżeli śmierć funkcjonariusza nastąpiła na skutek wypadku pozostającego w związku ze służbą, koszty pogrzebu pokrywa się ze środków właściwego organu Straży Granicznej. Komendant Główny Straży Granicznej może wyrazić zgodę na pokrycie kosztów pogrzebu funkcjonariusza zmarłego wskutek choroby pozostającej w związku ze służbą.

3. W razie pokrycia kosztów pogrzebu funkcjonariusza ze środków właściwego organu Straży Granicznej, osobom wymienionym w ust. 1 pkt 1 przysługuje połowa zasiłku pogrzebowego.

Art. 124. 1. W razie śmierci członka rodziny funkcjonariusza, osobie, która pokryła koszty pogrzebu, przysługuje zasiłek pogrzebowy w wysokości:

- 1) 4000 zł – jeżeli koszty pogrzebu ponosi funkcjonariusz;
- 2) kosztów rzeczywiście poniesionych, najwyżej jednak do wysokości określonej w pkt 1 – jeżeli koszty pogrzebu ponosi inna osoba.

2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, warunki pokrywania kosztów pogrzebu funkcjonariusza ze środków właściwego organu Straży Granicznej oraz członków rodziny, na których przysługuje zasiłek pogrzebowy, uwzględniając rodzaje wydatków pokrywanych w ramach kosztów pogrzebu, ich wysokość, przypadki oraz sposób ustalania, tryb wypłaty zasiłku pogrzebowego lub jego wyrównania z tytułu śmierci członka rodziny oraz dokumenty wymagane do jego wypłaty.

3. (uchylony).

Art. 125.⁸²⁾ 1. W razie urlopu, zwolnienia od zajęć służbowych oraz w okresie pozostawania w dyspozycji funkcjonariusz otrzymuje uposażenie zasadnicze, dodatki do uposażenia o charakterze stałym i inne należności pieniężne należne na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym – z uwzględnieniem powstałych w tym okresie zmian, mających wpływ na prawo do uposażenia i innych należności pieniężnych lub na ich wysokość.

2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych może określić, w drodze rozporządzenia, warunki ograniczenia w całości lub w części wypłaty niektórych dodatków do uposażenia w okresie urlopu okolicznościowego lub pozostawania w dyspozycji. Rozporządzenie powinno określić zakres ograniczenia wypłaty dodatków, uwzględniając ich charakter, a także warunki przyznawania dodatków w szczególnych okolicznościach oraz podmioty właściwe w tych sprawach.

Art. 125a.⁸³⁾ 1. Miesięczne uposażenie funkcjonariusza za okres ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres urlopu macierzyńskiego, okres dodatkowego urlopu macierzyńskiego, okres urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego,

⁸²⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 2 pkt 4 ustawy, o której mowa w odnośniku 62.

⁸³⁾ Dodany przez art. 4 pkt 3 ustawy, o której mowa w odnośniku 65.

okres dodatkowego urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego oraz okres urlopu ojcowskiego wynosi 100% miesięcznego uposażenia, o którym mowa w art. 125 ust. 1.

2. Miesięczne uposażenie funkcjonariusza za okres ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres urlopu rodzicielskiego wynosi 60% miesięcznego uposażenia, o którym mowa w art. 125 ust. 1.

3. Miesięczne uposażenie funkcjonariusza-kobiety, która we wniosku, złożonym nie później niż 14 dni po porodzie, wystąpi o udzielenie jej, bezpośrednio po urlopie macierzyńskim, dodatkowego urlopu macierzyńskiego w pełnym wymiarze, a bezpośrednio po takim urlopie – urlopu rodzicielskiego w pełnym wymiarze, wynosi 80% miesięcznego uposażenia, o którym mowa w art. 125 ust. 1, za cały okres odpowiadający okresowi tych urlopów.

4. Przepis ust. 3 stosuje się odpowiednio do funkcjonariusza, który we wniosku, złożonym nie później niż 14 dni po przyjęciu dziecka na wychowanie i wystąpieniu do sądu opiekuńczego z wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie przysposobienia dziecka lub po przyjęciu dziecka na wychowanie jako rodzina zastępcza, z wyjątkiem rodziny zastępczej zawodowej, wystąpi o udzielenie mu, bezpośrednio po urlopie na warunkach urlopu macierzyńskiego, dodatkowego urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego w pełnym wymiarze, a bezpośrednio po takim urlopie – urlopu rodzicielskiego w pełnym wymiarze.

5. Funkcjonariuszowi, który z uwagi na wniosek złożony w trybie ust. 3 albo 4 otrzymał 80% uposażenia, o którym mowa w ust. 3, w przypadku rezygnacji z dodatkowego urlopu macierzyńskiego w pełnym wymiarze lub jego części albo w przypadku rezygnacji z dodatkowego urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego w pełnym wymiarze lub jego części lub w przypadku rezygnacji z urlopu rodzicielskiego w pełnym wymiarze, przysługuje jednorazowe wyrównanie otrzymywanego uposażenia, o którym mowa w ust. 3, do wysokości 100%, pod warunkiem niepobrania uposażenia za okres odpowiadający okresom tych urlopów.

Art. 125b.⁸⁴⁾ 1. W okresie przebywania na zwolnieniu lekarskim funkcjonariusz otrzymuje 80% uposażenia.

2. Zwolnienie lekarskie obejmuje okres, w którym funkcjonariusz jest zwolniony od zajęć służbowych z powodu:

- 1) choroby funkcjonariusza, w tym niemożności wykonywania zajęć służbowych z przyczyn określonych w art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2014 r. poz. 159);
- 2) oddawania krwi lub jej składników w jednostkach organizacyjnych publicznej służby krwi lub z powodu okresowego badania lekarskiego dawców krwi;
- 3) konieczności osobistego sprawowania opieki nad chorym dzieckiem własnym lub małżonka funkcjonariusza, dzieckiem przysposobionym, dzieckiem obcym przyjętym na wychowanie i utrzymanie, do ukończenia przez nie 14. roku życia;
- 4) konieczności osobistego sprawowania opieki nad chorym członkiem rodziny; za członków rodziny uważa się małżonka, rodziców, dziadków, teściów, wnuki, rodzeństwo oraz dzieci w wieku powyżej 14 lat, jeżeli pozostają we wspólnym gospodarstwie domowym z funkcjonariuszem w okresie sprawowania nad nimi opieki;
- 5) konieczności osobistego sprawowania opieki na dzieckiem własnym lub małżonka funkcjonariusza, dzieckiem przysposobionym, dzieckiem obcym przyjętym na wychowanie i utrzymanie, do ukończenia przez nie 8. roku życia w przypadku:
 - a) nieprzewidzianego zamknięcia żłobka, przedszkola lub szkoły, do których dziecko uczęszcza,
 - b) porodu lub choroby małżonka funkcjonariusza stale opiekującego się dzieckiem, jeżeli poród lub choroba uniemożliwia temu małżonkowi sprawowanie opieki nad dzieckiem,
 - c) pobytu małżonka funkcjonariusza stale opiekującego się dzieckiem w podmiocie leczniczym wykonującym działalność polegającą na udzielaniu stacjonarnych i całodobowych świadczeń zdrowotnych.

3. Zwolnienie od zajęć służbowych z powodu konieczności osobistego sprawowania opieki, o której mowa w ust. 2 pkt 3 i 5, przysługuje przez okres nie dłuższy niż 60 dni w roku kalendarzowym, a w przypadku, o którym mowa w ust. 2 pkt 4 – przez okres nie dłuższy niż 14 dni w roku kalendarzowym, przy czym okresy te łącznie nie mogą przekroczyć 60 dni w roku kalendarzowym.

4. Przepis ust. 3 stosuje się bez względu na liczbę dzieci i innych członków rodziny wymagających opieki.

⁸⁴⁾ Dodany przez art. 2 pkt 5 ustawy, o której mowa w odnośniku 62.

5. Jeżeli zwolnienie lekarskie obejmuje okres, w którym funkcjonariusz jest zwolniony od zajęć służbowych z powodu:

- 1) wypadku pozostającego w związku z pełnieniem służby,
- 2) choroby powstałej w związku ze szczególnymi właściwościami lub warunkami służby,
- 3) wypadku w drodze do miejsca pełnienia służby lub w drodze powrotnej ze służby,
- 4) choroby przypadającej w czasie ciąży,
- 5) poddania się niezbędnym badaniom lekarskim przewidzianym dla kandydatów na dawców komórek, tkanek i narządów oraz poddania się zabiegowi pobrania komórek, tkanek i narządów,
- 6) oddania krwi lub jej składników w jednostkach organizacyjnych publicznej służby krwi lub z powodu badania lekarskiego dawców krwi

– zachowuje on prawo do 100% uposażenia.

6. Prawo do 100% uposażenia przysługuje również wtedy, gdy funkcjonariusz został zwolniony od zajęć służbowych:

- 1) podczas oddelegowania do pełnienia służby poza granicami państwa w kontyngencie Straży Granicznej, o którym mowa w art. 147c pkt 1–3a;
- 2) w wyniku popełnienia przez inną osobę umyślnego czynu zabronionego w związku z wykonywaniem przez funkcjonariusza czynności służbowych, stwierdzonego orzeczeniem wydanym przez uprawniony organ;
- 3) na skutek czynów o charakterze bohaterskim dokonanych w szczególnie niebezpiecznych warunkach, z wykazaniem wyjątkowej odwagi, z narażeniem życia lub zdrowia, w obronie prawa, nienaruszalności granic państwowych, życia, mienia lub bezpieczeństwa obywateli.

7. Związek zwolnienia od zajęć służbowych z czynami, o których mowa w ust. 6 pkt 3, stwierdza, w drodze decyzji, przełożony funkcjonariusza.

8. Od decyzji, o której mowa w ust. 7, funkcjonariuszowi przysługuje odwołanie do wyższego przełożonego.

Art. 125c.⁸⁴⁾ 1. Okres przebywania na zwolnieniu lekarskim stwierdza zaświadczenie lekarskie wystawione zgodnie z przepisami art. 55 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, z tym że:

- 1) przyczynę niezdolności do służby wskutek poddania się niezbędnym badaniom lekarskim przewidzianym dla kandydatów na dawców komórek, tkanek i narządów oraz niezdolności do służby wskutek poddania się zabiegowi pobrania komórek, tkanek i narządów – zaświadczenie wystawione przez lekarza na zwykłym druku zgodnie z przepisem art. 53 ust. 3 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa;
- 2) w przypadku, o którym mowa w art. 125b ust. 2 pkt 2 – zaświadczenie jednostki organizacyjnej publicznej służby krwi;
- 3) w przypadku, o którym mowa w art. 125b ust. 2 pkt 5 lit. a – oświadczenie funkcjonariusza;
- 4) w przypadkach, o których mowa w art. 125b ust. 2 pkt 5 lit. b i c – zaświadczenie lekarskie wystawione przez lekarza na zwykłym druku;
- 5) w przypadku, o którym mowa w art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa – decyzja wydana przez właściwy organ albo uprawniony podmiot na podstawie przepisów o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi.

2. W przypadkach uzasadnionych charakterem zadań służbowych wykonywanych przez funkcjonariusza okres jego przebywania na zwolnieniu lekarskim stwierdza się w inny sposób niż określony w ust. 1.

3. Komendant Główny Straży Granicznej określi, w drodze zarządzenia, z zachowaniem przepisów o ochronie informacji niejawnych, odmienny sposób stwierdzania przebywania na zwolnieniu lekarskim funkcjonariusza, o którym mowa w ust. 2.

Art. 125d.⁸⁴⁾ 1. Funkcjonariusz jest obowiązany dostarczyć przełożonemu właściwemu do spraw osobowych zaświadczenie lekarskie, zaświadczenie jednostki organizacyjnej publicznej służby krwi albo decyzję, o której mowa w art. 125c ust. 1 pkt 5, w terminie 7 dni od dnia ich otrzymania.

2. Oświadczenie o wystąpieniu okoliczności, o których mowa w art. 125b ust. 2 pkt 5 lit. a, funkcjonariusz jest obowiązany złożyć przełożonemu właściwemu do spraw osobowych w terminie 7 dni od dnia ich zaistnienia.

3. W przypadku niedopełnienia obowiązku, o którym mowa w ust. 1 lub 2, nieobecność w służbie w okresie przebywania na zwolnieniu lekarskim uznaje się za nieobecność nieusprawiedliwioną, chyba że niedostarczenie zaświadczenia albo oświadczenia nastąpiło z przyczyn niezależnych od funkcjonariusza.

Art. 125e.⁸⁴⁾ 1. Prawidłowość orzekania o czasowej niezdolności do służby z powodu choroby, prawidłowość wykorzystania zwolnienia lekarskiego, spełnienie wymogów formalnych zaświadczeń lekarskich oraz oświadczenie funkcjonariusza, o którym mowa w art. 125c ust. 1 pkt 3, może podlegać kontroli.

2. Kontrolę przeprowadzają:

- 1) komisje lekarskie podległe ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych – w zakresie prawidłowości orzekania o czasowej niezdolności do służby z powodu choroby oraz prawidłowości wykorzystania zwolnienia lekarskiego;
- 2) przełożony funkcjonariusza właściwy do spraw osobowych – w zakresie prawidłowości wykorzystania zwolnienia lekarskiego i spełnienia wymogów formalnych zaświadczeń lekarskich oraz w zakresie oświadczenia funkcjonariusza, o którym mowa w art. 125c ust. 1 pkt 3.

3. Jeżeli w wyniku kontroli zostanie ustalone nieprawidłowe wykorzystanie zwolnienia lekarskiego, funkcjonariusz traci prawo do uposażenia za cały okres zwolnienia.

4. Jeżeli w wyniku kontroli zostanie ustalone, że oświadczenie funkcjonariusza, o którym mowa w art. 125c ust. 1 pkt 3, zostało złożone niezgodnie z prawdą, funkcjonariusz traci prawo do uposażenia za cały okres zwolnienia.

5. Jeżeli w wyniku kontroli komisja lekarska ustali datę ustania niezdolności do służby wcześniejszą niż data orzeczonej w zaświadczeniu lekarskim, funkcjonariusz traci prawo do uposażenia za okres od tej daty do końca zwolnienia.

6. Jeżeli w wyniku kontroli zostanie ustalone, że zwolnienie lekarskie zostało sfalszowane, funkcjonariusz traci prawo do uposażenia za cały okres zwolnienia.

7. Kontrola prawidłowości wykorzystania zwolnień lekarskich polega na ustaleniu, czy funkcjonariusz w okresie orzeczonej niezdolności do służby, w tym sprawowania osobistej opieki nad dzieckiem lub innym członkiem rodziny, nie wykorzystuje zwolnienia lekarskiego w sposób niezgodny z jego celem, a w szczególności czy nie wykonuje pracy zarobkowej.

8. Kontrola oświadczenia funkcjonariusza, o którym mowa w art. 125c ust. 1 pkt 3, polega na ustaleniu, czy nastąpiło nieprzewidziane zamknięcie żłobka, przedszkola lub szkoły, do których uczęszcza dziecko funkcjonariusza.

9. Kontrolę prawidłowości wykorzystania zwolnienia lekarskiego oraz oświadczenia funkcjonariusza, o którym mowa w art. 125c ust. 1 pkt 3, przeprowadza osoba upoważniona przez przełożonego funkcjonariusza.

10. W razie stwierdzenia w trakcie kontroli, że funkcjonariusz wykonuje pracę zarobkową albo wykorzystuje zwolnienie lekarskie w inny sposób niezgodny z jego celem, osoba kontrolująca sporządza protokół, w którym podaje, na czym polegało nieprawidłowe wykorzystanie zwolnienia lekarskiego.

11. W razie stwierdzenia w trakcie kontroli, że oświadczenie funkcjonariusza, o którym mowa w art. 125c ust. 1 pkt 3, nie jest zgodne z prawdą, osoba kontrolująca sporządza protokół.

12. Protokół przedstawia się funkcjonariuszowi w celu wniesienia do niego ewentualnych uwag. Wniesienie uwag funkcjonariusz potwierdza własnoręcznym podpisem.

13. Na podstawie ustaleń zawartych w protokole przełożony stwierdza utratę prawa do uposażenia za okres, o którym mowa w ust. 3 lub 4. Przepis stosuje się odpowiednio w przypadku zawiadomienia przez komisję lekarską podległą ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych w wyniku przeprowadzenia przez tę komisję kontroli o nieprawidłowościach w wykorzystaniu zwolnienia lekarskiego.

14. Od decyzji, o której mowa w ust. 13, funkcjonariuszowi przysługuje odwołanie do wyższego przełożonego.

15. Kontrola wymogów formalnych zaświadczeń lekarskich polega na sprawdzeniu, czy zaświadczenie:

- 1) nie zostało sfalszowane;
- 2) zostało wydane zgodnie z przepisami w sprawie zasad i trybu wystawiania zaświadczeń lekarskich.

16. Jeżeli w wyniku kontroli, o której mowa w ust. 15 pkt 1, zachodzi podejrzenie, że zaświadczenie lekarskie zostało sfalszowane, przełożony występuje do lekarza, który wystawił zaświadczenie lekarskie, o wyjaśnienie sprawy.

17. W razie podejrzenia, że zaświadczenie lekarskie zostało wydane niezgodnie z przepisami w sprawie zasad i trybu wystawiania zaświadczeń lekarskich, przełożony występuje o wyjaśnienie sprawy do terenowej jednostki organizacyjnej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Art. 125f.⁸⁴⁾ 1. Podstawę uposażenia, o którym mowa w art. 125b, stanowi uposażenie zasadnicze wraz z dodatkami o charakterze stałym, przysługujące funkcjonariuszowi na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym, z uwzględnieniem powstałych w tym okresie zmian, mających wpływ na prawo do uposażenia i innych należności lub ich wysokość.

2. Przy obliczaniu uposażenia za okres przebywania na zwolnieniu lekarskim przyjmuje się, że uposażenie za jeden dzień przebywania na zwolnieniu lekarskim stanowi 1/30 uposażenia, o którym mowa w art. 125b.

3. W przypadku gdy funkcjonariusz pobrał już uposażenie za okres, w którym przebywał na zwolnieniu lekarskim, potrąca mu się odpowiednią część uposażenia przy najbliższej wypłacie.

4. Funkcjonariuszowi, który przebywał na zwolnieniu lekarskim w ostatnim miesiącu pełnienia służby, potrąca się odpowiednią część uposażenia z należności przysługujących mu z tytułu zwolnienia ze służby albo funkcjonariusz ten zwraca odpowiednią część uposażenia w dniu ustania stosunku służbowego.

Art. 125g.⁸⁴⁾ 1. Środki finansowe uzyskane z tytułu zmniejszenia uposażeń funkcjonariuszy w okresie przebywania na zwolnieniu lekarskim przeznacza się w całości na nagrody uznaniowe za wykonywanie zadań służbowych w zastępstwie funkcjonariuszy przebywających na zwolnieniach lekarskich.

2. Środki finansowe, o których mowa w ust. 1, zwiększają fundusz na nagrody roczne, nagrody uznaniowe i zapomogi.

3. Rozdział środków finansowych, o których mowa w ust. 1, odbywa się po zakończeniu okresu rozliczeniowego, trwającego nie krócej niż 1 miesiąc kalendarzowy i nie dłużej niż 3 miesiące kalendarzowe, przy czym wybór okresu rozliczeniowego uzależnia się od wielkości środków finansowych uzyskanych z tytułu zmniejszenia uposażeń funkcjonariuszy.

Art. 125h.⁸⁴⁾ Zmniejszenia wysokości uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym za okres przebywania na zwolnieniu lekarskim nie uwzględnia się przy ustalaniu podstawy wymiaru świadczeń, o których mowa w art. 112 ust. 1 pkt 1, 3 i 6 i ust. 2 pkt 2 oraz art. 121.

Art. 125i.⁸⁴⁾ 1. Komendant Główny Straży Granicznej sporządza roczne zestawienie zbiorcze przyczyn przebywania funkcjonariuszy na zwolnieniach lekarskich, które przekazuje ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych w terminie do końca marca następnego roku.

2. W zestawieniu, o którym mowa w ust. 1, wskazuje się łączny okres przebywania funkcjonariuszy na zwolnieniach lekarskich, z uwzględnieniem podziału na przyczyny wskazane w art. 125b ust. 2, 5 i 6, oraz średni okres przebywania funkcjonariusza na zwolnieniu lekarskim, w tym średnią roczną liczbę godzin niewykonywania obowiązków przez funkcjonariusza.

3. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, wzór zestawienia, o którym mowa w ust. 1, mając na uwadze potrzebę zapewnienia przejrzystości informacji zawartych w zestawieniu.

Art. 126. 1. Funkcjonariusz skierowany do szkoły lub na przeszkolenie albo na studia w kraju otrzymuje uposażenie oraz inne należności pieniężne.

2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, wysokość oraz warunki wypłaty uposażenia i innych należności pieniężnych, o których mowa w ust. 1, uwzględniając przypadki uprawniające funkcjonariusza skierowanego do szkoły lub na przeszkolenie albo na studia w kraju do otrzymywania uposażenia oraz sposób obliczania ryczałtowanego równoważnika pieniężnego na pokrycie kosztów przejazdu, a także sposób rozliczania podróży służbowych wynikających z odbywanej nauki.

3. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych, określi, w drodze rozporządzenia, wysokość oraz warunki wypłaty uposażenia i innych należności pieniężnych funkcjonariuszowi skierowanemu do akademii lub innych szkół (na kursy) za granicą, uwzględniając warunki otrzymywania przez funkcjonariusza skierowanego do akademii lub innych szkół (na kursy) za granicą uposażenia, jego wysokość i sposób wypłacania.

Art. 127. 1. W razie pobierania przez funkcjonariusza wynagrodzenia przewidzianego w przepisach o wynagrodzeniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe, funkcjonariuszowi oraz członkom jego rodziny przysługują świadczenia i należności pieniężne z tytułu służby, określone w niniejszej ustawie, z wyjątkiem należności, o których mowa w art. 76.

2. Świadczenia i należności pieniężne określone w ust. 1 wypłaca się w wysokości ustalonej, z uwzględnieniem wynagrodzenia należnego funkcjonariuszowi na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym lub według stawki obowiązującej w dniu zwolnienia ze służby albo w dniu jego śmierci.

Art. 128. 1. Funkcjonariuszowi zawieszonemu w czynnościach służbowych zawiesza się od najbliższego terminu płatności 50% należnego uposażenia.

2. Okres zawieszenia w czynnościach służbowych, o którym mowa w ust. 1, nie podlega wliczeniu do okresu służby funkcjonariusza, od którego zależy wysokość uposażenia, wysokość innych świadczeń pieniężnych lub prawo do nich oraz wymiar urlopu wypoczynkowego, a także innych rodzajów urlopów przysługujących funkcjonariuszowi.

3. Po zakończeniu postępowania karnego lub dyscyplinarnego w sprawie o czyn stanowiący podstawę zawieszenia w czynnościach służbowych funkcjonariusz otrzymuje zawieszoną część uposażenia oraz obligatoryjne jego podwyżki wprowadzone w okresie zawieszenia, jeżeli:

- 1) nie został ukarany karą dyscyplinarną wydalenia ze służby;
- 2) postępowanie karne zostało zakończone prawomocnym wyrokiem uniewinniającym bądź umorzeniem ze względu na okoliczności wymienione w art. 17 § 1 pkt 1–3 i 6 Kodeksu postępowania karnego, nawet po zwolnieniu ze służby.

4. W przypadku gdy postępowanie dyscyplinarne albo karne w sprawie o czyn stanowiący podstawę zawieszenia zakończyło się w sposób określony w ust. 3, okres zawieszenia w czynnościach służbowych wlicza się do okresu służby, od którego zależy wysokość lub wymiar należności pieniężnych oraz urlopów, o których mowa w ust. 2, lub prawo do nich.

5. Należności pieniężne, o których mowa w ust. 3 i 4, wypłaca się wraz z odsetkami ustawowymi za okres zawieszenia w czynnościach służbowych, na wniosek funkcjonariusza, w terminie miesiąca od dnia otrzymania przez właściwą jednostkę organizacyjną Straży Granicznej pisemnej informacji o prawomocnym zakończeniu postępowania dyscyplinarnego albo karnego, o czyn stanowiący podstawę zawieszenia w czynnościach służbowych.

Art. 129. (uchylony).

Art. 130. 1. Funkcjonariuszowi, który samowolnie opuścił miejsce pełnienia służby albo pozostaje poza nim lub nie podejmuje służby, zawiesza się uposażenie od najbliższego terminu płatności. Jeżeli funkcjonariusz pobrał już za czas nieusprawiedliwionej nieobecności uposażenie, potrąca mu się odpowiednią część uposażenia przy najbliższej wypłacie.

2. W razie uznania nieobecności za usprawiedliwioną, wypłaca się funkcjonariuszowi zawieszony uposażenie; w przypadku nieobecności nieusprawiedliwionej funkcjonariusz traci za każdy dzień nieobecności 1/30 część uposażenia miesięcznego.

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio w razie zawinionej niemożności pełnienia przez funkcjonariusza obowiązków służbowych.

4. Funkcjonariuszowi, który rozpoczyna urlop bezpłatny w ciągu miesiąca kalendarzowego, przysługuje uposażenie w wysokości 1/30 uposażenia miesięcznego za każdy dzień poprzedzający dzień rozpoczęcia urlopu bezpłatnego. Jeżeli funkcjonariusz pobrał już uposażenie za czas urlopu bezpłatnego, potrąca mu się odpowiednią część uposażenia przy najbliższej wypłacie.

Art. 131. 1. Z uposażenia funkcjonariuszy mogą być dokonywane potrącenia na podstawie sądowych i administracyjnych tytułów wykonawczych oraz na podstawie przepisów szczególnych – na zasadach określonych w przepisach o egzekucji sądowej lub postępowaniu egzekucyjnym w administracji albo w innych przepisach szczególnych, jeżeli dalsze przepisy niniejszej ustawy nie stanowią inaczej.

2. Przez uposażenie, o którym mowa w ust. 1, rozumie się uposażenie zasadnicze, dodatki do uposażenia, odprawę wymienioną w art. 118 oraz świadczenia określone w art. 116 i 121.

3. (uchylony).

4. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, jednostki organizacyjne właściwe do dokonywania potrąceń z uposażenia oraz tryb postępowania w tych sprawach, uwzględniając przypadki dokonywania potrąceń z uposażenia, w tym potrąceń za zgodą funkcjonariusza i w trybie bezegzekucyjnym, oraz sposób ich dokonywania.

Art. 132. Przepisu art. 131 ust. 1 i 2 nie stosuje się do zaliczek pobieranych do rozliczenia, a w szczególności na koszty podróży służbowej, delegacji i przeniesienia. Należności te potrąca się z uposażenia w pełnej wysokości, niezależnie od potrąceń z innych tytułów.

Art. 133. (uchylony).

Rozdział 14

Odpowiedzialność dyscyplinarna i karna funkcjonariuszy Straży Granicznej

Art. 134. Funkcjonariusz ponosi odpowiedzialność dyscyplinarną za popełnione przestępstwa i wykroczenia – niezależnie od odpowiedzialności karnej.

Art. 134a. 1. W przypadku czynu stanowiącego przewinienie dyscyplinarne, wypełniającego jednocześnie znamiona wykroczenia, w przypadku mniejszej wagi lub ukarania grzywną, przełożony dyscyplinarny może nie wszczynać postępowania dyscyplinarnego a wszczęte postępowanie umorzyć.

2. W przypadku czynu stanowiącego przewinienie dyscyplinarne mniejszej wagi przełożony dyscyplinarny może odstąpić od wszczęcia postępowania i przeprowadzić ze sprawcą przewinienia dyscyplinarnego udokumentowaną w formie notatki rozmowę dyscyplinującą.

3. Notatkę, o której mowa w ust. 2, włącza się do akt osobowych na okres roku.

Art. 135. 1. Funkcjonariusz podlega odpowiedzialności dyscyplinarnej za naruszenie dyscypliny służbowej, nieprzestrzeganie zasad etyki zawodowej, a zwłaszcza honoru, godności i dobrego imienia służby, oraz w innych przypadkach określonych w ustawie.

2. Naruszeniem dyscypliny służbowej jest:

- 1) niedopełnienie obowiązków funkcjonariusza wynikających ze złożonego ślubowania, a także przepisów niniejszej ustawy i przepisów wydanych na jej podstawie;
- 2) odmowa wykonania lub niewykonanie rozkazu lub innego polecenia, z zastrzeżeniem przypadku określonego w art. 63 ust. 2;
- 3) zaniechanie czynności służbowej albo wykonanie jej w sposób niedbały lub nieprawidłowy;
- 4) niedopełnienie obowiązków służbowych albo przekroczenie uprawnień określonych w przepisach prawa;
- 5) świadome wprowadzenie w błąd przełożonego lub innego funkcjonariusza, jeżeli spowodowało to lub mogło spowodować szkodę służbie, funkcjonariuszowi lub innej osobie;
- 6) nadużycie zajmowanego stanowiska dla osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej;
- 7) porzucenie służby;
- 8) samowolne oddalenie się z rejonu zakwaterowania bądź nieusprawiedliwione opuszczenie lub niestawienie się do miejsca pełnienia służby;
- 9) wprowadzenie się w stan ograniczający zdolność wykonywania zadania służbowego albo uniemożliwiający jego wykonanie;
- 10) umyślne naruszenie dóbr osobistych innego funkcjonariusza w czasie pełnienia służby.

3. Jeżeli postępowanie dyscyplinarne zostało wszczęte na wniosek sądu lub prokuratora, organ wnioskujący informuje się o wyniku tego postępowania.

Art. 136. 1. Funkcjonariuszowi mogą być wymierzane kary dyscyplinarne:

- 1) upomnienie;
- 2) nagana;
- 3) surowa nagana;
- 4) nagana z ostrzeżeniem;
- 5) ostrzeżenie o niepełnej przydatności do służby na zajmowanym stanowisku;
- 6) wyznaczenie na niższe stanowisko służbowe;
- 7) obniżenie stopnia;
- 8) ostrzeżenie o niepełnej przydatności do służby;
- 9) wydalenie ze służby.

2. Prawomocne wymierzenie kary, o której mowa w ust. 1 pkt 9, powoduje zakaz przyjęcia do Straży Granicznej przez okres 10 lat.

3. W stosunku do funkcjonariuszy w służbie kandydackiej oprócz kar wymienionych w ust. 1 można ponadto orzec zakaz opuszczania miejsca zakwaterowania na okres nie dłuższy niż 15 dni.

4. W uzasadnionych przypadkach można łączyć karę wyznaczenia na niższe stanowisko służbowe oraz karę wydalenia ze służby z karą obniżenia stopnia.

Art. 136a. 1. Obwiniony ma prawo korzystania z pomocy obrońcy.

2. Obrońcą w postępowaniu dyscyplinarnym może być wskazany przez obwinionego funkcjonariusz Straży Granicznej, adwokat albo radca prawny. Obrońca jest uprawniony do reprezentowania obwinionego w granicach udzielonego pełnomocnictwa.

Art. 136b. 1. Wymierzanie kar dyscyplinarnych, z zastrzeżeniem art. 59, należy do:

- 1)⁸⁵⁾ komendantów oddziałów Straży Granicznej, komendantów ośrodków szkolenia Straży Granicznej, komendantów ośrodków Straży Granicznej oraz kierowników komórek organizacyjnych Komendy Głównej;
- 1a) dowódcy kontyngentu Straży Granicznej wydzielonego do realizacji zadań poza granicami państwa;
- 2) Komendanta Głównego Straży Granicznej.

2. Wymierzenie kary, o której mowa w art. 136 ust. 1 pkt 9, należy do wyłącznej właściwości Komendanta Głównego Straży Granicznej.

3. Od orzeczenia dyscyplinarnego wydanego w pierwszej instancji przez podmioty, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 1a, odwołanie przysługuje do Komendanta Głównego Straży Granicznej.

4. Od orzeczenia dyscyplinarnego wydanego w pierwszej instancji przez Komendanta Głównego Straży Granicznej odwołanie przysługuje do ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

5. Na orzeczenie kończące postępowanie dyscyplinarne funkcjonariuszom przysługuje skarga do sądu administracyjnego.

6. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, tryb przeprowadzania postępowania dyscyplinarnego, przesłanki wymierzania kar, ich wykonywanie, tryb odwoływania się od kar, a także właściwość przełożonych w sprawach dyscyplinarnych, uwzględniając zakres władzy dyscyplinarnej przełożonych, przypadki, w których postępowania dyscyplinarnego nie wszczyna się, czas trwania postępowania dyscyplinarnego, prawa obwinionego, podstawy zawieszania postępowania oraz okoliczności jego wznawiania, rodzaje wydanych orzeczeń, a także dokumenty wymagane w tych sprawach.

Art. 136c. 1. Choroba obwinionego, świadka i innego uczestnika postępowania dyscyplinarnego usprawiedliwia nieobecność tych osób podczas czynności objętych danym postępowaniem przez okresy nie dłuższe niż łącznie 14 dni w ciągu całego postępowania dyscyplinarnego. Usprawiedliwienie nieobecności z powodu choroby za każdy następny jej okres wymaga przedstawienia zaświadczenia wystawionego przez lekarza uprawnionego do wystawiania zaświadczeń potwierdzających niemożność stawienia się na wezwanie lub zawiadomienie organu prowadzącego postępowanie karne, zwanego dalej „zaświadczeniem”. Przepisy wydane na podstawie art. 117 § 4 Kodeksu postępowania karnego stosuje się odpowiednio.

2. Zaświadczenia nie może wystawić lekarz, o którym mowa w ust. 1, jeżeli wchodzi w skład komisji lekarskiej podległej ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych, utworzonej w Straży Granicznej.

Art. 137. 1. Nie można wszcząć postępowania dyscyplinarnego po upływie 90 dni od dnia otrzymania przez przełożonego, o którym mowa w art. 136b ust. 1, wiadomości o popełnieniu przewinienia lub naruszenia dyscypliny służbowej.

1a. Jeżeli funkcjonariusz z powodu nieobecności w służbie nie ma możliwości złożenia wyjaśnień, bieg terminu, o którym mowa w ust. 1, nie rozpoczyna się, a rozpoczęty ulega zawieszeniu do dnia stawienia się funkcjonariusza do służby.

2. Nie można wymierzyć funkcjonariuszowi kary dyscyplinarnej po upływie 1 roku od dnia popełnienia czynu, o którym mowa w ust. 1.

⁸⁵⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 470 pkt 16 ustawy, o której mowa w odnośniku 1; wszedł w życie z dniem 30 grudnia 2013 r.

2a. Przepisu ust. 2 nie stosuje się przy wymierzaniu kary dyscyplinarnej w wyniku wznowienia postępowania dyscyplinarnego, pod warunkiem że kara ta nie jest wyższa od kary dyscyplinarnej wymierzonej w postępowaniu, które zostało wznowione.

2b. Zawieszenie postępowania dyscyplinarnego wstrzymuje bieg terminu, o którym mowa w ust. 2.

3. W przypadku gdy czyn, o którym mowa w ust. 1, stanowi jednocześnie przestępstwo albo wykroczenie, przedawnienie karalności dyscyplinarnej następuje z upływem okresu przedawnienia karalności przestępstwa albo wykroczenia.

Art. 137a. 1. Zatarcie kary dyscyplinarnej polega na uznaniu kary za niebyłą, usunięciu z akt osobowych funkcjonariusza orzeczenia o ukaraniu oraz uczynieniu nieczytelnym zapisu o karalności.

2. Kary dyscyplinarne ulegają zatarciu po upływie następujących okresów od dnia ich wykonania:

- 1) 6 miesięcy – kary, o których mowa w art. 136 ust. 1 pkt 1 i ust. 3;
- 2) 12 miesięcy – kary, o których mowa w art. 136 ust. 1 pkt 2–4;
- 3) 24 miesięcy – kary, o których mowa w art. 136 ust. 1 pkt 5–7;
- 4) 36 miesięcy – kara, o której mowa w art. 136 ust. 1 pkt 8.

3. Kara dyscyplinarna, w przypadku wykazania się przez funkcjonariusza odwagą lub szczególnymi osiągnięciami w wykonywaniu zadań służbowych, może ulec zatarciu przed upływem okresów, o których mowa w ust. 2.

4. Jeżeli funkcjonariusz zostanie ponownie ukarany przed zatarciem poprzednio wymierzonej kary dyscyplinarnej, okres wymagany do zatarcia tej kary liczy się od dnia wykonania nowej kary.

5. W przypadku określonym w art. 136 ust. 4 zatarcie kar następuje z upływem terminu przewidzianego dla kary surowszej.

Art. 138. 1–5. (uchylone).

6. Jeżeli postępowanie dyscyplinarne prowadzone przeciwko funkcjonariuszowi, za czyn będący wykroczeniem podlegającym rozpoznaniu w trybie przepisów Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia, zostanie umorzone w związku ze zwolnieniem funkcjonariusza ze służby, właściwość do rozpoznania sprawy przechodzi na organ powołany do rozstrzygnięcia w sprawach o wykroczenia.

Art. 139. (uchylony).

Art. 140. 1. Za czyny, za które w myśl odrębnych przepisów właściwe organy są uprawnione do nakładania kar porządkowych, funkcjonariusze ponoszą wyłącznie odpowiedzialność dyscyplinarną.

2. Odpowiedzialności dyscyplinarnej podlegają również funkcjonariusze w przypadkach, gdy właściwe organy są uprawnione do stosowania grzywny w celu przymuszenia.

3. O pociągnięcie funkcjonariusza do odpowiedzialności dyscyplinarnej występują organy, o których mowa w ust. 1 i 2, do komendanta oddziału Straży Granicznej.

Art. 141. (uchylony).

Art. 142. (uchylony).

Art. 143. Komendant Główny Straży Granicznej określi, w drodze zarządzenia, po zasięgnięciu opinii związku zawodowego funkcjonariuszy Straży Granicznej, zasady etyki zawodowej funkcjonariuszy, uwzględniając w szczególności zasady określone w rozdziale 3.

Art. 143a. Przepisy art. 115 § 18 oraz art. 318 i 344 Kodeksu karnego mają odpowiednie zastosowanie do funkcjonariuszy Straży Granicznej.

Art. 143b. Kto zatrudnia osoby, o których mowa w art. 91c, lub zleca im wykonywanie innych zajęć wbrew warunkowi w nim określonymu, podlega karze aresztu lub karze grzywny.

Art. 144–146. (uchylone).

Art. 146a. (uchylony).

Art. 147. (uchylony).

Art. 147a. 1. Kto odbywając służbę kandydacką w Straży Granicznej uporczywie nie wykonuje poleceń w sprawach służbowych,

podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

2. Kto odbywając służbę kandydacką w Straży Granicznej samowolnie opuszcza wyznaczone miejsce wykonywania obowiązków służbowych na czas powyżej czternastu dni kalendarzowych lub przez taki czas samowolnie poza nim pozostaje,

podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

3. Kto odbywając służbę kandydacką w Straży Granicznej opuszcza wyznaczone miejsce wykonywania obowiązków służbowych na czas powyżej dwóch dni kalendarzowych lub przez taki czas samowolnie poza nim pozostaje,

podlega karze pozbawienia wolności do roku.

4. Kto odbywając służbę kandydacką w Straży Granicznej w celu trwałego uchylenia się od służby opuszcza wyznaczone miejsce wykonywania obowiązków służbowych lub w takim celu poza nim pozostaje,

podlega karze pozbawienia wolności do lat 5.

Art. 147b. 1. Kto, będąc obowiązany do złożenia oświadczenia, o którym mowa w art. 91a, podaje w nim nieprawdę, podlega karze pozbawienia wolności do lat 5.

2. W przypadku mniejszej wagi sprawca czynu określonego w ust. 1, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

Rozdział 14a

Kontyngenty Straży Granicznej wydzielone do realizacji zadań poza granicami państwa

Art. 147c. Do realizacji zadań poza granicami państwa może zostać wydzielony kontyngent Straży Granicznej, zwany dalej „kontyngentem”, w celu udziału w:

- 1) organizowaniu i kontroli ruchu granicznego;
- 2) organizowaniu ochrony granicy państwowej;
- 3) zapewnieniu bezpieczeństwa w komunikacji międzynarodowej;
- 3a) rozpoznawaniu i przeciwdziałaniu zagrożeniom terroryzmem;
- 4) szkoleniu i ćwiczeniach służb granicznych;
- 5) przedsięwzięciach reprezentacyjnych.

Art. 147d. 1. O utworzeniu kontyngentu postanawia, w drodze decyzji:

- 1) minister właściwy do spraw wewnętrznych w przypadkach, o których mowa w art. 147c pkt 1–3a;
- 2) Komendant Główny Straży Granicznej w przypadkach, o których mowa w art. 147c pkt 4 i 5.

2. W decyzji, o której mowa w ust. 1, określa się w szczególności:

- 1) nazwę kontyngentu, jego liczebność oraz czas, przez jaki będzie pozostawać poza granicami państwa;
- 2) cel skierowania kontyngentu, zakres jego zadań oraz obszar działania;
- 3) system kierowania i dowodzenia kontyngentem;
- 4) uzbrojenie i wyposażenie kontyngentu w środki i sprzęt specjalny;
- 5) trasy i czas przemieszczania się kontyngentu w przypadku tranzytu.

3. W przypadkach, o których mowa w art. 147c pkt 1–3a, w decyzji określa się ponadto:

- 1) organ organizacji międzynarodowej, któremu kontyngent zostanie podporządkowany na czas operacji;
- 2) organy administracji rządowej odpowiedzialne za współpracę z kierowniczymi organami właściwej organizacji międzynarodowej w zakresie kierowania działalnością kontyngentu wykonującego zadania poza granicami państwa.

4. W przypadku konieczności przedłużenia lub skrócenia okresu użycia kontyngentu poza granicami państwa, przepisy ust. 1–3 stosuje się odpowiednio.

Art. 147e. 1. W skład kontyngentu wchodzi funkcjonariusze Straży Granicznej.

2. Delegowanie do pełnienia służby w kontyngencie oraz przedłużenie czasu delegowania, w przypadkach określonych w art. 147c pkt 1–3a, następuje za pisemną zgodą funkcjonariusza.

Art. 147f. 1. W skład kontyngentu mogą wchodzić pracownicy Straży Granicznej.

2. W celu zapewnienia obsady niektórych stanowisk w kontyngencie przez osoby niebędące pracownikami Straży Granicznej, które posiadają specjalistyczne kwalifikacje, można zatrudniać pracowników na podstawie umowy o pracę.

Art. 147g. 1. Funkcjonariusze oraz osoby, o których mowa w art. 147f, wchodzące w skład kontyngentu, podlegają na terytorium państwa obcego przepisom dyscyplinarnym, karnym i porządkowym obowiązującym w Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Funkcjonariusze oraz osoby, o których mowa w art. 147f, wchodzące w skład kontyngentu, są obowiązani przestrzegać prawa państwa przyjmującego oraz prawa międzynarodowego wiążącego Rzeczpospolitą Polską.

Art. 147h. 1. Funkcjonariusz w czasie delegowania do pełnienia służby w kontyngencie poza granicami państwa otrzymuje uposażenie zasadnicze, dodatki do uposażenia oraz inne należności pieniężne przysługujące na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym – z uwzględnieniem powstałych w tym okresie zmian, mających wpływ na prawo do uposażenia i innych należności lub na ich wysokość.

2. Funkcjonariuszowi, o którym mowa w ust. 1, mogą być przyznawane dodatki do uposażenia, świadczenia z tytułu uszczerbku na zdrowiu, należności z tytułu krajowej lub zagranicznej podróży służbowej oraz inne należności pieniężne związane z delegowaniem, wypłacane w walucie polskiej lub obcej.

Art. 147i. Funkcjonariuszowi delegowanemu do pełnienia służby w kontyngencie oraz osobie, o której mowa w art. 147f, przysługują w szczególności następujące uprawnienia i świadczenia:

- 1) bezpłatne zakwaterowanie i wyżywienie;
- 2) bezpłatne świadczenia zdrowotne oraz bezpłatne zaopatrzenie w leki i artykuły sanitarne;
- 3) bezpłatny przewóz do miejsca pełnienia służby lub wykonywania pracy na obszarze działania kontyngentu i z powrotem do kraju, w związku z rozpoczęciem i zakończeniem pełnienia służby lub wykonywania pracy w kontyngencie;
- 4) ubezpieczenie od następstw nieszczęśliwych wypadków zaistniałych w czasie pełnienia służby lub pracy w kontyngencie, wskutek których nastąpiło uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia lub śmierć.

Art. 147j. 1. Funkcjonariusz wchodzący w skład kontyngentu podlega:

- 1) bezpłatnym badaniami lekarskim i psychologicznym oraz szczepieniom profilaktycznym w przypadku delegowania do służby;
- 2) bezpłatnym badaniami lekarskim i psychologicznym, po powrocie do kraju w związku z zakończeniem służby w kontyngencie.

2. Funkcjonariuszowi choremu lub rannemu, po wyleczeniu, oraz funkcjonariuszowi, który doznał urazu psychicznego, po zakończeniu służby w kontyngencie przysługuje skierowanie na turnus leczniczo-profilaktyczny.

3. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) zakres badań lekarskich i psychologicznych, o których mowa w ust. 1,
- 2) tryb kierowania funkcjonariuszy na turnusy leczniczo-profilaktyczne oraz program turnusów, o których mowa w ust. 2,
- 3) podmioty wykonujące badania, a także kierujące funkcjonariuszy na badania i turnusy leczniczo-profilaktyczne,
- 4) rodzaje i wzory dokumentów wystawianych po przeprowadzeniu badań przed rozpoczęciem służby w kontyngencie i po jej zakończeniu oraz w związku ze skierowaniem na turnus leczniczo-profilaktyczny,
- 5) kalendarz obowiązujących szczepień

– uwzględniając zasadność przeprowadzania badań specjalistycznych wymaganych do służby w kontyngencie w zależności od obszaru działania kontyngentu i zakresu wykonywanych przez funkcjonariuszy zadań, szczegółowy program turnusów oraz zapewnienie zgodności kalendarza szczepień z przepisami sanitarnymi.

Art. 147k. 1. Dowódca kontyngentu może wycofać osobę, o której mowa w art. 147f ust. 2, ze składu kontyngentu:

- 1) niezwłocznie po uzyskaniu wiadomości o okoliczności uzasadniającej rozwiązanie umowy z winy pracownika;
- 2) na jej prośbę;
- 3) gdy niezdolność do wykonywania pracy w kontyngencie z przyczyn niezawinionych przez pracownika trwa dłużej niż 14 dni.

2. Osoba, o której mowa w ust. 1, nie wykonuje pracy od dnia otrzymania pisemnego powiadomienia o wycofaniu z kontyngentu.

3. W przypadkach, o których mowa w ust. 1, umowę o pracę rozwiązuje się po powrocie pracownika do kraju, na zasadach i w trybie określonych w Kodeksie pracy.

Art. 147l. 1. Osoby, o których mowa w art. 147f, podlegają badaniom i szczepieniom, o których mowa w art. 147j ust. 1 pkt 1 i 2.

2. Do badań i szczepień stosuje się odpowiednio przepisy wydane na podstawie art. 147j ust. 3.

Art. 147m. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) warunki otrzymywania, rodzaj waluty oraz wysokość dodatków, świadczeń i należności, o których mowa w art. 147h ust. 2, uwzględniając ich rodzaje i zakres przyznawania z uwagi na występujące zagrożenia, uciążliwość lub miejsce pełnienia służby oraz sprawowaną przez funkcjonariusza funkcję;
- 2) warunki i tryb delegowania funkcjonariuszy do pełnienia służby w kontyngencie poza granicami państwa oraz odwoływania do kraju, a także przedłużania czasu delegowania, warunki pełnienia służby, w tym zakres podległości służbowej, uwzględniając specyfikę wykonywanych zadań;
- 3) dodatkowe świadczenia przysługujące funkcjonariuszom w związku z delegowaniem do pełnienia służby w kontyngencie poza granicami państwa, uwzględniając ich zróżnicowanie związane z zakresem zadań kontyngentu oraz obszarem jego działania;
- 4) tryb i warunki zatrudniania w kontyngentach pracowników, o których mowa w art. 147f, i ich wynagradzania, z uwzględnieniem specyfiki związanej z wykonywaniem pracy w kontyngencie realizującym zadania poza granicami państwa, a w szczególności otrzymywania dodatku zagranicznego, świadczeń z tytułu podróży i przejazdów oraz innych należności pieniężnych związanych z delegowaniem;
- 5) szczegółowy sposób realizacji uprawnień, o których mowa w art. 147i pkt 1, 3 i 4, przysługujących funkcjonariuszom delegowanym do pełnienia służby w kontyngencie oraz pracownikom zatrudnionym w kontyngencie, uwzględniając konieczność zapewnienia niezbędnych świadczeń w okresie przygotowań do pełnienia służby oraz wykonywania pracy w kontyngencie;
- 6) szczegółowe zasady i tryb finansowania kontyngentu, w tym jego przewozu, oraz podmiot właściwy w sprawach obsługi finansowej, uwzględniając możliwość finansowania kontyngentu ze środków pochodzących ze źródeł zagranicznych, możliwość przekazywania zaliczek na wydatki związane z przygotowaniem w kraju kontyngentu do wykonywania zadań poza granicami państwa oraz rodzaje wydatków, na które mogą być przeznaczone.

Art. 147n. Wydatki związane z utworzeniem kontyngentów i ich użyciem poza granicami państwa finansowane są z budżetu państwa, w części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw wewnętrznych.

Rozdział 14b

Udział Straży Granicznej we wspólnych działaniach koordynowanych przez Europejską Agencję Zarządzania Współpracą Operacyjną na Zewnętrznych Granicach Państw Członkowskich Unii Europejskiej

Art. 147o. 1. Funkcjonariusze wchodzący w skład krajowej rezerwy ekspertów mogą zostać delegowani do:

- 1) zespołów szybkiej interwencji na granicy utworzonych i działających zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 863/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lipca 2007 r. ustanawiającym mechanizm tworzenia zespołów szybkiej interwencji na granicy oraz zmieniającym rozporządzenie Rady (WE) nr 2007/2004 w odniesieniu do tego mechanizmu i określającym uprawnienia i zadania zaproszonych funkcjonariuszy (Dz. Urz. UE L 199 z 31.07.2007, str. 30), zwanym dalej „rozporządzeniem nr 863/2007”;
- 2) udziału we wspólnych operacjach przeprowadzanych zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 2007/2004 z dnia 26 października 2004 r. ustanawiającym Europejską Agencję Zarządzania Współpracą Operacyjną na Zewnętrznych Granicach Państw Członkowskich Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE L 349 z 25.11.2004, str. 1), zmienionym rozpo-

ządzeniem (WE) Parlamentu Europejskiego i Rady nr 863/2007 (Dz. Urz. UE L 199 z 31.07.2007, str. 30), zwanym dalej „rozporządzeniem nr 2007/2004”.

2. Komendant Główny Straży Granicznej określa, w drodze decyzji, skład krajowej rezerwy ekspertów, o której mowa w ust. 1.

3. Komendant Główny Straży Granicznej, na zasadach określonych w rozporządzeniu nr 863/2007, deleguje lub odmawia delegowania funkcjonariusza do wykonywania zadań w zespołach szybkiej interwencji na granicy oraz we wspólnych operacjach koordynowanych przez Europejską Agencję Zarządzania Współpracą Operacyjną na Zewnętrznych Granicach Państw Członkowskich Unii Europejskiej, zwaną dalej „Agencją Frontex”.

Art. 147p. 1. Komendant Główny Straży Granicznej może udostępnić Agencji Frontex sprzęt techniczny będący w zarządzie Straży Granicznej w celu włączenia do centralnego rejestru dostępnego wyposażenia technicznego CRATE oraz wykorzystania w trakcie wspólnych działań koordynowanych przez Agencję Frontex, zgodnie z rozporządzeniem 2007/2004, w tym poza granicami państwa.

2. Komendant Główny Straży Granicznej może delegować funkcjonariuszy lub pracowników do obsługi sprzętu, o którym mowa w ust. 1.

Art. 147r. 1. W czasie delegowania funkcjonariusze i pracownicy wykonują polecenia właściwych przełożonych przyjmującego państwa członkowskiego Unii Europejskiej.

2. Do delegowanych funkcjonariuszy przepisy art. 147h i art. 147j ust. 2 stosuje się odpowiednio.

3. Delegowanie pracownika do wykonywania zajęć poza siedzibą urzędu, w którym wykonuje on pracę, następuje na podstawie odrębnych przepisów.

Rozdział 14c

Udział Straży Granicznej we współpracy transgranicznej państw członkowskich Unii Europejskiej

Art. 147s. Funkcjonariusze i pracownicy Straży Granicznej mogą zostać delegowani do wykonywania obowiązków służbowych na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej w celu realizacji zadań:

- 1) w formie wspólnych patroli i innego rodzaju wspólnych operacji służących ochronie porządku i bezpieczeństwa publicznego oraz zapobieganiu przestępczości, o których mowa w art. 17 ust. 1 decyzji Rady 2008/615/WSiSW z dnia 23 czerwca 2008 r. w sprawie intensyfikacji współpracy transgranicznej, szczególnie w zwalczaniu terroryzmu i przestępczości transgranicznej (Dz. Urz. UE L 210 z 06.08.2008, str. 1), zwanej dalej „decyzją Rady 2008/615/WSiSW”;
- 2) w formie udzielania wsparcia w związku ze zgromadzeniami, imprezami masowymi lub podobnymi wydarzeniami, klęskami żywiołowymi oraz poważnymi wypadkami, w celu ochrony porządku i bezpieczeństwa publicznego oraz zapobiegania przestępczości, o których mowa w art. 18 decyzji Rady 2008/615/WSiSW.

Art. 147t. 1. Komendant Główny Straży Granicznej lub komendant oddziału Straży Granicznej, po uzyskaniu pisemnej zgody Komendanta Głównego Straży Granicznej, podejmuje decyzje w sprawie realizacji przez Straż Graniczną:

- 1) zadań, o których mowa w art. 147s pkt 1, oraz określa warunki prowadzenia tych działań, zgodnie z art. 17 ust. 3 decyzji Rady 2008/616/WSiSW z dnia 23 czerwca 2008 r. w sprawie wdrożenia decyzji 2008/615/WSiSW w sprawie intensyfikacji współpracy transgranicznej, szczególnie w zwalczaniu terroryzmu i przestępczości transgranicznej (Dz. Urz. UE L 210 z 06.08.2008, str. 12);
- 2) zadań, o których mowa w art. 147s pkt 2, oraz określa warunki prowadzenia tych działań.

2. W sprawach, o których mowa w ust. 1, właściwym jest:

- 1) Komendant Główny Straży Granicznej, w przypadku gdy zadania wykonują funkcjonariusze Komendy Głównej Straży Granicznej lub funkcjonariusze więcej niż jednego oddziału Straży Granicznej lub gdy Komendant Główny Straży Granicznej tak zdecyduje;
- 2) komendant oddziału Straży Granicznej, w przypadku gdy zadania wykonują podlegli mu funkcjonariusze.

Art. 147u. 1. Komendant Główny Straży Granicznej, na zasadach określonych w art. 40, deleguje lub odmawia delegowania funkcjonariuszy i pracowników do wykonywania zadań na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej.

2. W czasie delegowania, o którym mowa w ust. 1, funkcjonariusze i pracownicy wykonują polecenia właściwych przełożonych przyjmującego państwa członkowskiego Unii Europejskiej.

3. Do funkcjonariuszy delegowanych do wykonywania zadań na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej przepisy art. 147h i art. 147j ust. 2 stosuje się odpowiednio.

4. Delegowanie pracownika do wykonywania zadań poza siedzibą urzędu, w którym wykonuje on pracę, następuje na podstawie odrębnych przepisów.

Art. 147v.⁸⁶⁾ Komendant Główny Straży Granicznej wykonuje zadania punktu kontaktowego, o którym mowa w art. 17 ust. 1 decyzji Rady 2008/616/WSiSW w sprawie wdrożenia decyzji 2008/615/WSiSW w sprawie intensyfikacji współpracy transgranicznej, szczególnie w zwalczaniu terroryzmu i przestępczości transgranicznej (Dz. Urz. UE L 210 z 06.08.2008, str. 12).

Rozdział 15

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 148. (pominięty).

Art. 149. Ilekroć w przepisach prawa jest mowa o „Wojskach Ochrony Pogranicza” i „żołnierzach Wojsk Ochrony Pogranicza”, należy przez to rozumieć „Straż Graniczną” i „funkcjonariuszy Straży Granicznej”.

Art. 150. (pominięty).

Art. 151. 1. Żołnierze zawodowi i policjanci, pełniący w dniu wejścia w życie ustawy służbę w Wojskach Ochrony Pogranicza, którzy zgłoszą się w trybie przewidzianym w art. 34 ust. 1 i zostaną przyjęci do służby w Straży Granicznej, podlegają zwolnieniu z zawodowej służby wojskowej lub służby w Policji, z chwilą przyjęcia do służby w Straży Granicznej.

2. (pominięty).

3. Żołnierzom zawodowej służby wojskowej lub policjantom, którzy podejmą służbę w Straży Granicznej w trybie, o którym mowa w ust. 1, czas pełnienia zawodowej służby wojskowej lub służby w Policji wlicza się do okresu służby w Straży Granicznej w zakresie wszystkich uprawnień związanych z tą służbą.

4. (pominięty).

5. Minister właściwy do spraw wewnętrznych lub upoważniony przez niego przełożony może osobom przyjętym do pełnienia służby w Straży Granicznej zaliczyć na ich prośbę do wysługi lat w Straży Granicznej pracę w charakterze pracownika, o ile byli zatrudnieni w resorcie spraw wewnętrznych lub obrony narodowej.

6. Okresu pracy zaliczonego do wysługi lat w Straży Granicznej, o którym mowa w ust. 5, nie traktuje się na równi ze służbą dla celów emerytalnych.

Art. 152. 1. (pominięty).

2. Przepis art. 151 stosuje się odpowiednio do żołnierzy pełniących służbę w Morskiej Brygadzie Okrętów Pogranicza.

Art. 153. 1. Osobę podlegającą kwalifikacji wojskowej skierowaną za jej zgodą do służby w Straży Granicznej mianuje się funkcjonariuszem w służbie kandydackiej na okres, o którym mowa w art. 56 ust. 2 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Funkcjonariusze w służbie kandydackiej mogą pełnić służbę graniczną, prowadzić działania graniczne i wykonywać czynności administracyjno-porządkowe. Funkcjonariusze ci pełnią służbę w systemie skoszarowanym.

3. W przypadku wyrażenia zgody na pełnienie służby przygotowawczej w Straży Granicznej przez funkcjonariusza pełniącego służbę kandydacką, Komendant Główny Straży Granicznej na wniosek komendanta oddziału Straży Granicznej może skrócić okres służby kandydackiej o jedną trzecią.

4. Okres służby kandydackiej zalicza się do okresu służby przygotowawczej, jeżeli przerwa pomiędzy służbą kandydacką a podjęciem służby przygotowawczej nie przekracza trzech miesięcy.

⁸⁶⁾ Dodany przez art. 28 ustawy z dnia 16 września 2011 r. o wymianie informacji z organami ścigania państw członkowskich Unii Europejskiej (Dz. U. Nr 230, poz. 1371), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2012 r.

5. Przepisy rozdziałów 8, 10, 11, 13 i 14, dotyczące funkcjonariuszy w służbie przygotowawczej, stosuje się również do funkcjonariuszy w służbie kandydackiej, z wyjątkiem przepisów art. 72, 77 ust. 6, art. 86, 87 ust. 4, art. 112 ust. 1, art. 117, 118, 119 ust. 4 i art. 124.

6. Funkcjonariuszowi w służbie kandydackiej przysługuje w okresie tej służby prawo do płatnego urlopu wypoczynkowego w wymiarze łącznie 20 dni kalendarzowych.

7. Funkcjonariuszowi w służbie kandydackiej przysługuje zwrot kosztów podróży na trasie od stałego miejsca pełnienia służby do miejscowości stanowiącej cel podróży i z powrotem.

7a.⁸⁷⁾ Funkcjonariusz w służbie kandydackiej, na zasadach określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, ma prawo wyboru:

- 1) lekarza, o którym mowa w art. 55 ust. 2a tej ustawy, pielęgniarki podstawowej opieki zdrowotnej lub położnej podstawowej opieki zdrowotnej,
- 2) świadczeniodawcy udzielającego ambulatoryjnych świadczeń specjalistycznych,
- 3) lekarza dentystry,
- 4) szpitala

– spośród świadczeniodawców, którzy zawarli umowy o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej, mających siedzibę w terytorialnym zasięgu działania jednostki organizacyjnej Straży Granicznej.

7b. W przypadku gdy funkcjonariusze, o których mowa w ust. 7a, nie mogą uzyskać świadczenia opieki zdrowotnej u świadczeniodawcy określonego w tym przepisie, mają prawo wyboru innego świadczeniodawcy spośród świadczeniodawców, którzy zawarli umowy o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej.

8. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, warunki zwrotu kosztów podróży, o których mowa w ust. 7. Rozporządzenie powinno określić rodzaje środków transportu, którymi przejazd uprawnia do zwrotu kosztów podróży, podstawę obliczania należności z tego tytułu oraz terminy ich wypłaty.

9. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, organizację służby w systemie skoszarowanym oraz sposoby jej pełnienia. Rozporządzenie powinno określić podmioty właściwe w sprawach organizacji służby w systemie skoszarowanym, dzienny tok służby oraz rodzaje przepustek przysługujących funkcjonariuszom.

Art. 154. 1. Osobne kwatery stałe pozostające w dyspozycji ministra właściwego do spraw wewnętrznych lub podległych mu organów, przydzielone żołnierzom zawodowym Wojsk Ochrony Pogranicza, którzy zostali przyjęci do służby w Straży Granicznej, stają się, z mocy prawa, lokalami mieszkalnymi w rozumieniu niniejszej ustawy.

2. Jeżeli norma zaludnienia przydzielonej osobnej kwatery stałej, o której mowa w ust. 1, jest wyższa od normy zaludnienia przysługującej osobie wymienionej w ust. 1 jako funkcjonariuszowi, osoba ta zachowuje prawo do tej normy w zajmowanym dotychczas lokalu mieszkalnym.

3. Uprawnienia nabyte na podstawie ustawy z dnia 20 maja 1976 r. o zakwaterowaniu sił zbrojnych (Dz. U. z 1992 r. Nr 5, poz. 19 oraz z 1994 r. Nr 10, poz. 36) przez żołnierzy zawodowych Wojsk Ochrony Pogranicza, którzy zostali przyjęci do służby w Straży Granicznej, stają się, z mocy prawa, uprawnieniami mieszkaniowymi funkcjonariuszy Straży Granicznej w rozumieniu niniejszej ustawy.

4. Przepisy ust. 2 i 3 stosuje się także do osób, o których mowa w ust. 1, jeżeli osoby te uzyskały policyjne zaopatrzenie emerytalne.

5. W stosunku do funkcjonariuszy, którzy poprzednio byli żołnierzami zawodowymi i otrzymali osobne kwatery stałe, z zastrzeżeniem ust. 1–4, stosuje się przepisy o zakwaterowaniu sił zbrojnych w zakresie sprzedaży osobnych kwater stałych.

Art. 155. (pominięty).

Art. 156. Traci moc dekret z dnia 23 kwietnia 1953 r. o banderze jednostek pływających Wojsk Ochrony Pogranicza (Dz. U. Nr 23, poz. 94).

Art. 157. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia⁸⁸⁾.

⁸⁷⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 3 ustawy z dnia 21 marca 2014 r. o zmianie ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 619), która weszła w życie z dniem 15 czerwca 2014 r.

⁸⁸⁾ Ustawa została ogłoszona w dniu 19 listopada 1990 r.